

Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury
w Poznaniu

PORADNIK
BIBLIOGRAFICZNO-METODYCZNY

Kwartalnik

Poznań 2011

Przewodniczący Zespołu Redakcyjnego

Iwona Smarsz

Redaguje zespół:

Urszula Bzdawka

Beata Nowak

Maria Beba

ISSN 0238-9142

Materiał szkoleniowy

Powielono w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu

A-5 350 egz.

S P I S T R E Ś C I

	str.
I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ (Oprac. Andrzej Dudziak).....	5
II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE	
Stanisław Wójtowicz – Hip-hop jako głos pokolenia	15
Andrzej Dudziak – Lasy bogactwem narodu	27
Urszula Cimoch – Turystyka rodzinna	37
Bibliografie osobowe: Maksymilian Maria Kolbe	55
Ernesto Sábato	59
III. MATERIAŁY METODYCZNE	
Maria Giemza-Żurawska – „Zamieszkać w teraz” – scenariusze im- prez bibliotecznych związanych z dziełem i osobą Czesława Miłosza w Dodatku specjalnym	61
IV. MATERIAŁY REGIONALNE	
A. Przegląd nowości regionalnych	62
B. Imprezy kulturalne w bibliotekach publicznych woj. wielkopolskiego	70
C. Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury na łamach prasy	98
V. KRONIKA.....	104

I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ

Poniższy kalendarz, to wybrane daty rocznic, obchodów i wydarzeń na III kwartał 2011 roku. Szerszy zestaw dat na III kwartał znajduje się w „Poradnikach Bibliograficzno-Metodycznych” z lat ubiegłych.

L i p i e c

	1 VII		– Światowy Dzień Architektury
	1 VII		– Dzień Spółdzielczości uchwalony przez Sejm RP w 1995 roku
(365)	1 VII	1646	– Ur. Gottfried Wilhelm Leibniz, filozof i matematyk niemiecki (zm. 14 XI 1716)
(180)	1 VII	1831	– Ur. Wojciech Gerson, malarz (zm. 25 II 1901)
(55)	1 VII	1956	– Powołanie Wydawnictwa Poznańskiego
(50)	2 VII	1961	– Zm. Ernest Hemingway, pisarz amerykański, laureat Nagrody Nobla w 1954 roku (ur. 21 VII 1899)
(45)	2 VII	1966	– Zm. Jan Brzechwa, poeta, satyryk, autor wierszy dla dzieci (ur. 15 VIII 1900)
(70)	3 VII	1941	– Zm. Tadeusz Boy-Żeleński (właśc. nazw. Tadeusz Kamil Marcjan Żeleński), pisarz, poeta-satyryk, eseista, tłumacz, krytyk literacki i teatralny (ur. 21 XII 1874)
(60)	3 VII	1951	– Zm. Tadeusz Borowski, poeta, prozaik i publicysta (ur. 12 XI 1922)
(235)	4 VII	1776	– Dzień Niepodległości, święto narodowe USA obchodzone w dniu zatwierdzenia Deklaracji Niepodległości
(35)	4 VII	1976	– Zm. Antoni Słonimski, poeta, satyryk i felietonista (ur. 15 XI 1895)
	5 VII		– Dzień Słowiańskich Apostołów, Cyryla i Metodego

- (130) 5 VII 1881 – Ur. August Hlond, prymas Polski, kardynał, arcybiskup gnieźnieński i poznański (zm. 22 X 1948)
- (80) 5 VII 1931 – Ur. Janusz Domagalik, polski prozaik, dziennikarz, autor słuchowisk radiowych i widowisk telewizyjnych (zm. 27 XII 2007)
- 6 VII – Międzynarodowy Dzień Spółdzielczości obchodzony od 1922 r. z inicjatywy Międzynarodowego Związku Spółdzielczego
- (40) 6 VII 1971 – Zm. Louis Armstrong, amerykański muzyk, wokalista, kompozytor, trębacz jazzowy (ur. 4 VIII 1901)
- (390) 8 VII 1621 – Ur. Jean La Fontaine, bajkopisarz francuski (zm. 13 IV 1695)
- (215) 8 VII 1796 – Zm. Adam Naruszewicz, poeta, historyk, tłumacz, biskup smoleński (ur. 20 X 1733)
- (65) 8 VII 1946 – Zm. Józef Mehoffer, malarz (ur. 19 III 1869)
- (160) 10 VII 1851 – Zm. Louis Jacques Daguerre, francuski malarz, dekorator, chemik-wynalazca (ur. 18 XI 1787)
- (140) 10 VII 1871 – Ur. Marcel Proust, pisarz francuski (zm. 18 XI 1922)
- 11 VII – Światowy Dzień Ludności ogłoszony w 1987 r. przez ONZ jako dzień narodzin pięciomiliardowego mieszkańca Ziemi
- (475) 12 VII 1536 – Zm. Erazm z Rotterdamu (właśc. nazw. Gerhard Gerhards), humanista i filozof holenderski (ur. 27 X 1469)
- (25) 12 VII 1986 – Zm. Waław Kisielewski, pianista, współtwórca z Markiem Tomaszewskim duetu fortepianowego Marek i Wacek (ur. 12 II 1943)
- (405) 15 VII 1606 – Ur. Rembrandt (właśc. nazw. Harmenszoon van Rijn), malarz holenderski (zm. 4 X 1669)
- (150) 15 VII 1861 – Zm. Adam Jerzy Czartoryski, pisarz, mecenas sztuki i kultury, mąż stanu (ur. 14 I 1770)

- (135) 15 VII 1876 – Zm. Aleksander Fredro, komediopisarz (ur. 20 VI 1793)
- (115) 16 VII 1896 – Zm. Edmond de Goncourt, pisarz francuski (ur. 26 V 1822)
- (110) 17 VII 1901 – Ur. Bruno Jasieński (właśc. nazw. Wiktor Zysman), poeta, prozaik, dramaturg (zm. 17 IX 1938)
- (200) 18 VII 1811 – Ur. William Makepeace Thackeray, pisarz angielski, realista i satyryk (zm. 23 XII 1863)
- (75) 18 VII 1936 – Wybuch wojny domowej w Hiszpanii
- (115) 19 VII 1896 – Ur. Archibald Joseph Cronin, szkocki pisarz i lekarz (zm. 6 I 1981)
- (215) 21 VII 1796 – Zm. Robert Burns, poeta szkocki (ur. 25 I 1759)
- (70) 21 VII 1941 – Zm. Franciszek Raszeja, lekarz, profesor Uniwersytetu Poznańskiego (ur. 2 IV 1896)
- (130) 22 VII 1881 – Ur. Bolesław Wieniawa-Długoszowski, generał, lekarz, poeta i tłumacz, adiutant Józefa Piłsudskiego, zm. śmiercią samobójczą w Nowym Jorku (zm. 1 VII 1942)
- (185) 25 VII 1826 – Zm. Konrad Rylejew, poeta rosyjski (ur. 29 IX 1795)
- (155) 26 VII 1856 – Ur. George Bernard Shaw, dramaturg i prozaik irlandzki, laureat Nagrody Nobla w 1925 roku (zm. 2 XI 1950)
- (70) 26 VII 1941 – Zm. Kazimierz Bartel, polityk, matematyk, rektor Politechniki Lwowskiej, pierwszy premier Polski po przewrocie majowym (ur. 3 III 1882)
- (170) 27 VII 1841 – Zm. Michaił Lermontow, poeta, prozaik i dramaturg rosyjski (ur. 15 X 1814)
- (105) 27 VII 1906 – Ur. Jerzy Giedroyc, polski publicysta i działacz emigracyjny (zm. 14 IX 2000)
- (270) 28 VII 1741 – Zm. Antonio Vivaldi, kompozytor włoski (ur. 4 III 1678)

- (205) 28 VII 1806 – Ur. Jakub Krotowski-Krauthofer, prawnik, działacz polityczny, założyciel Rzeczypospolitej Mosińskiej (maj 1848) (zm. 2 VIII 1852)
- (155) 29 VII 1856 – Zm. Robert Schumann, kompozytor niemiecki (ur. 8 VI 1810)
- (125) 31 VII 1886 – Zm. Franciszek Liszt, węgierski kompozytor i pianista (ur. 22 X 1811)
- (125) 31 VII 1886 – Ur. Roman Pollak, historyk literatury polskiej, profesor UP i UAM (zm. 23 II 1972)
- (85) 31 VII 1926 – Ur. Zbigniew Żaluski, pisarz, publicysta, działacz społeczny (zm. 5 III 1978)

S i e r p i e ń

- (85) 1 VIII 1926 – Zm. Jan Kasprówicz, poeta, dramaturg, tłumacz (ur. 12 XII 1860)
- 2 VIII – Dzień Pamięci o Zagładzie Romów w rocznicę likwidacji przez Niemców tzw. obozu rodzinnego dla Cyganów w Birkenau (w nocy z 2/3 sierpnia 1944 roku wymordowano prawie 3 tys. osób – dzieci, kobiet i mężczyzn)
- (15) 2 VIII 1996 – Zm. Wojciech Natanson, pisarz, krytyk literacki i teatralny, eseista, tłumacz (ur. 7 VII 1904)
- (110) 3 VIII 1901 – Ur. Stefan Wyszyński, kardynał, prymas Polski w latach 1952-1981 (zm. 28 V 1981)
- (110) 4 VIII 1901 – Ur. Louis Armstrong, amerykański muzyk, wokalista, kompozytor, trębacz jazzowy (zm. 6 VII 1971)
- (130) 6 VIII 1881 – Ur. Aleksander Fleming, lekarz angielski, wynalazca penicyliny (zm. 11 III 1955)
- (90) 7 VIII 1921 – Zm. Aleksander Błok, poeta rosyjski, przedstawiciel symbolizmu (ur. 28 XI 1880)

- (70) 7 VIII 1941 – Zm. Rabindranath Tagore, poeta, prozaik i filozof indyjski tworzący w języku bengalskim (ur. 7 V 1861)
- (20) 7 VIII 1991 – Zm. Kalina Jędrusik, aktorka teatralna i filmowa (ur. 5 II 1931)
- (15) 8 VIII 1996 – Zm. Julian Strykowski, pisarz polski pochodzenia żydowskiego, tłumacz (ur. 27 IV 1905)
- (160) 9 VIII 1851 – Zm. Julia Woykowska, poetka, publicystka, emancypantka wielkopolska (ur. 12 III 1816)
- (95) 9 VIII 1916 – Ur. Eugeniusz Paukšta, powieściopisarz poznański (zm. 20 V 1979)
- (115) 10 VIII 1896 – Ur. Stefan Wiechecki (Wiech), prozaik, satyryk, publicysta i dziennikarz (zm. 26 VII 1979)
- (15) 10 VIII 1996 – Zm. Czesław Centkiewicz (ur. 18 X 1904)
- (65) 13 VIII 1946 – Zm. Herbert George Wells, pisarz angielski (ur. 21 IX 1866)
- (70) 14 VIII 1941 – Zm. Rajmund Maria Kolbe, znany jako o. Maksymilian, św. franciszkanin w obozie koncentracyjnym Auschwitz ofiarował się na śmierć za współwięźnia, kanonizowany 10 października 1982 r. (ur. 8 I 1894)
- (55) 14 VIII 1956 – Zm. Bertolt Brecht (właśc. nazw. Eugen Berthold Friedrich Brecht), dramaturg niemiecki (ur. 10 II 1898)
- 15 VIII – Święto Wojska Polskiego w rocznicę zwycięstwa nad Rosją Sowiecką w 1920 roku
- (240) 15 VIII 1771 – Ur. Walter Scott, pisarz angielski pochodzenia szkockiego (zm. 21 IX 1832)
- (45) 15 VIII 1966 – Zm. Jan Kiepura, śpiewak operowy, aktor (ur. 16 V 1902)
- (110) 18 VIII 1901 – Ur. Stanisław Mikołajczyk, polityk, premier rządu RP na uchodźstwie od listopada 1944 roku (zm. 13 XII 1966)

- (75) 19 VIII 1936 – Zm. Federico Garcia Lorca, poeta i dramaturg hiszpański (ur. 5 VI 1898)
- (110) 20 VIII 1901 – Ur. Salvatore Quasimodo, poeta włoski, laureat Nagrody Nobla w 1959 roku (zm. 14 VI 1968)
- (55) 20 VIII 1956 – Ur. Waldemar Milewicz, dziennikarz, reporter, korespondent wojenny (zm. 7 V 2004)
- 23 VIII – Europejski Dzień Pamięci Ofiar Stalinizmu i Nazizmu ogłoszony przez Parlament Europejski w 2008 roku
- (85) 23 VIII 1926 – Ur. Conrad Drzewiecki, tancerz, choreograf, założyciel Polskiego Teatru Tańca (zm. 25 VIII 2007)
- (120) 25 VIII 1891 – Ur. Gustaw Morcinek, pisarz śląski (zm. 20 XII 1963)
- (55) 26 VIII 1956 – Jasnogórskie Śluby Narodu
- (435) 27 VIII 1576 – Zm. Tycjan (właśc. nazw. Tiziano Vecellio), malarz włoski, przedstawiciel renesansu (ur. ok. 1488)
- (210) 27 VIII 1801 – Ur. Klaudyna Potocka, działaczka społeczna związana z Wielkopolską (zm. 8 VI 1836)
- (155) 27 VIII 1856 – Ur. Iwan Franko, ukraiński pisarz, uczonec i działacz społeczny (zm. 28 V 1916)
- (140) 27 VIII 1871 – Ur. Theodore Dreiser, powieściopisarz amerykański (zm. 27 XII 1945)
- (255) 29 VIII 1756 – Ur. Jan Śniadecki, matematyk, astronom i filozof (zm. 21 XI 1830)
- (200) 30 VIII 1811 – Ur. Théophile Gautier, poeta i pisarz francuski (zm. 22 X 1872)
- (5) 30 VIII 2006 – Zm. Nadżib Mahfuz, pisarz egipski, pierwszy arabski laureat Nagrody Nobla w 1988 roku (ur. 11 XII 1911)
- 31 VIII – Święto Wolności i Solidarności ustanowione przez Sejm RP

- (90) 31 VIII 1921 – Ur. Danuta Mostwin, żołnierz AK, powieściopisarka, nowelistka, członek Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie, profesor psychologii (zm. 11 I 2010)
- (70) 31 VIII 1941 – Zm. Marina Cwietajewa, poetka rosyjska (ur. 26 IX 1892)

W r z e s i e ń

- 1 IX – Międzynarodowy Dzień Pokoju w rocznicę wybuchu II wojny światowej
- (100) 2 IX 1911 – Ur. Czesław Janczarski, poeta, prozaik, autor książek dla dzieci i młodzieży (zm. 19 V 1971)
- (35) 2 IX 1976 – Zm. Stanisław Grochowiak, poeta, dramaturg i prozaik (ur. 24 I 1934)
- (10) 2 IX 2001 – Zm. Christiaan Barnard, południowoafrykański (RPA) kardiochirurg, dokonał pierwszego przeszczepu serca u człowieka (ur. 8 XI 1922)
- (115) 7 IX 1896 – Zm. Zygmunt Kaczkowski, pisarz (ur. 2 V 1825)
- (55) 7 IX 1956 – Ur. Ryszard Henryk Riedel, wokalista zespołu bluesowego „Dżem”, autor tekstów piosenek (zm. 30 VII 1994)
- (170) 8 IX 1841 – Ur. Antoni Dworzak, kompozytor czeski (zm. 1 V 1904)
- (110) 9 IX 1901 – Zm. Henri de Toulouse-Lautrec, malarz i grafik francuski (ur. 24 XI 1864)
- (190) 10 IX 1821 – Zm. Franciszek Zabłocki, komediopisarz i poeta (ur. 2 I 1752)
- (10) 11 IX 2001 – Ataki terrorystyczne na budynki rządowe i finansowe w USA (Pentagon w Waszyngtonie i World Trade Center w Nowym Jorku)
- 12 IX – Światowy Dzień Zdrowia Jamy Ustnej ustanowiony przez Światową Organizację Dentystyczną (FDI)

- (90) 12 IX 1921 – Ur. Stanisław Lem, pisarz, filozof, futurolog, eseista i satyryk, autor utworów science fiction (zm. 27 III 2006)
- (40) 12 IX 1971 – Zm. Jan Sztaudynger, poeta, satyryk, związany z Wielkopolską (ur. 28 IV 1904)
- (30) 12 IX 1981 – Zm. Eugenio Montale, poeta, prozaik, wydawca i tłumacz włoski, laureat Nagrody Nobla w 1975 roku (ur. 12 X 1896)
- (690) 13 IX 1321 – Zm. Dante Alighieri, poeta włoski (ur. 1 V 1265)
- (115) 13 IX 1896 – Ur. Tadeusz Szeligowski, polski kompozytor i pedagog, autor oper, baletów, utworów kameralnych i pieśni, związany z Wielkopolską (zm. 10 I 1963)
- (15) 13 IX 1996 – Zm. Wiktor Woroszyński, poeta, prozaik, publicysta i tłumacz (ur. 8 VI 1927)
- 14 IX – Dzień Solidarności z Osobami Chorymi na Schizofrenię
- (160) 14 IX 1851 – Zm. James Fenimore Cooper, powieściopisarz amerykański (ur. 15 IX 1789)
- (120) 15 IX 1891 – Ur. Agata Christie, pisarka angielska, autorka powieści kryminalnych (zm. 12 I 1976)
- 17 IX – Dzień Sybiraka obchodzony w dniu agresji Związku Radzieckiego na Polskę w 1939 r.
- 18 IX – Dzień Środków Społecznego Przekazu obchodzony w Polsce w trzecią niedzielę września (dzień wybrany przez Episkopat Polski)
- (100) 19 IX 1911 – Ur. William Golding, prozaik, eseista angielski, laureat Nagrody Nobla w 1983 roku (zm. 19 VI 1993)
- 20 IX – Międzynarodowy Dzień Pokoju ustanowiony podczas XXVI sesji Zgromadzenia Ogólnego NZ w 1981 roku (obchodzony w trzeci wtorek września – dzień rozpoczęcia dorocznej sesji Zgromadzenia Ogólnego NZ)

- (50) 20 IX 1961 – Zm. Andrzej Munk, reżyser filmowy, przedstawiciel polskiej szkoły filmowej, wykładowca (ur. 16 X 1921)
- 21 IX – Światowy Dzień Choroby Alzheimera obchodzony od 1994 roku
- (145) 21 IX 1866 – Ur. Herbert George Wells, pisarz angielski (zm. 13 VIII 1946)
- (220) 22 IX 1791 – Ur. Michael Faraday, fizyk i chemik angielski, odkrywca (zm. 25 VIII 1867)
- (90) 22 IX 1921 – Zm. Iwan Wazow, poeta bułgarski (ur. 9 VII 1850)
- (110) 23 IX 1901 – Ur. Jaroslav Seifert, poeta czeski, laureat Nagrody Nobla w 1984 r. (zm. 10 I 1986)
- (190) 24 IX 1821 – Ur. Cyprian Kamil Norwid, poeta, dramaturg, malarz i grafik (zm. 23 V 1883)
- (115) 24 IX 1896 – Ur. Francis Scott Fitzgerald, pisarz amerykański (zm. 21 XII 1940)
- (75) 24 IX 1936 – Ur. Jim Henson (właśc. nazw. James Maury Henson), filmowiec i producent telewizyjny, brytyjski plastik i lalkarz, twórca Muppetów (zm. 16 V 1990)
- 25 IX – Światowy Dzień Serca obchodzony w Polsce w ostatnią niedzielę września pod hasłem „Miej serce dla serca”
- (105) 25 IX 1906 – Ur. Dymitr Szostakowicz, kompozytor radziecki (zm. 9 VIII 1975)
- 27 IX – Międzynarodowy Dzień Turystyki obchodzony od 1980 roku na wniosek Światowej Organizacji Turystyki
- 27 IX – Dzień Polskiego Państwa Podziemnego
- (120) 27 IX 1891 – Zm. Iwan Gonczarow, powieściopisarz rosyjski (ur. 18 VI 1812)

- (25) 28 IX 1986 – Zm. Ewa Szelburg-Zarembina, powieściopisarka, poetka, dramaturg, eseistka (ur. 10 IV 1899)
- 29 IX – Światowy Dzień Morza obchodzony z inicjatywy Międzynarodowej Organizacji Morskiej w ostatni czwartek września
- (110) 29 IX 1901 – Ur. Enrico Fermi, fizyk włoski, laureat Nagrody Nobla w 1938 roku (zm. 28 XI 1954)
- (95) 29 IX 1916 – Ur. Jerzy Pieterkiewicz (właśc. nazw. Jerzy Pieterkiewicz), polski poeta, pisarz, tłumacz i literaturoznawca, prof. Uniwersytetu Londyńskiego (zm. 26 X 2007)
- (15) 29 IX 1996 – Zm. Shusaku Endo, japoński pisarz katolicki, prozaik, dramaturg i eseista (ur. 27 III 1923)

II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Stanisław Wójtowicz

HIP - HOP JAKO GŁOS POKOLENIA

Polski hip-hop w swojej już ponad piętnastoletniej historii na trwałe wpisał się w obraz kultury w Polsce. Ważną rolę tego gatunku muzycznego dla polskiej kultury mierzy się nie tylko w setkach wydawanych co roku płyt czy w zapelnionych salach koncertowych – szczególnie wartym podkreślenia jest fakt, że **hip-hop umożliwił artystyczną ekspresję osobom (i grupom społecznym), które w tradycyjnej kulturze zmuszone były do milczenia**. Było to możliwe dzięki dwóm czynnikom: po pierwsze hip-hop jest kulturą, która nie wymaga od artysty ani przesadnego wykształcenia muzycznego (czy literackiego), ani posiadania (przynajmniej na wczesnych etapach) drogiego sprzętu muzycznego (pierwsze nagranie tworzyć można wykorzystując zwykły komputer). Prostota formy hiphopowej umożliwia rozpoczęcie przygody z rapem niemal wszystkim, którzy mają wystarczająco dużo zapału i samokrytycyzmu, by przy swojej nowej pasji wytrwać i ją rozwijać. Po drugie hip-hop przez swoją formę umożliwia wyrażenie emocji czy przekonań, które na innych obszarach kultury były pomijane czy tłumione. Łącząc **prostotę formy wyniesioną z kultury popularnej** (prostotę, która nie jest wadą, lecz siłą rapu) z **krytycyzmem społecznym i poszukiwaniem oryginalności przejętym z kultury wysokiej**, hip-hop stał się medium, za pomocą którego mogą komunikować się wszyscy ci dla których komercyjna, telewizyjna i radiowa papka jest zbyt błaha i sztuczna, zaś kultura oficjalna zbyt hermetyczna, trudna bądź oderwana od „prawdziwego życia”. Zanim spróbuję odpowiedzieć na pytanie, czy można polski hip-hop określić mianem „głosu pokolenia”, przyjrzeć się musimy – oczywiście bardzo skrótowo – jego historii, poetyce i głównym nurtom.

Krótką historia hip-hopu w Polsce

Historię polskiego hip-hopu podzielić możemy na trzy okresy. Pierwszy z nich, który obejmuje lata **1995-1999**, to okres **wstępnego kształtowania się** tego gatunku w Polsce. Wcześniejsze nieśmiałe próby przeszczepiania rapu na nasz grunt przybierają bardziej zdecydowany charakter. Powstają pierwsze zespoły i ukazują się pierwsze wydawnictwa płytowe (Liroy, Wzgórze Yapa 3,

Kaliber 44, Molesta, Trzyha, Warszawski Deszcz). W okresie tym podstawowe pytania, na które odpowiedzieć musieli twórcy, brzmiały: (1) czy (i jak) da się rapować w języku polskim, (2) czy kultura stworzona w czarnych dzielnicach wielkich amerykańskich miast może wyrażać również odczucia młodych Polaków i wreszcie (3) która z odmian tej kultury (bo w drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych amerykański hip-hop był już w pełni ukształtowany i składał się z niezliczonej ilości odmian i stylów) najlepiej pasuje do polskich warunków. Lata 1995-1999 były więc okresem eksperymentowania i badania możliwości istnienia kultury hip-hopowej w polskich warunkach.

Ponieważ próby te zakończyły się sukcesem – rap zaczął odnajdywać swój własny głos i zdobywać coraz liczniejszą grupę fanów – rozpoczął się drugi etap, który określiłbym mianem **rozkwitu polskiego hip-hopu**. W latach **2000-2005** powstała wielka ilość płyt hiphopowych, które „zdefiniowały” kształt polskiego hip-hopu. Producenci (twórcy podkładów muzycznych) wytworzyli – wzorując się na hip-hopie amerykańskim – specyficzne brzmienie muzyczne odróżniające rap od innych gatunków, zaś raperzy udoskonallili sposób rymowania (tzw. flow) i nauczyli się przykładać wagę zarówno do tematyki (przekazu), jak i formy (techniki) warstwy tekstowej. W latach tych hip-hop zyskuje **samoświadomość**, muzycy wiedzą, co chcą osiągnąć i jak to zrobić, co wiąże się z procesem różnicowania polskiego hip-hopu: powstają różne odmiany, style i gatunki rapu. **To, co początkowo jawiło się jako dość jednolita subkultura, zmieniło się w niezwykle różnorodną mozaikę brzmień, tematów, podejść, stylów i ideologii.** Lata 2000-2005 to również czas medialnego zainteresowania hip-hopem. Trafia on do rozgłośni radiowych, gazet, programów telewizyjnych i – coraz częściej – trafia też do szkół.

Ostatni okres w historii hip-hopu (od roku 2006 do dzisiaj) to czas **powrotu do roli kultury alternatywnej** czy **niszowej**. W okresie tym hip-hop stracił swój medialny impet, nakłady płyt spadły (co związane było także z problemami branży muzycznej wywołanymi ekspansją Internetu), a rozwój (z punktu widzenia kreatywności muzycznej i tekstowej) hip-hopu uległ lekkiemu wyhamowaniu. Nie oznacza to jednak, że kultura ta chyli się ku upadkowi, przeciwnie – można śmiało powiedzieć, że hip-hop trwale wpisał się w polski krajobraz kulturowy, zaś jego ustabilizowanie się jako kultury alternatywnej jest wynikiem immanentnych cech tego gatunku, takich jak krytycyzm względem społeczeństwa czy bezkompromisowość (przejawiająca się na przykład w dosadnym języku, w którym opisywana jest współczesna Polska).

Poetyka hip-hopu

Jak już wspomniałem lata 2000-2005 były okresem maksymalnego różnicowania hip-hopu i stworzenia podstaw poetyki hiphopowej, a więc – mówiąc

najogólniej – typowych dla polskiego hip-hopu zasad budowy tekstów. Jest niezwykle ważne, by zdawać sobie sprawę, że coś takiego jak poetyka hip-hopu istnieje, **zbyt często bowiem podchodzi się do tekstów hiphopowych w sposób po pierwsze naiwny (ignorując, że odwołują się one do różnych konwencji, tradycji czy stylów), po drugie generalizujący (traktując polski hip-hop jako niezróżnicowaną masę)**, co owocuje stereotypem rapera narzekającego na otaczającą rzeczywistość i wychwalającego palenie marihuany.

Wyróżnić trzeba więc przede wszystkim różne odmiany hip-hopu takie jak: true school, hard core, rap uliczny, rap uświadamiający czy bauns. True school charakteryzuje próba realistycznego opisanie rzeczywistości połączona z wiernością tradycjom kultury hiphopowej. Przedstawicielem tego gatunku jest np. Eldo. Hard core jest bardziej dosadną i brutalną wersją hip-hopu, skupia się na ciemnych stronach rzeczywistości i ludzkiej duszy, mówiąc o tematach takich jak przemoc, narkotyki, przestępstwa itd. Przedstawicielem tego nurtu jest na przykład białostocki raper Pih, autor m.in. *Kwiatów zła*. W skrajnej wersji hard core przeradza się w horrorcore, w którym mroczna wizja rzeczywistości odmalowana jest z wykorzystaniem poetyki filmowego horroru (gatunek ten reprezentuje na przykład poznański raper Stoń). Gdzieś pomiędzy true schoolem i hard corem lokuje się tzw. rap uliczny, tworzony przez artystów powiązanych z tzw. ulicą, a więc środowiskiem zajmującym się nie zawsze legalną działalnością (choć daleko rapowi ulicznemu do amerykańskiego gangsta rapu). Rap uliczny bywa realistyczny jak true school, bywa też brutalny jak hard core, to co go wyróżnia to przywiązanie do wartości związanych właśnie z ulicą: niechęć do władzy i prawa (szczególnie policji) powiązana jest tu z tworzeniem pewnego rodzaju ulicznej mitologii i moralnego kodeksu (szczególnie istotne jest tutaj organizowanie się wewnątrz grup koleżeńskich). Przykładem rapu ulicznego może być na przykład warszawskie Hemp Gru czy krakowska Firma. Wyróżnić można także rap uświadamiający (ang. *conscious hip-hop*), który ma wyraźnie dydaktyczny charakter (choć, trzeba od razu dodać, że element dydaktyczny jest obecny także w innych nurtach rapu). Najbardziej reprezentatywnym twórcą byłby tu szczeciński raper Łona, który łączy – co jest zresztą uświęcone tradycją literacką – elementy dydaktyczne z elementami satyrycznymi. Inną – mniej rozpowszechnioną w Polsce – odmianą jest bauns, bardziej „improwizowana” (zarówno pod względem muzycznym, jak i tekstowym) odmiana hip-hopu (elementy baunsu pojawiają się często w twórczości Tedego). Jakis czas temu popularny był także psychorap, który miał ambicję zgłębiać mroczne obszary ludzkiej psychiki (pierwsza płyta Kaliber 44 czy twórczość Paktofoniki). Przedstawione odmiany (można by ich wymienić więcej) nie powinny być traktowane jako szufladki, w których da się zamknąć konkretnych twórców – niektórzy raperzy obstają przy określonym projekcie hip-hopu, inni natomiast

czerpia z wielu koncepcji, łącząc np. utwory uliczne i trueschoolowe z np. elementami baunsu.

Od opisu odmian hip-hopu płynnie przejść można do wyróżnienia różnych gatunków piosenek hip-hopowych. Piszę „płynnie”, gdyż braggadacio jawi się może się zarówno jako odmiana hip-hopu, jak i gatunek utworu hiphopowego. Braggadacio (ang. *to brag* – chwalić się) to utwór, w którym raper wychwala swoje umiejętności raperskie i wskazuje na swoją wysoką pozycję w kulturze hiphopowej. Jednak ważniejszy od „treści” braggadacio jest sposób, w jaki tekst jest zarapowany i napisany: raper nie tylko ogłasza się mistrzem swego fachu, ale musi tego dowieść za pomocą mistrzowskiego flow i kunsztownej techniki składania rymów. Raperem, który opiera dużą część swojej twórczości na braggadacio jest poznański artysta donGURALesko. Innym gatunkiem piosenki hiphopowej jest dis (ang. *to disrespect* – znieważać). Dis to połączenie artystycznej polemiki z innym raperem (krytyką jego stylu rapowania, wiarygodności jako artysty itd.) z bardziej dosadnym atakiem – którego celem jest ośmieszenie przeciwnika i (podobnie jak w braggadacio) zaprezentowanie swojej wyższości. Disy to miejsce, w którym ogłasza się swoje artystyczne *credo*, a równocześnie daje popis umiejętności w bitwie na słowa, obrażając („przegadując”) za pomocą różnorodnych konceptów, metafor czy gier słów przeciwnika. Kolejny gatunek to story telling, a więc utwór, w którym autor wciela się w narratora opowiadającego (fikcyjną lub prawdziwą) historię, która zazwyczaj ukazuje słuchaczom realia życia w wielkim mieście. Freestyle z kolei to hiphopowa improwizacja, a więc utwór, który raper wymyśla na bieżąco, nie mając przygotowanego tekstu. Takie improwizacje tworzone są często w sytuacjach towarzyskich lub bardziej oficjalnych (np. podczas koncertów). Szczególnie interesujące są bitwy freestyle’owe, podczas których raperzy próbują pokonać swoich konkurentów w walce na słowa (by uniknąć przygotowanych tekstów zadaje się często temat, wokół którego oscylować ma taka improwizacja). Freestyle jest ważny w kulturze hiphopowej nie tylko dlatego, że dowodzi kreatywności rapera, ale także dlatego, że wciela ducha tej spontanicznej i dynamicznej kultury. Korzeni hip-hopu szukać należy właśnie w takich rymowanych improwizacjach, za pomocą których prowadzący imprezy zachęcali tańczących do zabawy. Ten rys improwizacji można znaleźć w większości utworów hiphopowych, które tworzone są raczej szybko, a ich autorów często „prowadzą” skojarzenia czy rymy. Piątym i najbardziej rozpowszechnionym gatunkiem utworu hip-hopowego jest właśnie taki **luźny, skojarzeniowy, fragmentaryczny utwór, w którym raper „skacze po tematach”, mówiąc trochę o życiu w mieście, trochę o swoich planach i ambicjach, wychwalając swe umiejętności, krytykując innych raperów czy opowiadając jakąś krótką historię.** W tej wędrówce po tematach jego

przewodnikiem często są – jak wspomniałem – rymy, zabawne skojarzenia, gry słów czy jakieś przemawiające do wyobraźni motywy. Bardzo często w utworach, w których rapuje kilku artystów, pojawia się jakiś wspólny temat czy motyw, wokół którego każdy na swój sposób i w swoim stylu buduje swoją zwrotkę. Taka budowa utworu pozwala naświetlić dany problem z różnych perspektyw i uwypuklić tak ważną dla hip-hopu dialogiczność i wielogłosowość, jak i oryginalność poszczególnych artystów. Ważny jest również koncept, na którym oparty jest utwór: ma być pomysłowy, nieprzewidywalny, a równocześnie umożliwiać wyrażenie ważnych dla młodych ludzi problemów.

Przechodzimy tym samym (od odmian, przez gatunki i kompozycję) do stylistycznego ukształtowania tekstów hiphopowych. Najistotniejszym elementem są tutaj rymy. Początkowo w polskim hip-hopie pojawiały się często najłatwiejsze rymy gramatyczne, które dziś są generalnie dopuszczalne „w minimalnych dawkach”. Szczególnie cenione są zaś rymy wielokrotne (zazwyczaj podwójne) i rymy wewnętrzne. Rymy podwójne to takie, w których w poszczególnych wersach rymują się nie tylko ostatnie wyrazy, ale także odpowiadające sobie wyrazy wewnątrz wersu. Przyjrzymy się fragmentowi zwrotki Małolata:

Kiedyś świat był bez **granic**, robiło się szybko **kwit**,
Choć los był na **szali** i wokół ten cały **syf**.
I miałem **talent**, by wjechać tu w każdy **bit**,
To mi zostało na **trwale**, forsa rozeszła się w **mig**.

(Pyskaty i goście *Bez granic*)

W wersach tych mamy układ: -----a-----b/ -----a-----b. Jeszcze trudniejsze są takie rymy, w których rymujące się wyrazy następują zaraz po sobie (-----ab/ -----ab):

Jakiś kretyn zawinął raz **nas na dołek**
Wielki detektyw z camelem jak **Magda Mołek**
Wmawiał mi, że jak mam hasz to jestem **narkołykiem**
I pójdę siedzieć za posiadanie **albo sypie**.

(Dinal *Chryzantemy złociste*)

Warto zwrócić uwagę, że w powyższej zwrotce mamy do czynienia równocześnie z rymami złożonymi i niedokładnymi: nas na – Magda, zaś w poprzednim fragmencie pojawiają się na zmianę rymy żeńskie i męskie (z akcentem na przedostatnią i ostatnią sylabę): wszystko to ma na celu wzbogacić warstwę brzmieniową tekstu. Innym stosowanym w tym celu zabiegiem jest instrumen-

tacja głoskowa, polegająca na przykład na pojawianiu się na małym obszarze tekstu tej samej głoski. Instrumentacja głoskowa, wraz z rymami wielokrotnymi, wewnętrznymi i inicjalnymi tworzą specyficzne wrażenie „gęstego rymowania”, które jest znakiem wysokiej techniki rapera – odbiorcy rapu rzadko potrafią wszystkie te zjawiska dokładnie nazwać i opisać, są one jednak dla nich – po pewnym czasie obcowania z hip-hopem – niewątpliwie „słyszalne”. W przytoczonym powyżej fragmencie pojawia się kolejny ważny element hip-hopu – gra słów: w tym przypadku uzyskana została dzięki brzmieniowej dwuznaczności słowa „camel”: camel to marka papierosów, Kammel to nazwisko popularnego prezentera (policjant, który zatrzymał narratora opowieści – mamy tu do czynienia z prześmiewczym story tellingiem – chodzi bezustannie z papierosem, tak jak popularna prezenterka pojawia się wciąż w towarzystwie tego samego telewizyjnego kolegi). Granie brzmieniami i znaczeniami słów, odślanianie wieloznaczności i możliwości języka to jeden z podstawowych elementów poetyki hip-hopu. W kontekście gry słów trzeba tutaj wspomnieć o kolejnym ważnym elemencie hip-hopu jakim są punchline’y, a więc dwuwersy, które w szczególnie trafny sposób obrazują jakiś (często ironiczny) pogląd, podsumowują wywód czy przedstawiają jakąś obserwację.

Podsumowując tę, niepełną oczywiście, listę szczególnie cenionych w hip-hopie elementów stylistycznych, powiedzieć trzeba, iż teksty hip-hopowe mają nie tylko wyrażać problemy młodych ludzi, ale także cieszyć odbiorcę swoją kunsztowną, pięknie brzmiącą i skrzącą się znaczeniami formą. Szczególnie istotne jest jednak, by w pogoni za formalnymi efektami nie zagubić sensu wypowiedzianych słów: hip-hop polega więc na trudnym balansie między formalną stroną tekstu, a przekazem, który cechować winien przede wszystkim autentycznością i wnikliwą obserwacją miejskiego życia.

Dwa nurty hip-hopu – nurt autoteliczny

W tym momencie przejść możemy do tematyki utworów hiphopowych. Jedną z najbardziej rzucających się w oczy cech kultury hiphopowej jest fakt, iż niezwykle duża ilość utworów hiphopowych dotyczy samego hip-hopu. Hip-hop jest więc kulturą w dużym stopniu **autoteliczną**, nastawioną na samą siebie, na bezustanną dyskusję dotyczącą swojego kształtu. Utwory należące do autotelicznego nurtu dotyczą najczęściej: (1) sytuacji kultury hiphopowej w Polsce (społeczne i medialne postrzeganie hip-hopu, relacje między hip-hopem a innymi obszarami kultury itd.), (2) sytuacji wewnątrz kultury hip-hopowej (analiza pozytywnych i negatywnych trendów wewnątrz kultury hiphopowej, tutaj pojawiają się między innymi dysy), (3) roli kultury hiphopowej w kształtowaniu tożsamości raperów i ich słuchaczy, (4) miejsca konkretnego rapera wewnątrz kultury (raperzy formułują swoje poglądy na temat hip-hopu, przedstawiają

swoje programy artystyczne itp.). Wydaje się, że nurt autoteliczny – który nazwać można **hip-hopem o hip-hopie** – jest tak silny, m.in. dlatego że raperzy i ich słuchacze zdają sobie sprawę, że kultura ta daje im niezwykłą szansę ekspresji, której nie mieliby na innych obszarach kultury. Rap jest więc postrzegany jako „wspólne dobro”, które trzeba pielęgnować. Autoteliczność hip-hopu wiąże się z jego hermetycznością. Ponieważ hip-hop jest kulturą skupioną w dużej mierze na samej sobie, by rozumieć go w pełni trzeba aktywnie uczestniczyć w hip-hopowym życiu artystycznym. Rapowe teksty są często **trudne w odbiorze dla osób niemających kontaktu z tą kulturą, gdyż pisane są z wykorzystaniem hiphopowego slangu, odwołują się do realiów wspólnotowych, konwencji i form typowych dla tego gatunku i wreszcie pełne są intertekstualnych odniesień do innych utworów hiphopowych** (zarówno polskich, jak i amerykańskich). Przyjrzyjmy się takiemu fragmentowi tekstu Mesa:

To wszystko było jak sen, czytałem o tym w „Klan” magazynie,
Moro ciuchy, Ceubina na limuzynie.
Właściwie był to nowy fiat,
lecz nie wieszalem plakatów na ścianach, chciałem zdobyć świat.
A dziś? DJ-ów więcej niż grzybów po deszczu chyba,
ale żaden nie zagra jak Deszczu, nawet po grzybach.
Raperzy? No comment.
Chcesz beefu? Nagram coś tak jak My, tylko pod twoim domem.
Ale zasłuż na to, bo, kurwa, ten badziew
nie motywuje mnie do disu nawet w wywiadzie

(Fabuła feat. Miodu, PIH, Mes, Ero *Życzenie śmierci*)

Osoba niewtajemniczona w kulturę hip-hop nie ma szansy zrozumieć tego tekstu: już w pierwszych wersach pojawia się tu intertekstualne nawiązanie do utworu *Juicy* legendarnego amerykańskiego rapera Notoriousa BIG, które jest równocześnie opisem rozwoju polskiej kultury hip-hopowej i płynnie przechodzi w refleksję o roli, jaką hip-hop odegrał w życiu artysty. Dalej pojawia się gra słów związana z ksywką jednego z warszawskich DJ-ów, która jest wyrazem krytyki współczesnych trendów w kulturze rap. Innymi elementami utrudniającymi zrozumienie tekstu są tu elementy slangu hip-hopowego (*beef* i *dis*) i nawiązania do wcześniejszej twórczości rapera i związanych z nią kontrowersji (chodzi o utwór *My*). Ten krótki fragment pokazuje skalę autoteliczności hip-hopu, który w tym samym stopniu, co otaczającym światem, zainteresowany jest wewnątrzkułturową dyskusją na swój temat.

Nurt realistyczny

Drugim najważniejszym nurtem – obszarem tematycznym – hip-hopu jest nurt realistyczny. Jego istotą jest próba opisanego problemów młodych ludzi żyjących w wielkich miastach i wkraczających w dorosłość w czasach kapitalizmu. Ponieważ większość twórców i odbiorców hip-hopu wywodzi się z rodzin zmagających się z trudnościami finansowymi (a więc z typowych polskich rodzin), to właśnie niestabilność finansowa jest jednym z najważniejszych doświadczeń młodych ludzi. Jedną z najważniejszych cech hip-hopu jest jego **materializm**, a więc przekonanie, że sytuacja człowieka, jest w dużej mierze uwarunkowana jego sytuacją materialną, koniecznością walki o przetrwanie. Nie oznacza to, że rap nie podejmuje np. tematów egzystencjalnych (sensu życia, istnienia Boga) czy nie próbuje zaglądać do ludzkiej psychiki, ale ilość tego typu utworów jest dużo mniejsza od utworów podejmujących tematykę bardziej materialnych aspektów życia. Hip-hop jest kulturą „bliską ziemi”, wychodzącą zawsze od jakiegoś konkretnego, opartą raczej na zdrowym rozsądku niż filozoficznej spekulacji. Raper zawsze wybierze to, co dzieje się w bloku obok, od tego, co dzieje w świecie idei (lub w świecie telewizyjnej utudy), zawsze chętniej będzie mówił o erotyce niż miłości romantycznej, prędzej zdemaskuje kłamstwo polityka niż pójdzie tropem głoszonej przez niego idei, zawsze wybierze jednostkę od utopijnej wizji ogólnego dobra, chętniej podkreśli konieczność walki o poprawę swojej sytuacji niż rozważać będzie sens istnienia na świecie. Hip-hop interesuje się więc „zwykłą codziennością”, wierząc, że ma ona o wiele większy wpływ na nasze życie niż sztuczny świat wykreowany przez media czy mało namacalny świat idei proponowany przez tzw. kulturę wysoką. **Rap odmalowuje po pierwsze obraz życia młodych ludzi w mieście, po drugie opowiada o drogach na uzyskanie finansowej i tożsamościowej niezależności, po trzecie mówi o zagrożeniach, które czekają na tych drogach.** Przyjrzyjmy się opisowi osiedli pojawiającym się w utworze zespołu Skazani na Sukcezzz *Szukaj mnie na projektach*:

Szukaj mnie na projektach będziesz w ciężkim szoku
Tu pesymizm rośnie jak piętra w kolejnym bloku (...).
Tu typy całe dni siedzą na ławce, coś a la stałe łącze.
Alternatywa? Tłuc nadgodziny w Biedronce.
Brzdące od małego chcą być jak tatuś i mama
Z tym wyjątkiem, że nie chcą być na kacu od rana (...).
Kurwa to jakaś ściema, trzeba kitrać towar
Suk nigdy nie ma, chyba, że trzeba spisać za browar
Zobacz, znajdziesz tu Boga – to tylko fartem
Ludzie zmienili kościół na hipermarket

A niejeden bejsbolówkę na kominiarkę (...).
Pogódź się z prawdą, tu ludzie muszą więc kradną,
Nieszczęście! Kolejne trzy miechy ziomek w areszcie.
Stajesz się miejscem, miejsce staje się tobą,
Na projektach jest jak w piekle jedną nogą.
Okna mieszkań ślepe, nie widać w nich już nic
pierwszego listopada dla koleżki znicz
Widziałeś, a nie powinienes? Zaszuj usta, milcz!

Osiedle jest tutaj przedstawione jako przestrzeń beznadziei. Jego centrum są sklepy – najtańszy dyskont, w którym kupują i pracują jego mieszkańcy i hipermarket, do którego idą w niedzielę spędzać wolny czas. Jediną metodą ucieczki od problemów jest alkohol i narkotyki. Szansą na polepszenie sytuacji materialne zdaje się tylko działalność przestępcza. Policja odwiedzająca osiedle wyłącznie po to, by nękać młodych ludzi pijących piwo i palących marihuanę (zamiast reagować na „prawdziwe” przestępstwa), reprezentuje władzę, która nie potrafi pomóc obywatelom. Zwrócić uwagę trzeba nie tylko na mroczny opis osiedla, ale i na relację, która zachodzi między przestrzenią miasta a tożsamością jego mieszkańców: „stajesz się miejscem, miejsce staje się tobą” – mieszkańcy osiedli są ukształtowani przez specyficzne warunki, które na nich panują. Taki opis miejskiej przestrzeni jest w hip-hopie niezwykle częsty: bezrobocie, kontrasty między biednymi i bogatymi, brak pomocy ze strony władzy, alkohol i narkotyki, kradzieże i inne formy przestępczości jako metody ucieczki od problemów to typowe tematy hip-hopu.

Na tle tego szaro-czarnego obrazu pełnego beznadziei pojawiają się jednak enklawy koloru czy słońca, enklawy tworzone przez tych, którzy nie poddają się presji takiej rzeczywistości. Może być to ławka, wokół której zbierają się koledzy z osiedla, mogą być to ściany pokryte kolorowym graffiti, koncerty czy kluby pełne młodych ludzi czy wreszcie wszystkie te obszary, na których młodzi ludzie podejmują niezależną działalność (nie zawsze legalną). Dlatego miasto jest w hip-hopie przedstawione ambiwalentnie, nie tylko jako „miejskie bagno” czy „ulice bez jutra”, ale również w jaśniejszej tonacji, jako „mała ojczyzna” hiphopowców, którzy potrafią, mimo niesprzyjających warunków nadać sens i kolory swojej egzystencji. Ten ambiwalentny stosunek do miasta, osiedla i ulicy jest typowy dla hip-hopu: odbija w sobie ogólniejszą zasadę kształtującą hip-hop: z jednej strony chodzi w nim o odmalowanie biedy i problemów społecznych, z drugiej o znalezienie drogi wyjścia. Niezależnie więc od tego jak przedstawione jest miasto czy osiedle: w mrocznej tonacji czy podkreślane są jego uroki hip-hopowcy głoszą konieczność wyrwania się z otaczającej rzeczywistości.

Przechodzimy w tym momencie do problemu hiphopowej ideologii. Czy coś takiego – jakiś zestaw wspólnie wyznawanych wartości – jest w hip-hopie obecne? Jeśli rozważymy kilka najważniejszych hip-hopowych tematów takich jak stosunek do pieniędzy, do władzy (policji), do narkotyków, relacji damsko-męskich itd. – zauważamy, że co do żadnej z tych kwestii nie panuje wewnątrz hip-hopu zgoda. Na przykład część raperów wskazuje, że umiejętność radzenia sobie w kapitalistycznej rzeczywistości wymaga często kompromisów (problem komercji), inni z kolei podkreślają, że najważniejsza jest wierność zasadom. Część raperów wychwala hedonistyczny sposób życia i zachwala używanie narkotyków (szczególnie marihuany), inni ostrzegają przed niebezpieczeństwami z nimi związanymi. Jedni głoszą jednoznaczną niechęć czy nawet nienawiść do policji, inni wskazują na niedojrzałość takiej postawy. Niektórzy mają do miłości stosunek demitologizujący, wskazując przede wszystkim na jej fizyczny aspekt, inni krytykują pojawiającą się w hip-hopie mizoginię. Innymi słowy: w obrębie kultury hiphopowej toczy się bezustanna dyskusja dotycząca najważniejszych problemów, z którymi stykają się młodzi ludzie. **Polski hip-hop nie przedstawia żadnej spójnej ideologii, jest raczej platformą umożliwiającą dyskusję na temat problemów młodych ludzi.** Na każdy tekst wychwalający hedonizm znajdziemy taki, który mówi o samodyscyplinie, na każdą krytykę narkotyków, utwory je wychwalające, na każdy utwór miłosny, utwór obnażający materialny wymiar miłości, na każdą ironiczną, cwaniacką uwagę – utwór, który namawia do wiary w wyższe ideały. Hip-hop jest kulturą dialogiczną – miał jedną propozycję ideologiczną czy estetyczną – umożliwia ścieranie się odmiennych postaw i poglądów. Wskazując na dialogiczny charakter hip-hopu podkreślić trzeba, że sprzeczne czy przeciwstawne poglądy pojawiają się często w ustach tych samych twórców, którzy zmieniali swoje zapatrywania pod wpływem życiowych doświadczeń. Szczególnie wymowne są tutaj wypowiedzi raperów, którzy zmuszeni byli odsiadywać karę więzienia. Na przykład Chada w utworze *Nie byłoby tematu* rapuje:

Gdybym cofnął czas, to dwa razy bym pomyślał,
Nie znałyby mnie psy z imienia i nazwiska.
Narkotyki i alkohol, rozboje i przestępstwa,
Nie byłoby tematu, gdybym znał tego następstwa.

Małolat (*Nagapiłem się*) rapuje zaś:

Myślę, że mam to już za sobą i nagapiłem się dość,
choć widzę, jak wokół idzie towar z rąk do rąk
i robią brudny sos, fucha do czasu jest kława,
gdy wpadasz w ręce psom, bo współnik na ciebie nadał.

Taki sztos, kobieta teraz rogi ci doprawia,
cały hajs zabrał ci sąd, pod celą czarna kawa.
Tak się zdarza, nagapiłem się wystarczająco.
Wokół szyi wiążesz krawat, ja cieszę się wolnością.

Choć utwory te mają silny charakter dydaktyczny (co mogłoby zniechęcać słuchaczy), oparte są jednak na konkretnych przeżyciach raperów – **autentyzm (przejawiający się w autobiograficzności utworów hiphopowych) zaś jest jedną z największych wartości w hip-hopie**. Inaczej więc wygląda sytuacja, gdy młodych ludzi poucza narzucony im z zewnątrz autorytet, czym innym zaś wskazówki życiowe udzielane przez kogoś, kto zetknął się z podobnymi problemami i potrafi spojrzeć na nie oczyma słuchacza – nauczycielami w hip-hopie są więc często najbardziej krnąbrni uczniowie „uniwersytetu życia”. Przy czym dydaktyzm hiphopowy pozbawiony jest zazwyczaj potępienia dla osób, które na różne sposoby w życiu pobiłdżyły.

Mimo więc iż nie istnieje coś takiego jak ideologia hiphopowa, jeśli pod pojęciem tym rozumielibyśmy jakiś określony zbiór poglądów dotyczących na przykład moralności, polityki itp., można wyróżnić kilka cech, które cechują przeważającą ilość tekstów hip-hopowych. Hip-hop niezwykle silny nacisk kładzie na aktywność jednostki i konieczność zachowania oryginalności. Głównym grzechem jest tutaj apatia, lenistwo, bierność – niezależnie od tego jak trudne są warunki, hip-hopowcy bezustannie podkreślają konieczność aktywnej walki o swoją pozycję materialną, społeczną itd. Jeśli więc istnieje jakaś wspólna wartość, która wyznają hip-hopowcy to jest nią przekonanie, że każdy musi samemu zadbać o swoje życie, że musi postarać się wywalczyć swoje miejsce w społeczeństwie. Hip-hop głosi więc podwójną opowieść, wskazuje trudności, na jakie napotykają młodzi ludzie żyjący w wielkich miastach i równocześnie wskazuje drogi przezwyciężenia tych trudności. Można wyobrazić sobie muzykę hiphopową jako opowieść o drodze młodych ludzi z osiedla czy ulicy ku niezależności (finansowej, tożsamościowej, intelektualnej i artystycznej). Sytuację tę najlepiej oddaje tytuł płyty Małolata: *W pogoni za lepszej jakości życiem*.

Podsumowanie

W ramach podsumowania chciałbym wskazać najważniejsze cechy polskiego hip-hopu. Jest on **materialistyczny** (bardziej zainteresowany materialnymi warunkami egzystencji niż światem ducha czy idei), **proaktywny** (głosi kult działania, za główny „grzech” uznając bierność i lenistwo), **alternatywny** (niechętny kulturze oficjalnej i masowej), **hermetyczny** (korzystanie z niego wymaga zaangażowania i śledzenia go na bieżąco), **autoteliczny**

(nastawiony w dużej mierze na samego siebie), **autobiograficzny** (odwołujący się do konkretnych przeżyć twórców), **dydaktyczny** (ma ambicję kształtowania świadomości młodych ludzi), **lingwistyczny** (przykłada wielką wagę do formalnej i brzmieniowej warstwy tekstu), **antyideologiczny i dialogiczny** (chce być raczej platformą do dyskusji niż przedstawiać jakiś wspólny projekt ideologiczny). Dodajmy również, choć są to wyróżniki innego rodzaju, że jest on **maskulinistyczny** (tworzony w większości przez mężczyzn i reprezentujący męskie spojrzenie na świat), **wielkomięski** i że jest on kulturą ludzi raczej **młodych** (między, powiedzmy, 15-35 rokiem życia).

Czy tak rozumiany hip-hop może być postrzegany jako głos pokolenia? Z pewnością nie – po pierwsze kolejne pokolenia młodych ludzi są tak wewnętrznie zróżnicowane, że żaden obszar kultury nie mógłby wyrazić ich sposobu postrzegania świata, po drugie hip-hop mimo swego zróżnicowania jest szczególnie predystynowany do wyrażania określonego podejścia do świata. Wydaje się on idealnym narzędziem komunikacji artystycznej dla tych, którzy nie odnajdują się ani w uładowanej i grzecznej kulturze promowanej przez telewizję i radio, ani w oddalonej często od życia i trudnej kulturze wysokiej promowanej przez szkołę i instytucje kulturalne, którzy zmagają się z codziennymi materialnymi trudnościami, ale nie chcą, by ich życie ograniczało się jedynie do *wyścigu szczurów*, chcą wierzyć, że jest w nim coś więcej. To coś wskazuje i pomaga uchwycić hip-hop.

BIBLIOGRAFIA

1. BEATY, rymy, życie : leksykon muzyki hip-hop / Radek Miszczak, Andrzej Cała [oraz] Tymon Smektała [i in.; wstęp Druh Sławek]. – Poznań : Wydawnictwo Kurpisz, 2005. – 616 s. : il.
2. HIP-HOP : słownik / Piotr Fliciński, Stanisław Wójtowicz; współpr. Marta Lisewska, Karolina Kulisz; red. Lidia Drabik. – Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2007. – 217 s.
3. HISTORIA kultury hip-hop w Polsce 1977-2002 / Andrzej Buda. – Głogów : Andrzej Buda. Wydaw. Niezależne, 2001. – 115 s. : il.
4. PIĘKNA sztuka rapowania / Richard Shusterman // W: Estetyka pragmatyczna : żywe piękno i refleksja nad sztuką / Richard Shusterman; przeł. [z ang.] Adam Chmielewski [i in.]; red. nauk. przekł. Adam Chmielewski. – Wrocław : Wydaw. Uniwersytetu Wrocławskiego, 1998. – 356 s.
5. WALKA o rymy / Stanisław Wójtowicz // P o l o n i s t y k a . – 2005, nr 3, s. 44-47

Andrzej Dudziak
Dział Informacji Bibliograficznej i Regionalnej

LASY BOGACTWEM NARODU Międzynarodowy Rok Lasów

Polacy mogą być dumni ze swoich lasów. Słowo „swoich” jest tutaj jak najbardziej stosowne. Polskie lasy są głównie własnością publiczną. Ta forma własności decyduje o powszechnej dostępności do lasu i możliwości korzystania z jego uroków. Lasy prywatne stanowią około 18 proc. zalesionej powierzchni. Większością (aż 78 proc.) lasów w imieniu skarbu państwa gospodaruje Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe. Jest to przedsiębiorstwo samowystarczalne finansowo. Przychodami ze sprzedaży drewna nie tylko utrzymuje las, ale również pokrywa wydatki powstałe przy prowadzeniu innych form działalności.

Las zajmuje w życiu człowieka szczególne miejsce, pełni wielorakie funkcje. Jest także domem dla wielu gatunków roślin i zwierząt, (w Polsce dla 32 tys., czyli 65 proc. spotykanych na terenie naszego kraju). Pełni też ważną rolę pochłaniacza dwutlenku węgla. Kompleksy leśne stabilizują stosunki wodne, czego skutkiem jest przeciwdziałanie powodziom. Z produktami pochodzącymi z lasu spotykamy się w wielu miejscach. Powszechnie stosowane są w lecznictwie i kuchni. Najważniejsze jest jednak drewno, które znajduje około 30 tys. różnych zastosowań. Sektory związane z leśnictwem – przede wszystkim przemysł tartaczny, meblarski, papierniczy – dają pracę 375 tys. Polaków. Jako kraj należymy do czołowych producentów mebli, których większość przeznaczana jest na eksport. W najbliższym czasie nasza pozycja w świecie nie powinna być zagrożona.

Lasy Państwowe systematycznie zwiększają dostawy drewna do gospodarki. Jednocześnie realizują program stopniowego zwiększania zasobu leśnego. Wycina się nie więcej niż 55 proc. drewna, które przyrasta w ciągu dziesięciu lat. Prowadzi się zakrojone na olbrzymią skalę prace służące odbudowie lasu: szkółki leśne, nasadzenia, stopniowe powiększanie stanu drzew liściastych. Polityka ochrony lasu przed zagrożeniem jest naczelną zasadą w działalności Lasów Państwowych. W Polsce ponad 50 proc. zasobu leśnego podlega jakiejś formie ochrony. Najbardziej znane z nich to: parki narodowe i krajobrazowe, rezerwaty oraz obszary Natura 2000.

Leśnicy tworzą także infrastrukturę turystyczną wykorzystywaną przez amatorów wypoczynku na łonie przyrody. Co roku wydaje się dziesiątki milionów złotych na parkingi leśne, tworzenie obiektów edukacyjnych, wytyczanie szlaków, budowę platform widokowych, kładek, wiat, rozbudowę bazy noclegowej, zabezpieczanie miejsc na ogniska.

Miłym zaskoczeniem może być fakt, że powierzchnia polskich lasów stopniowo się zwiększa. O ile w 1946 roku lasy pokrywały około 21 proc. powierzchni Polski, to na koniec 2008 roku nasz kraj był zalesiony w 29 proc.

Według ONZ od lasów uzależniony jest byt 1,6 mld ludzi a wartość rynku produktów leśnych przekracza 300 mld dolarów. Te liczby obrazują jak ważna dla współczesnego człowieka jest kondycja lasów. Dla podkreślenia znaczenia zasobów leśnych ONZ ogłosiła bieżący rok Międzynarodowym Rokiem Lasów, co stało się inspiracją dla niniejszego zestawienia. Zawiera ono wybór pozycji zwartych (od 1978 roku) oraz artykułów (od 2005 roku). Całość opracowania składa się z czterech części. W poszczególnych działach prezentujemy prace ogólne, publikacje o konkretnych kompleksach leśnych, opracowania edukacyjne i turystyczne. Na szczególną uwagę zasługuje dział ostatni, w którym zgromadzone są wypowiedzi o prywatyzacji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych i konsekwencji ewentualnej zmiany właściciela polskich lasów.

I. Opracowania ogólne

a. Pozycje zwarte

1. EKOSYSTEM leśny wartością człowieka / Stanisław Zięba. – Warszawa : Instytut Badawczy Leśnictwa; Lublin : Zakład Ekologii Człowieka KUL [Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego], 2002. – 268 s.
Bibliogr.
2. GEOGRAFIA lasów Polski / Ewa Sikorska. – Kraków : Wydawnictwo Akademii Rolniczej, 2006. – 208 s. : il.
Bibliogr. s. 205-208.
3. HISTORIA leśnictwa w Polsce / Józef Broda. – Poznań : Wydaw. Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego, 2000. – 368 s. : il., mapy
Bibliogr.
4. LAS nie obroni się sam / Iwona Jacyna. – Warszawa : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1978. – 240 s.
5. LAS – racjonalna gospodarka i ochrona / [kom. red. Wojciech Białek, Agata Szłęk-Sitkiewicz, Andrzej Staśkowiak; aut. Henryk Pasteczka i in.]. – Skarżysko-Kamienna : [I Liceum Ogólnokształcące im. J. Słowackiego], 2003. – 116 s. : il. – (Skarżyskie Zeszyty Ligi Ochrony Przyrody; nr 7)
Bibliogr. przy rozdz.

6. LAS : skarbiec człowieka / Wiesław Grochowski; [oprac. graf. Jerzy Treutler]; Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa. – Warszawa : Fundacja Wydawnictw i Upowszechniania Wiedzy Technicznej SITLID, 1992. – 135 s. : il.
Bibliogr. s. 128.
7. LAS – środowisko żywe / Luc Abbadie, Michel Baudouin – Wrocław [i in.] : Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Wydawnictwo, 2006. – 288 s. : il. – (Sekrety Natury)
8. LAS w środowisku życia człowieka / Bohdan Kielczewski, Jerzy Wiśniewski. – Warszawa : Państw. Wydaw. Rolnicze i Leśne, 1982. – 204 s. : il. mapy
Bibliogr. s. 200-[205].
9. LAS wobec efektu cieplarnianego / [aut. Krzysztof Fronczak]. – Warszawa : Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, 2008. – 44 s. : il. kolor.
10. LEŚNE bogactwo Polski : tropem najcenniejszych drzew i drzewostanów / [fot. Tomasz E. Biel i in.]; aut. tekstów w części albumowej Tomasz Dziemidek. – Warszawa : Agencja Reklamowo-Wydawnicza A. Grzegorzcyk : na zlec. Biura Nasiennictwa Leśnego, 2009. – 192 s. : il. kolor.
Bibliogr. przy rozdz.
11. LEŚNE skarby / Irena Gumowska. – Warszawa : Wydaw. PTTK [Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego] „Kraj”, 1987. – 123 s. : il.
12. NASZE dziedzictwo leśne / Tadeusz Marszałek; Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa. – Warszawa : Państw. Wydaw. Rolnicze i Leśne, 1988. – 61 s. : il., mapy. – (Postępy Techniki w Leśnictwie; nr spec. 42)
13. NOWA wizja lasu / Chris Maser. – Bystra k. Bielska-Białej : Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot, 2003. – 284 s. : il.
Bibliogr.
14. O DZIEDZICTWIE leśnym Polski i świata / Tadeusz Marszałek. – Warszawa : Wydaw. SGGW [Szkoly Głównej Gospodarstwa Wiejskiego], 1997. – 162 s. : il., mapy
Bibliogr. s. 161-162
15. O ŻYCIODAJNYCH świadczeniach lasów polskich / Tadeusz Marszałek. – Warszawa : Fundacja „Rozwój SGGW [Szkoly Głównej Gospodarstwa Wiejskiego], 2000. – 40 s. : il.
16. OCHRONA przyrody w Lasach Państwowych / Dorota Zawadzka. – Warszawa : Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, 2002. – 160 s. : il., mapy kolor.
Bibliogr.

17. PUBLICZNE funkcje lasów : przyszłość lasów państwowych : zasady funkcjonowania i struktura organizacyjna : 23-25 września 1999 r. / [red. Halina Skrobacka]; Polskie Towarzystwo Leśne. – Gdańsk; Warszawa : „Wieś Jutra”, 1999. – 111 s. : il., mapy
Bibliogr. przy ref.
18. ROLA lasów i leśnictwa w ochronie przyrody : sesja naukowa, Malinówka 2001 r. / Polskie Towarzystwo Leśne. – Warszawa : PTL, 2001. – 117 s. : il.
Bibliogr. przy ref.
19. Z DZIEJÓW Lasów Państwowych i leśnictwa polskiego 1924-2004. T. 1, Okres międzywojenny / [red. nauk. t. 1 Jerzy Wiśniewski; aut. Józef Broda i in.]. – Warszawa : Centrum Informacyjne Lasów Państwowych : na zlec. Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych, 2006. – 545 s. : il.
Bibliogr. przy rozdz.
20. Z DZIEJÓW lasów państwowych i leśnictwa polskiego 1924-2004. T. 2, Lata wojny i okupacji / [red. nauk. t. 2 Tytus Karlikowski; aut. Józef Broda i in.]. – Warszawa : Centrum Informacyjne Lasów Państwowych : na zlec. Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, 2006. – 321 s. : il.
Bibliogr. przy rozdz.
21. ZASOBY przyrodnicze polskich lasów / [red. Andrzej Grzywacz]; Polskie Towarzystwo Leśne. – Cedzyna k. Kielc : Polskie Towarzystwo Leśne, 2008. – 153 s. : il.
22. ZIELONY skarbiec Polski / Krzysztof Fronczak. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Warszawa : Centrum Informacyjne Lasów Państwowych : na zlec. Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, 2004. – 173 s. : il.

b. Artykuły

1. O CZYM szumią drzewa / Jacek Oleksyn; rozm. przepr. Sławomir Mizerski // *P o l i t y k a*. – 2009, nr 25, s. 88-90
2. LAS jaki jest / Jolanta Zientek-Varga // *W p r o s t*. – 2010, nr 27, s. 50-51
3. LASY szansą Polski i Europy / Jan Szyszko; rozm. przepr. Jacek Sądej // *N a s z D z i e n n i k* (Wyd. 3). – 2007, nr 169, s. 6
4. PODZIĘKUJMY lasom // *W p r o s t*. – 2011, nr 14, s. 92-93
Lasy na świecie i w Polsce.
5. POLSKIE lasy i leśnictwo w Europie : stan i perspektywy / Janusz Zaleski // *A u r a*. – 2005, nr 2, s. 6-10
6. WSPÓLNA troska / Krzysztof Fronczak // *N o w e Ż y c i e G o s p*. – 2005, nr 10, s. 28-30
Konferencja „Społeczny wymiar lasów”, Warszawa

II. Kompleksy leśne

1. DRZEWA Polski i Europy / David Sutton. – Wrocław : Larousse Polska, 2003. – 191 s. : mapa. – (Przewodniki po Przyrodzie)
2. LEŚNE bogactwo Polski : tropem najcenniejszych drzew i drzewostanów / [fot. Tomasz E. Biel i in.; aut. tekstów w części albumowej Tomasz Dziemidek]. – Warszawa : Agencja Reklamowo-Wydawnicza A. Grzegorzczak : na zlec. Biura Nasiennictwa Leśnego, 2009. – 192 s. : il. kolor.
Bibliogr. przy rozdz.
3. LASY i leśnictwo w Polsce / [tekst Józef Dygasiewicz i in.]. – Poznań : Państw. Wydaw. Rolnicze i Leśne : na zlec. Naczelnego Zarządu Lasów Państwowych, 1988. – 110 s. : fot., mapy
4. LASY Janowskie / [teksty Ewa Flis-Martyniuk i in.; współpr. Agnieszka Korzeniewicz, Henryk Rążewski; zdj. Andrzej Wediuk i in.]. – Janów Lubelski : Nadleśnictwo Janów Lubelski. Leśny Kompleks Promocyjny – Lasy Janowskie, 2005. – 154 s. : il. kolor.
Bibliogr. s. [156].
5. LASY Olsztyna / Tomasz Śrutkowski; malarstwo Janusz Wierzyński. – Olsztyn : Edytor „Wers”, 2002. – 103 s. : il., mapy
6. LASY Państwowe zapraszają do swoich łowisk / [oprac. tekstu Jan Błaszczak; zdj. Sławomir Bąk i in.]. – Warszawa : Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, 2008. – 77 s. : il. kolor.
7. LASY Polski : Kraina III Wielkopolsko-Pomorska : 1. Dzielnic Borów Tucholskich, 2. Dzielnic Pojezierza Krajeńskiego, 3. Dzielnic Pojezierza Chełmińskiego-Dobrzyńskiego, 4. Dzielnic Kotliny Gorzowskiej / [red. nac. Wiktor Turowski; współpr. Roman Dysarz, Anna Sieradzka; aut. fot. Stanisław Borkowski i in.]. – Międzyrzecz : Konsorcjum Edukacyjne – Sigma Media; Bydgoszcz : Sigma Media, 2004. – 286 s. : il. kolor.
8. LASY Polski : Kraina III Wielkopolsko-Pomorska : 5. Dzielnic Kotliny Toruńsko-Płockiej, 7. Dzielnic Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, 8. Dzielnic Krotoszyńska, 9. Dzielnic Kotliny Żmigrodzko-Grabowskiej / [red. nac. Wiktor Turowski; współpr. Roman Dysarz, Jędrzej Górski; aut. fot. Jolanta Andrzejewska i in.]. – Międzyrzecz : Konsorcjum Edukacyjne – Sigma Media; Bydgoszcz : Poligrafia, 2004. – 264 s. : il. kolor.
Bibliogr. przy niektórych rozdz.
9. LASY północno-wschodniej Polski / Aleksander W. Sokołowski. – Warszawa : Centrum Informacyjne Lasów Państwowych : na zlec. Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, 2006. – 358 s. : il.
Bibliogr. s. 351-[359]

10. LASY województwa śląskiego : wczoraj, dziś, jutro / red. nauk. Stanisław Wilk. – Krzeszowice : „Kubajak”, 1999. – 152 s. : il. kolor.
Bibliogr.
11. LASY wybranych rezerwatów Wielkopolski / Marek Ferchmin; Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Wydział Matematyczno-Przyrodniczy. – Warszawa; Poznań : Państw. Wydaw. Naukowe, 1980. – 118 s. : il., 1 mapa. – (Prace Komisji Biologicznej; t. 55)
Bibliogr. s. 108-114.
12. NAJGRUBSZE drzewa Lasów Państwowych / Władysław Kusiak [i in.]. – Warszawa : Centrum Informacyjne Lasów Państwowych : na zlec. Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, 2008. – 119 s. : il. kolor.
13. PUSZCZA Białowieska / Edward Więcko. – Warszawa : Państw. Wydaw. Naukowe, 1984. – 309 s. : il. – (Rozprawy i Monografie / Ośrodek Badań Naukowych w Białymstoku; nr 14)
Bibliogr. s. 289-300.
14. PUSZCZE, bory i lasy Polski / Ryszard Zaręba. – Wyd. 3 zm. – Warszawa : Państw. Wydaw. Rolnicze i Leśne, 1986. – 203 s., mapy
Bibliogr. s. 201-[204].
15. W KRAINIE wielkich puszczy, Polska / [tekst Krzysztof Wolfram]. – [Wyd. 2 popr. i uzup.]. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1983. – 26 s. : fot. kolor., 1 mapa
16. WIELKI atlas lasów / Jan Jenik; tł. [z niem.] i przypisy Wiesław Grochowski. – Warszawa : Państw. Wydaw. Rolnicze i Leśne, 1983. – 499 s.
17. WIELKOPOLSKIE drzewa / Krzysztof Borkowski. – Poznań : Dalpo Usługi, 2009. – 352 s. : il. kolor.
18. ZESPOŁY leśne Polski / Jan Marek Matuszkiewicz. – Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 2001. – 357 s. : il. kolor., mapy
Bibliogr.

III. Poznajemy las

A. Opracowania edukacyjne

1. CO nam daje las? / [tekst Wojciech Gil; rys. A. Bielańska, R. Dzwonkowski, M. Ostrowska]. – Warszawa : Miltico Oficyna Wydawnicza, 2010. – 32 s. : il. kolor. – (Młody Obserwator Przyrody)
2. CO w lesie piszczy / Rafał Skoczylas; il. Helena Matuszewska. – Warszawa : Wydawnictwa Radia i Telewizji, 1990. – 163 s. : il. – (Zwierzy-niec)
3. DREWNO i coś więcej / [aut. Krzysztof Fronczak]. – Warszawa : Centrum Informacyjne Lasów Państwowych : na zlec. Dyrekcji Generalnej

- Lasów Państwowych, 2009. – 48 s. : il. kolor. – (Las wielu funkcji / Krzysztof Fronczak; 3)
4. DRZEWA wokół nas, czyli tajemnice, które warto poznać... / Małgorzata Falencka-Jabłońska. – Warszawa : Agencja Reklamowo-Wydawnicza Arkadiusz Grzegorzczak, 2007. – 181 s. : il. kolor. – (Biblioteka Poznajmy Las)
Bibliogr. s. 160.
 5. EDUKACJA leśna w praktyce / Dorota Zawadzka. – Warszawa : Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, 2002. – 108 s. : il. kolor.
Bibliogr.
 6. EDUKACJA przyrodniczo-leśna : poradnik / pod red. Dariusza J. Gwiazdowicza. – Gołuchów : Ośrodek Kultury Leśnej; Poznań : Oficyna Wydawnicza G&P, 2009. – 128 s. : il. + 1 dysk optyczny (CD-ROM)
Bibliogr. przy pracach.
 7. GAWĘDY o lesie / Maciej Łogin. – Warszawa : „Łowiec Polski”, 1992. – 143 s. : il.
 8. LAS dla ludzi / [aut. Krzysztof Fronczak]. – Warszawa : Centrum Informacyjne Lasów Państwowych : na zlec. Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, 2009. – 56 s. : il. kolor. – (Las wielu funkcji / Krzysztof Fronczak; 2)
 9. LAS, tajemnice... i przedszkolaki : poradnik dla nauczycieli wychowania przedszkolnego w zakresie edukacji leśnej / [oprac. merytoryczne i koordynacja projektu Ewa Majewska; propozycje metodyczne i konsultacja Jolanta Herman, Iwona Grygorowicz, Hanna Wasilewska; rys. Jolanta Herman, Piotr Lewiński]. – Białystok : Fundacja Ekonomistów Środowiska i Zasobów Naturalnych, [2009]. – 31 s. : il.
 10. LAS : wspólne dziedzictwo / [tekst i dobór zdjęć Andrzej Szujecki]. – Warszawa : Multico Oficyna Wydawnicza : Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, 2006. – 309 s. : il. kolor.
 11. LASY iglaste. – Warszawa : „Delta” : „Świat Książki”, [1997]. – 166 s. : il. kolor., mapy. – (Encyklopedia Dzikich Zwierząt)
 12. LASY liściaste. – Warszawa : „Delta” : „Świat Książki”, [1997]. – 166 s. : il. kolor., mapy. – (Encyklopedia Dzikich Zwierząt)
 13. LEŚNE spotkania / Rafał Skoczylas. – Warszawa : Wydawnictwa Radia i Telewizji, 1991. – 167 s. : il.
 14. LEŚNE zwierzęta / Milan Labuda, Jindro Vlach. – Warszawa : „Multico” : PWRiL [Państw. Wydaw. Rolnicze i Leśne] : „Danubiaprint”, 1991. – 102 s. : fot. kolor.
 15. MUZYKA ojczystych drzew / Henryk Syska. – Olsztyn : Polskie Towarzystwo Czytelnicze. Oddział, 2000. – 143 s. : il.

16. NASZE drzewa / Jan Uryga; [rys. S. Klinger]. – Włocławek : Wydaw. Duszpasterstwa Rolników, 2002. – 288 s. : il.
Bibliogr.
17. POD ochroną lasu / [aut. Krzysztof Fronczak]. – Warszawa : Centrum Informacyjne Lasów Państwowych : na zlec. Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, 2009. – 48 s. : il. kolor. – (Las wielu funkcji / Krzysztof Fronczak; 1)
18. PODRĘCZNIK przyrodoznawstwa dla drużynowych harcererek / Małgorzata Kwiatkowska. – Warszawa : Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej, 2000. – 106 s. : il., mapy
Bibliogr.
19. POZNAĆ i zrozumieć / Krzysztof Fronczak // *Nowe Życie Gosp.* – 2005, nr 22, s. 28-30
Działalność edukacyjna Lasów Państwowych.
20. POZNAJEMY drzewa : ścieżka dydaktyczna / Grażyna Szczepańczyk; il. Krystyna Karpińska. – Bydgoszcz : „Piątka”, [1999]. – 55 s.
21. POZNAJMY las / Andrzej Grzywacz. – Warszawa : Agencja Reklamowo-Wydawnicza Arkadiusz Grzegorzczak : przy współud. Fundacji Ochrony Zasobów Naturalnych Rzeczypospolitej Polskiej „Ecopol”, 1995. – 114 s. : il., mapy
Bibliogr. s. 114.
22. PRZYMIERZE z lasem / Witold Koehler. – Warszawa : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1983. – 205 s. : il.
23. TAJNIKI naszych lasów / Grzegorz Bobrowicz. – Wyd. 2. – Wrocław : Wydawnictwo Dolnośląskie, 2005. – 48 s. : il., mapy
24. W GŁĄB lasu : las w polskiej literaturze i sztuce / [kom. red. Eugeniusz Bernadzki i in.; wybór literatury Krystyna Czarny i Tadeusz Komendant; wybór dzieł malarskich Janina Ruszczyk; wybór dzieł graf. i fot. Arkady Brzezicki i Zbigniew Neugebauer; przy współpracy Polskiego Towarzystwa Leśnego]. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1985. – 295 s. : il., 1 mapa
25. W LESIE / Hanna Zdzitowiecka; il. Mateusz Gawryś. – [Wyd. 3]. – Warszawa : „Nasza Księgarnia”, 1986. – 108 s. : il. kolor.
26. WARSTWOWA budowa lasu : edukacja i zabawa / [tekst Artur Sawicki; zdj. W. Gil i in.; rys. M. Lubka i in.]. – Warszawa : Multico Oficyna Wydawnicza, 2010. – 32 s. : il. kolor. – (Młody Obserwator Przyrody)
27. WRZOSOWISKA i lasy. – Warszawa : „Delta” : „Świat Książki”, [1998]. – 166 s. : il. kolor., mapy. – (Encyklopedia Dzikich Zwierząt)
28. ZARYS strategii rozwoju edukacji leśnej społeczeństwa w Lasach Państwowych / Barbara Czołnik. – Warszawa : Centrum Informacyjne Lasów

Państwowych : na zlec. Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, 2003. – 44 s. : fot. kolor. – (Poradnik Edukacji Leśnej; z. 6)

Bibliogr. s. 42-44

29. ŻYWOT lasu / Andrzej Grzywacz. – Warszawa : Centrum Informacyjne Lasów Państwowych : na zlec. Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, 2009. – 205 s. : il.

Bibliogr. s. 203-204.

B. Opracowania turystyczne

1. LASY i leśnictwo w Polsce : [informator / tekst Józef Dygasiewicz i in.]. – Warszawa : Państw. Wydaw. Rolnicze i Leśne : na zlec. Naczelnego Zarządu Lasów Państwowych, 1984. – 94 s. : il., mapy
2. MAPA lasów : rekreacja i wypoczynek / oprac. i wykonanie mapy Paweł Anders, Krzysztof Graja. – 1 : 300 000. – Poznań : Okręgowy Zarząd Lasów Państwowych : „Lega”, 1990. – 1 mapa : kolor. ; 73 × 64 cm, złoż. 23 × 13 cm.
3. NAJSTARSZE drzewa w Polsce : przewodnik / Cezary Pacyniak. – Warszawa : Wydaw. PTTK [Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego] „Kraj”, 1992. – 204 s. : il.
Bibliogr. s. 191.
4. PRZYDATNOŚĆ środowiska leśnego dla turystycznych form rekreacji / red. nauk. Jerzy Bogucki. – Warszawa : Wydaw. AWF, 1985. – 160 s. : mapy. – (Z Warsztatów Badawczych / Akademia Wychowania Fizycznego w Warszawie)
Bibliogr. przy rozdz.
5. TURYSTYCZNE zagospodarowanie lasu / Stanisław Kasprzyk. – Warszawa : Państwowe Wydaw. Rolnicze i Leśne, 1997. – 222 s. : il., mapy
Bibliogr.
6. ZIELONE wakacje / Jolanta Zientek-Varga // *Wprost*. – 2010, nr 27, s. 52-54

IV. Wokół prywatyzacji Lasów Państwowych

1. BROŃMY polskich Lasów Państwowych / Jan Szyszko // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2010, nr 261, s. 11
2. CZY las może być prywatny? / Tomasz Żylicz // *Aura*. – 2005, nr 2, s. 17-19
3. DEKLARACJE to nie wszystko / Janusz Zaleski; rozm. przepr. Krzysztof Fronczak // *Nowe Życie Gosp.* – 2008, nr 12, s. 27-29

4. DRZEWA do budżetu / Andrzej Dryszel // *Przegląd*. – 2010, nr 48, s. 14-15
5. GROŹBA prywatyzacji lasów / Wojciech Radecki // *Aura*, 2005, nr 2, s. 14-16
6. LASY jak perła w koronie / Jan Szyszko // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2010, nr 284, s. 19
7. LASY nie palą się do prywatyzacji / Tomasz Żylicz // *Gaz. Wybor.* – 2008, nr 179, s. 23
8. LASY Państwowe racz zachować, Panie / Jan Szyszko // *Niedziela*. – 2010, nr 43, s. 28
9. LEŚNA hucpa ministra Rostowskiego / Jan Szyszko; rozm. przepr. Maciej Pawlak // *Gaz. Polska*. – 2010, nr 48, s. 32
10. LEŚNICTWO polskie wobec prywatyzacji oraz prawa leśnego Unii Europejskiej : materiały z sesji naukowej, Tuchola 26-27 czerwca 1998 r. / [przygot. do dr. Marek Skrobacik]; Polskie Towarzystwo Leśne. – Warszawa : Fundacja „Rozwój SGGW [Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego]”, 1998. – 88 s.
Bibliogr. przy materiałach.
11. LUDOWCY blokują Rostowskiego / Grzegorz Osiecki // *Dziennik Gaz. Prawna*. – 2010, nr 229, s. A3
12. MINISTER finansów wchodzi do Lasów, by przejąć 2 mld zł / Grzegorz Osiecki // *Dziennik Gaz. Prawna*. – 2010, nr 186, s. A3
13. NIE możemy spocząć na laurach / Jan Szyszko // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2011, nr 28, s. 12
14. OSTATNI taki majątek / Jan Szyszko; rozm. przepr. Marcin Austyn // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2008, nr 173, s. 4
15. PRYWATYZACJA polskich lasów? / Tomasz Żylicz // *Aura*. – 2008, nr 6, s. 32-33
16. RZECZPOSPOLITA leśna / Jolanta Zientek-Varga // *Wprost*. – 2010, nr 27, s. 48-49
17. SKOK na Lasy Państwowe / Tadeusz Chrzanowski // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2010, nr 232, s. 11
18. TRUDNE czasy / Krzysztof Fronczak // *Nowe Życie Gosp.* – 2010, nr 2/6, s. 39-40
19. WYRĄB państwowych lasów / Barbara Doraczyńska // *Tyg. Solidarność*. – 2010, nr 46, s. 14-15

Urszula Cimoch
Dział Informacji Bibliograficznej i Regionalnej

TURYSTYKA RODZINNA

Rok Turystyki Rodzinnej

Uprawianie turystyki, rekreacji i sportu z całą rodziną ma niewątpliwie wiele zalet. Wśród nich można wymienić troskę o zdrowie i kondycję fizyczną, ale i budowanie i wzmacnianie więzi rodzinnych, pogłębianie relacji pomiędzy ich członkami oraz kształtowanie postaw pożądanych w społeczeństwie i w życiu rodzinnym. Wspólne uprawianie aktywności fizycznej w takim gronie wzmacnia poczucie jedności, a także sprzyja tworzeniu atmosfery pełnej radości miłości, serdeczności.

Wielkopolska jest terenem, który kryje miejsca wyjątkowe i niespotykane gdzie indziej. Aby je przedstawić szerszej publiczności Pracownia Krajoznawcza Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu w 2009 roku opracowała serwis internetowy Region Wielkopolska (www.regionwielkopolska.pl). Znajdziemy tutaj omówienie ponad 600 obiektów, historie około 70 miast, propozycje wycieczek pieszych i rowerowych. Interaktywna mapa pozwala precyzyjnie wytyczać trasy z punktu A do punktu B. Z myślą o tych, którzy ruszają na turystyczne szlaki z całą rodziną zespół umieszcza przydatne informacje: kiedy rozpocząć podróżowanie z dziećmi, gdzie najlepiej wyjeżdżać, jakie są odznaki do zdobycia, gdzie są organizowane rajdy i zloty rodzinne oraz to wszystko, co jest przydatne podczas turystycznych wypadów.

W tym tekście chcemy zaproponować odwiedzenie wielkopolskich skansenów. Staraliśmy się wybrać takie, które są położone w różnych częściach Wielkopolski, aby każdy mieszkaniec tej krainy mógł sprawnie tam dotrzeć. Poniżej prezentujemy krótkie informacje o czterech z nich.

Muzeum Kultury Ludowej w Osieku nad Notecią

Muzeum Kultury Ludowej w Osieku nad Notecią (ok. 40 km na wschód od Piły) gromadzi przykłady architektury ludowej z terenu Krajny, Pałuk, północnej Wielkopolski oraz Puszczy Noteckiej. W skansenie zaprezentowano m.in. stopy paleniskowe, groby skrzynkowe z urnami prochowymi – skansen bowiem znajduje się na terenie cmentarzyska użytkowanego od V w. p.n.e. do IV w. n.e. Odwiedzając muzeum możemy trafić na lekcje muzealne m.in. o zwyczajach

i obrzędach okresu Bożego Narodzenia na Krajinie czy pokaz tradycyjnych zajęć wiejskich: wyrobu masła, produkcji kawy zbożowej, wypieku wafli, mielenia ziarna na żarnach i wypieku chleba. Na festynie etnograficzno-archeologicznym zobaczymy tradycyjne rzemiosło wiejskie (kowalstwo, kołodziejstwo, tkactwo i in.) czy dawne wiejskie zabawki (szczudła, koła do toczenia, łuki).

Skansen Budownictwa Ludowego Zachodniej Wielkopolski w Wolsztynie

W skansenie znajduje się kilkanaście głównie drewnianych obiektów architektury ludowej z XVIII i XIX w. Budynki rozmieszczone są na wzór modelowej wsi widlicy z centralnie usytuowaną zagrodą karczemną. Organizowane są tu imprezy pod hasłem „Żywy skansen”, podczas których jest okazja na podpatrzenie odchodzących w zapomnienie rzemiosł takich jak kowalstwo, tkactwo czy plecionkarstwo.

Wielkopolski Park Etnograficzny w Dziekanowicach

Wielkopolski Park Etnograficzny w Dziekanowicach (ok. 16 km na zachód od Gniezna) to ok. 60 obiektów przeniesionych tu z różnych regionów Wielkopolski. Zabudowa wsi wielkopolskiej z przełomu XVIII i XIX w. przedstawia oprócz samych budynków, również ich otoczenie: ogródki, zagrody ze zwierzętami, sadami, co oddaje autentyczność miejsca. Domy, budynki inwentarskie, stodoły zostały wyposażone w sprzęty, narzędzia i odzież, które ilustrują warunki i sposób życia rodzin utrzymujących się z pracy na roli. Zobaczymy tu m.in. chatę-karczmę, dom garncarza, kuźnię. W skansenie można obejrzeć Kościół pw. św. Anny i Wawrzyńca z Wartkowic koło Uniejowa. Organizowane są tu imprezy folklorystyczne, jak „Żywy skansen”, czy „Topienie Marzanny”.

Muzeum Rolnictwa w Szreniawie

Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie (ok. 16 km na południowy zachód od Poznania) dokumentuje historię rolnictwa i przemysłu przetwórczego oraz kulturę społeczną wsi. Bogata ekspozycja narzędzi rzemieślniczych: garncarskich, ciesielskich, rymarskich, kowalskich, bednarskich, tkackich, garbarskich pozwala ocenić jaką drogę przebyło rzemiosło. Na wyróżnienie zasługuje unikatowa w skali kraju kolekcja kilkudziesięciu modeli wiatraków. Wśród zabytków techniki rolnej warto zwrócić uwagę na maszyny parowe, kolekcję lokomobil, a także ciągniki z przełomu XIX i XX w. Placówka organizuje również lekcje muzealne oraz pokazy m.in. pracy lokomotywy parowej „Hipolita”, wyrobu masła w tradycyjnych masielnicach, tzw. kierzynekach, tkania na krośnie i przędzenia na kołowrotku, wyrobu świec z naturalnego wosku pszczelego czy pokazy pracy koni na roli i w kieracie.

Okazją do zaprezentowania poniższego zestawienia jest Rok Turystyki Rodzinnej ogłoszony przez Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. W naszej bibliografii najwięcej miejsca zajmują przewodniki, dzięki którym łatwiej dotrzeć do ciekawych miejsc i dowiedzieć się o nich więcej przed rozpoczęciem podróży. Wybór pozycji zwartych (od 1995 r.) i artykułów (od 2005 r.) został podzielony na kilka działów: pierwszy zawiera przewodniki (ogólne o Wielkopolsce i opisujące poszczególne miasta w województwie); drugi rozdział to architektura Wielkopolski (zamki, pałace, dwory, obiekty sakralne, fortyfikacje i wiatraki); kolejny koncentruje się na dziejach Wielkopolski (zawiera m.in. szlaki tematyczne związane z wybitnymi Wielkopolanami); ostatni obejmuje przyrodę Wielkopolski (obiekty takie jak lasy, rezerваты, puszcze, parki narodowe i krajobrazowe, ogrody, jeziora i wieże widokowe).

I. Poznajemy Wielkopolskę

A. Przewodniki po Wielkopolsce – opracowania ogólne

a. Pozycje zwarte

1. [DWIEŚCIE dwa] 202 × Wielkopolska / pod red. Włodzimierza Łęckiego; oprac. Paweł Anders [i in.]. – Poznań : Wydawnictwo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury, 2005. – 494 s. : fot. kolor. – (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski”) Mapy na wyklejkach.
2. PRZEWODNIK turystyczny po Wielkopolsce Południowej : dla młodzieży szkolnej i nie tylko / Piotr Sobolewski. – Kalisz : Wydawnictwo Edytor, 2009. – 191 s. : il. (w tym kolor.) Bibliogr. s. 187-188.
3. [STO dwadzieścia trzy] 123 × Wielkopolska / oprac. Paweł Anders [i in.]; Urząd Wojewódzki w Poznaniu. Wydział Kultury i Sztuki. – Poznań : Wydaw. WBP [Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej], 1995. – 218 s., [16] s. fot. – (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski”)
4. [STO pięćdziesiąt pięć] 155 × Wielkopolska / oprac. Paweł Anders [i in.]; Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu. – Poznań : Wydaw. WBP, 2000. – 264 s., [24] s. tabl. kolor. : il. – (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski”)
5. WIELKOPOLSKA / Piotr Maluśkiewicz. – Warszawa : Sport i Turystyka – Muza, 2008. – 573 s. : il. – (Zwiedzaj z Nami)

Na okł. podtyt.: pamiątki najdawniejszej przeszłości Polski, pięknie zachowane liczne rezydencje magnackie i dwory szlacheckie, niezwykła przyroda.

6. WIELKOPOLSKA : 21 jednodniowych wycieczek / Piotr Libicki. – Poznań : „Rebis”, 2001. – 415 s. : il., mapy
Bibliogr.
7. WIELKOPOLSKA i Kujawy / [treść turystyczna Paweł Zalewski; aut. opisów Patryk Grabski i in.]. – Warszawa : Wydawnictwo G+J RBA, 2007. – 112 s. : il. – (Polska, Przewodnik Turystyczny National Geographic)
8. WIELKOPOLSKA na weekend : przewodnik turystyczny / Katarzyna Firlej, Sławomir Adamczak. – Bielsko-Biała : Wydawnictwo Pascal, 2006. – 348 s., tabl. : il. – (Przewodnik na Weekend)
9. WIELKOPOLSKA : przewodnik / tekst Anna Plenzler. – Olszanica : Bosz, 2008. – 284 s. : fot., pl.
10. WIELKOPOLSKA : przewodnik / Włodzimierz Łęcki. – Wyd. 2. – Warszawa : „Sport i Turystyka” : „Muza”, 1997. – 638 s., [16] s. fot. kolor. : mapy, pl., rys. – (Przewodniki po Regionach; 7)
Bibliogr. s. 609-610.
11. WIELKOPOLSKA : przewodnik po miejscach ładnych i ciekawych : 50 tras wycieczkowych dla posiadaczy wszelakich wehikułów / Włodzimierz Łęcki. – Poznań : „Kurpisz”, 2003. – 480 s. : il. kolor., mapy kolor.
Bibliogr.
12. WIELKOPOLSKA : przewodnik turystyczny / Jacek Łuczak. – Poznań : Oficyna Wydawnicza G&P Gościański, Prętnicki, 2007. – 410 s. : il.
13. WIELKOPOLSKA : słownik krajoznawczy / [przewodn. kom. red. Włodzimierz Łęcki; red. merytoryczna tekstu, skorowidze Paweł Anders; aut. haseł Paweł Anders i in.]. – Wyd. 2 zm., popr. – Poznań : „Kurpisz”, 2002. – 455 s. : il. kolor., mapy
14. WOJEWÓDZTWO wielkopolskie i lubuskie : przewodnik : ziemia pierwszych Piastów, Poznań – stolica Pyrandii, Międzyrzecki Rejon Umocniony, ujście Warty / [aut. Ewa Łodzińska i in.]. – Warszawa : Demart, 2009. – 293 s. : il. – (Polska Niezwykła)
15. WYCIECZKI szkolne po Wielkopolsce / Bogdan Kucharski, Anna Przewoska, Jerzy Sobczak. – Wyd. 1. – Poznań : Wydział Kultury Fizycznej i Turystyki Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, 1996. – 96 s. ; fot.

b. Artykuły

1. [DZIESIĘĆ] 10 atrakcji Wielkopolski / oprac. Andrzej Klim // *Newsweek Polska*. – 2011, nr 21, dod. Wielkopolskie Inspiracje, s. 26, 28-30
2. WIELKOPOLSKA. – (Polska na urlop i weekend) // *Polityka*. – 2008, nr 22, dod. s. 1-48

B. Przewodniki po wielkopolskich miastach i ich okolicach

a. Pozycje zwarte

1. ATLAS rowerowy : trasy wokół Poznania / [trasy, tekst, zdjęcia Andrzej Narloch]. – Aktualiz. – maj 1999 r. – 1 : 75 000. – Poznań : „Pietruska & Partner”, 1999. – [48] s. : fot. kolor., mapy, pl.; 23 × 25 cm
Objaśnienia także ang., niem.
2. BEDEKER ostrowski czyli Opisanie miasta Ostrowa w Wielkiej Polsce... / Marek Olejniczak. – Ostrów Wielkopolski : Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Oddział : Poligrafia ZWD, 2004. – 196 s. : faks., fot., il., nuty, portr., rys.
Bibliogr. s. 187-190.
Wydano z okazji 600-lecia miasta.
3. CHODZIEŻ : Budzyń, Margonin, Szamocin, Ujście : przewodnik / Włodzimierz Łęcki. – Poznań : Wydaw. Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury : [„Kronika Wielkopolski”], 2004. – 90 s., [16] s. tabl. kolor. : fot., mapy. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 31)
Bibliogr. s. [91].
4. DOLSK / Zdzisława Dłużak. – Poznań : Wydaw. WBPiCAK, 1997. – 76 s., [16] s. tabl. kolor. : fot., 1 mapa. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 15)
Bibliogr. s. [78].
5. GNIEZNO, Bydgoszcz oraz Inowrocław i okolice : propozycje i opis 27 wycieczek dla każdego / Krzysztof Cisowski. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Inowrocław : Magda, 2005. – 206 s. : pl., rys.
Bibliogr. s. 205
6. GNIEZNO : ilustrowany przewodnik po mieście / Piotr Maluśkiewicz. – Konin : „Apeks”, 1998. – 103 s., [15] s. tabl., [2] kol. tabl. złoż. : fot.
7. GNIEZNO : mini przewodnik / [tekst Jerzy Domasłowski. – Toruń : „Via”, 1999. – [28] s. : il. kolor., mapy
8. GNIEZNO : przewodnik / [tekst, rys. i oprac. graf. Jarosław Gryguć]. – Wyd. 3 zm. – Gniezno : Plinta Wydawnictwo Popularnonaukowe, 2008. – 48 s. : il.
9. GOSTYŃ / Włodzimierz Łęcki. – Poznań : Wydaw. WBP : na zlec. Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego, 1997. – 63 s., [16] s. tabl. : fot. kolor., 1 mapa. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 19)
Bibliogr. s. 61.
10. GRODZISK Wielkopolski / Paweł Anders. – Poznań : Wydaw. WBP, 1995. – 87 s., [12] s. tabl. kolor. : fot., mapa, 1 pl., rys. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 10)

Bibliogr. s. [89].

11. INFORMATOR turystyczno-kulturalny Gniezno / oprac. Marek Staszewski, Anna Wrzesińska, Małgorzata Fryza. – Gniezno : Miejski Ośrodek Kultury, Biuro Usług Turystycznych „BUT”, [1995]. – 68 s. : il.
12. JAROCIN / Paweł Anders. – Poznań : Wydawnictwo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury, 2007. – 110 s., [16] s. tabl. kolor.; il. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 34)
Bibliogr. s. 110-[111].
13. JEDEN dzień w Gnieźnie / Gabriela Mikołajczyk. – Gniezno : „Gaudentium”, 1997. – 62 s. : fot.
14. KALISZ : ilustrowany przez autora przewodnik po mieście z praktycznym informatorem, wzbogacony 132 nowymi kolorowymi zdjęciami Kalisza / Władysław Kościelniak. – Wyd. 3 uaktual. – Kalisz : „Sztuka i Rynek”, 2005. – 176 s., [32] s. tabl. kolor. : il.
Bibliogr. s. 170.
15. KOŚCIAN : przewodnik turystyczny / [aut. Włodzimierz Kozłowski; współpr. Leszek Michalczak; Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Zarząd Oddziału w Kościanie]. – Kościan : PTTK. O, 1996. – 44 s., [8] s. fot. kolor. : mapy
Bibliogr. s. 42.
16. KRZYWIŃ i okolice : [monografia krajoznawcza / oprac. Włodzimierz Kozłowski; Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. Zarząd Oddziału w Kościanie]. – Kościan : PTTK. O, 1995. – 70 s., [17] s. tabl. : fot., mapy, pl. – (Zwiedzamy Ziemię Kościańską)
Bibliogr. s. 26.
17. LUBIŃ / Zenon Szymankiewicz. – Poznań : Wydaw. WBP, 1995. – 74 s., [16] s. tabl. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 11)
Bibliogr. s. 74-[75].
18. MIEJSCE nieprzypadkowe / red. Krzysztof Dobrecki, Stanisław Piguła. – Konin : Wydaw. „Przełęcz Koniński”, 1999. – 73 s. : fot., portr.
19. MIŁOŚLAW i okolice / Bogdan Kucharski. – Poznań : Wydaw. WBP : na zlec. Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego, 1997. – 99 s., [16] s. tabl. kolor. : fot. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 18)
Bibliogr. s. [101].
20. MOGILNO / Grzegorz Ratajski. – Poznań : Wydaw. WBPiCAK, 1998. – 88 s., [16] s. tabl. : fot. kolor., 1 mapa. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 21)
Bibliogr. s. [90].

21. NOWY Tomyśl / Paweł Anders. – Poznań : Wydaw. WBPiCAK, 1998. – 82 s., [16] s. tabl. : fot. kolor., 1 mapa. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 20)
Bibliogr. s. [83].
22. OKOLICE Poznania : [przewodnik] / Przemysław Siedziński. – Warszawa ; Wrocław : Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw Kartograficznych im. Eugeniusza Romera; Gliwice : „Adventure AW”, 1998. – 158 s., 15 tabl. luz. : fot. kolor., mapy, rys. – (Najlepsze Wycieczki na Rowerze Górskim; 10)
23. OSTRÓW Wielkopolski i obrzeża : krótki przewodnik / Wojciech Suszycki. – Ostrów Wielkopolski : Gmina Miasto, 2003. – 59 s. : fot. kolor., mapy
24. PAŁUKI / Paweł Anders. – Poznań : Wydaw. WBP : na zlec. Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego, 1997. – 125 s., [16] s. tabl. kolor. : fot., 1 mapa. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 14)
Bibliogr. s. [127].
25. PIŁA i okolice : informator turystyczny. – Piła : „Tongraf”, 2000. – 87 s. : il. kolor.
26. POJEZIERZE Międzychodzko-Sierakowskie : przewodnik / Włodzimierz Łęcki. – Wyd. 6. – Poznań : Wydaw. WBP, 2000. – 206 s., [24] s. tabl. kolor. : il., mapy. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 26)
Bibliogr.
27. POWIAT grodziski zaprasza / [tekst Paweł Anders; współpr. Józef Jerzy Sieradzan, Tomasz Dolata]. – Poznań : „Acarus”, 1999. – 96 s., [14] s. tabl. kolor. : il., mapy
28. POWIAT krotoszyński / Paweł Anders. – Poznań : Wydaw. WBP, 2001. – 119 s., [16] s. tabl. kolor. : il., mapy. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 28)
Bibliogr.
29. POWIAT ostrowski : przewodnik / Marek Olejniczak. – Ostrów Wielkopolski : Zarząd Oddziału PTTK : Zakład Wydawniczo-Drukarski „Poligrafia ZWD”, 2007. – 293 s., [24] s. tabl. : il.
Bibliogr. s. 289-291.
30. POWIAT pleszewski / Paweł Anders, Andrzej Gulczyński, Jacek Jackowski. – Poznań : Wydaw. WBP, 1999. – 113 s., [16] s. tabl. : fot. kolor., mapy. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 24)
Bibliogr. s. [115].
31. POWIAT wolsztyński / Bogdan Kucharski. – Wyd. 2 zaktual. – Poznań : Wydawnictwo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury : [„Kronika Wielkopolski”], 2005. – 118 s., [16] s. tabl. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 32)

Bibliogr. s. 118-[119].

32. POZNAŃ / Zbigniew Szymanowski [oraz] Marta Tomczyszyn-Grabus [i in.]. – Wyd. 4 / [aktualiz. Katarzyna Firlej, Sławomir Adamczyk]. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 2003. – 171 s., [8] s. tabl. kolor. : il., mapy. – (Dookoła Polski : praktyczny przewodnik)
33. POZNAŃ Borejków : spacer z bohaterami powieści Małgorzaty Musierowicz / Kinga Czachowska, Dorota Szczerba; fot. Bogusław Biegowski. – Poznań : Media Rodzina, 2004. – 201 s. : il.
34. POZNAŃ dla każdego : przewodnik turystyczny dla osób niepełnosprawnych ruchowo / Witold Gostyński. – Poznań : Wydawnictwo Miejskie, 2005. – 125 s. : il. kolor., fot. – (Seria Małych Przewodników IKSa)
Wskazówki bibliogr. s. 124.
35. POZNAŃ i okolice / Andrzej Kaleniewicz, Zbigniew Szymanowski [oraz] Katarzyna Firlej, Sławomir Adamczak. – Bielsko-Biała : Wydawnictwo Pascal, 2008. – 360 s. : il. – (Praktyczny Przewodnik)
36. POZNAŃ i Wielkopolska na weekend / [aktualizacja Katarzyna Firlej, Sławomir Adamczak; red. Barbara Bigaj]. – Bielsko-Biała : Wydawnictwo Pascal, 2008. – 224 s. : il. – (Przewodnik na Weekend)
U góry okł.: Poznań, Wielkopolski Park Narodowy, Pałuki, Puszcza Notecka, Ziemia Kaliska, Pojezierze Lubuskie.
37. POZNAŃ : miasto historii i targów / Włodzimierz Łęcki. – Warszawa : „GeoCenter”, 1997. – 94 s. : fot. kolor., 1 mapa
38. POZNAŃ : miniprzewodnik / [tekst Jerzy Domasłowski]. – Toruń : „Via”, 1998. – [28] s. : il.
39. POZNAŃ : praktyczny przewodnik / Zbigniew Szymanowski. – Bielsko-Biała : Wydaw. Pascal, 1997. – 211 s. : il., pl. – (Dookoła Polski)
40. POZNAŃ : przewodnik / Włodzimierz Łęcki. – Poznań : Zysk i S-ka. Wydaw., 1997. – 134 s. : rys., mapy
41. POZNAŃ : przewodnik / Marcin Libicki. – Poznań : „Gazeta Handlowa”, 1997. – 327 s. : fot.
Bibliogr. s. 16-17.
42. POZNAŃ : przewodnik dla dzieci / Mirosław Andrałojć; il. Ireneusz Woźniński. – Poznań : Wydaw. Miejskie, 2003. – [8] s. : il.
43. POZNAŃ w 3 dni / Piotr Maluśkiewicz. – Warszawa : „Sport i Turystyka” : „Muza”, 2004. – 191 s. : fot., mapy
44. PRZEWODNIK po Lesznie i okolicy / Zdzisław Moliński. – Kraków : Dom Wydawniczy „Officina”, 1999. – 119 s. : il. mapy
45. PRZEWODNIK po powiecie nowotomyskim / Paweł Anders. – Nowy Tomysł : Starostwo Powiatowe, 2001. – 152 s., [20] s. tabl. kolor. : il., mapy
Bibliogr.

46. PRZEWODNIK po Poznaniu / [tekst Magdalena Jujeczko, Grzegorz Tomczak]. – Wyd. 2 zm. – Poznań : Biuro Obsługi Radiowej, 2002. – 121 s. : il. kolor., mapy
47. ROGOŻNO i okolice : przewodnik / [aut. Lucyna Bełch i in.]. – Wyd. 2 uzup. – Rogoźno : Towarzystwo Przyjaciół Rogoźna : Muzeum Regionalne im. Wojciechy Dutkiewicz, 1998. – 68 s., [20] s. tabl. : fot. kolor., 1 mapa
Bibliogr. s. 63.
48. ROWEREM po okolicach Leszna : przewodnik / Zdzisław Moliński. – Leszno : Agencja Reklamowa „Impression” : na zlec. Urzędu Miasta, 2001. – 152 s., [24] s. tabl. kolor. : il., mapy
49. SPACER po Pile : [album] / tekst M. Fijałkowski, L.R. Suwik; fot. R. Ereński [i in.]; Wydział Promocji i Rozwoju Urzędu Miejskiego w Pile. – Piła : UM w Pile, [2002]. – 97 s. : fot.
50. SZLAKI turystyczne powiatu kępińskiego / oprac. Renata Gość. – Kępno : Starostwo Powiatowe, 2005. – 69 s. : il. – (Zeszyty Powiatowe; nr 2)
Bibliogr. s. 65-67.
51. TUREK i okolice : przewodnik turystyczny / [Ewelina Maciejewska, Mateusz Dopierała, Krzysztof Janik]. – Turek : Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Włodzimierza Pietrzaka, 2005. – S. 3-24 : il. kolor.
52. WĄGROWIEC : przewodnik po mieście / Władysław Purczyński. – Wągrowiec : Muzeum Regionalne : Zakład Poligraficzno-Wydawniczy „M-Druk” Janusz Muszyński, 2006. – 58 s., [1] k. tabl. złoż. luzem : il.
Bibliogr. s. 57.
53. WYCIECZKI po Piątkowie i okolicach / Aleksandra Błaszak-Zbierska. – Poznań : „Abos” : zlec. Unia Wspólnego Inwestowania, 1995. – 157 s., [12] s. fot. kolor. : mapy
Bibliogr. s. 156.
54. Z WIZYTĄ w Miłosławiu / tekst Bogdan Kucharski; Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. Regionalna Pracownia Krajoznawcza w Poznaniu. – Poznań : Wydaw. WBPiCAK, 2006. – 15 s. : fot., pl. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)
Trasa turystyczna Poznań – Miłosław, pow. Września – Poznań.
55. ZIEMIA konińska : przewodnik turystyczny / Piotr Maluśkiewicz. – Wyd. 2 popr. – Konin : „Apeks”, 2002. – 195 s., [16] s. tabl. : il.
Bibliogr.
56. ZŁOTÓW / Antoni Śmigieński. – Poznań : Wydaw. WBP, 1995. – 94 s., [16] s. tabl. kolor. : fot., mapy. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 9)
Bibliogr. s. 89

57. ZNAKI pamięci : pomniki i tablice pamiątkowe Leszna / Zbigniew Gryczka; Prezydent Miasta Leszna, Leszczyńskie Towarzystwo Kulturalne. – Leszno : Leszczyńskie Towarzystwo Kulturalne, 2007. – 116 s. : il.
Bibliogr. s. 116.
58. ZWIEDZAMY Ziemię Średzką : przewodnik turystyczny / Jerzy Sobczak. – Środa Wlkp. [Wielkopolska] : na zlec. Starostwa Powiatowego; Swarzędz : „Instar '96”, 2000. – 78 s., [16] s. tabl. kolor. : il., mapy
Bibliogr.
59. ŻERKÓW i Nowe Miasto nad Wartą / oprac. Paweł Anders [i in.]. – Poznań : WBPiCAK, 1997. – 96 s., [16] s. tabl. kolor. : fot., 1 mapa. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 16)
Bibliogr. s. [98].

b. Artykuły

1. BOSZKOWO i okolice w świetle opinii turystów / Anna Mytych // *Biuletyn Parków Krajobrazowych Wielkop.* – 2007, z. 13, s. 132-138
2. CENTRUM handlowe jako atrakcja turystyczna ery postturystyki na przykładzie Starego Browaru w Poznaniu / Katarzyna Majchrzak // *Ek. n. Probl. Turystyki.* – 2007, nr 9, s. 181-184
Materiały z IV Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Zagospodarowanie Turystyczne”, Szczecin.
3. CUDOWNE, a mniej znane / Jacek Y. Łuczak. – (Lato w powiecie) // *Gaz. Wybor. – Poznań.* – 2009, nr 199, s. 8
4. NASZ sen o Poznaniu / Joanna Roszak, Paweł Cieliczko; rozm. przepr. Marta Kaźmierska // *Gaz. Wybor. – Poznań.* – 2006, nr 167, s. 8
5. POWIAT międzychodzki stawia na turystykę / Tadeusz Wienke // *Kron. Wielkop.* – 2005, nr 1, s. 176-179
6. POZNAJ nasz Poznań, tej! / Jacek Łuczak // *Gaz. Wybor. – Trójmiasto.* – 2006, nr 184, s. 6-7
7. TRASA turystyczna w Kopalni Soli „Kłodawa” / Witold Nowak // *Kron. Wielkop.* – 2005, nr 2, s. 94-96
8. TURYSTYKA na terenach pokopalnianych // *Kron. Wielkop.* – 2009, nr 3, s. 190-192
9. TURYSTYKA – wizytówka Sierakowa / Andrzej Głuchowski // *Kron. Wielkop.* – 2009, nr 1, s. 190-195
10. TURYSŃCI zagrają w tajemniczy Poznań / Michał Wybieralski // *Gaz. Wybor. – Poznań.* – 2010, nr 296, s. 3

II. Architektura Wielkopolski

A. Zamki, pałace, dwory

1. DUCHY i zjawy wielkopolskie / Jerzy Sobczak. – Poznań : Zysk i S-ka. Wydaw., 2002. – 253 s. : il., mapa
Bibliogr.
2. DWORY i pałace wiejskie w Wielkopolsce / Marcin Libicki, Piotr Libicki. – Wyd. 4 popr. i uzup. o aneks, dodr. – Poznań : Dom Wydawniczy Rebis, 2008. – 512 s. : il.
Bibliogr. s. 471-472.
3. SPACER po Arboretum Kórnickim / Władysław Bugała, Tomasz Bojarczuk; Polska Akademia Nauk. Instytut Dendrologii i Zakład Doświadczalny. – Kórnik; [Poznań : „Grafika”], 1997. – 55 s., [16] s. fot. kolor.
4. ZAMEK w Kórniku : przewodnik / tekst Barbara Dolczewska; wstęp Stanisław Sierpowski. – Wrocław : Wydaw. Zet, 2002. – 47 s. : fot.
M.in. historia Kórnika, pow. Poznań.

B. Obiekty sakralne

a. Pozycje zwarte

1. BAZYLIKA w Gnieźnie : przewodnik / [tekst Jarosław Bogacz]. – Gniezno : Prymasowskie Wydawnictwo Gaudentinum, 2006. – 17 s., VIII s. tabl. : il.
2. FARA poznańska : przewodnik / Maciej Szczepaniak. – Wyd. 2 popr. – Poznań : Kapituła Kolegiacka, 1996. – 40 s. : fot.
3. GNIEZNO : katedra gnieźnieńska / [Jarosław Bogacz]. – Wyd. 2. – Gniezno : Prymasowskie Wydawnictwo Gaudentinum, 2006. – 63 s. : il.
4. HISTORYCZNE kościoły Poznania : przewodnik / Zofia Kurzawa, Andrzej Kuszteński. – Poznań : Księgarnia Świętego Wojciecha, 2006. – 253 s. : il.
5. KATEDRA w Gnieźnie : przewodnik / Gabriela Mikołajczyk. – Wyd. 3. – Gniezno : „Gaudentinum”, 1999. – 31 s. : il.
Tysiąclecie kanonizacji św. Wojciecha 999-1999.
6. KOŚCIÓŁ farny pw. św. Mikołaja w Lesznie : przewodnik / [tekst i wybór il. Mateusza Drewniak]. – Leszno : [Parafia Świętego Mikołaja], 1996. – 88 s., [41] s. tabl. : il., 2 mapy
Bibliogr.
7. KOŚCIÓŁ pw. św. Marii Magdaleny w Czarnkowie : przewodnik / Maria Zaganiaczyk. – Czarnków : Biblioteka Pedagogiczna, 2000. – 44 s. : il.
Bibliogr.

8. KOŚCIÓŁ św. Antoniego w Pile : przewodnik / Patryk Remigiusz Janiewicz. – Piła : Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Antoniego Padewskiego, 2009. – 190 s. : il.
Bibliogr. s. 184-185.
9. LICHEŃ : przewodnik po sanktuarium maryjnym / [Dorota Narewska]. – Warszawa : Wydaw. Księży Marianów, 2004. – 79 s. : fot.
10. LICHEŃ : Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej Królowej Polski / [zdj. B. i L. Okońscy i in.]. – Wyd. nowe. – Wrocław : Wydawnictwo Zet, 2008. – 132 s., [1] k. tabl. złoż. : il.
Bibliogr. s. 132.
11. POZNAŃ – Ostrów Tumski : przewodnik turystyczny / [tekst] Janusz Pazder. – Poznań : Wydaw. Miejskie, 2000. – 40 s. : il. kolor., mapy
12. STARY Cmentarz w Ostrowie Wielkopolskim / Henryk Grześkowiak. – Ostrów Wielkopolski : Muzeum Miasta Ostrowa Wielkopolskiego, 1996. – 40 s., [11] s. tabl., mapa złoż. : fot.
Bibliogr. s. 6.
13. SZLAKIEM drewnianych kościołów [w Wielkopolsce] / tekst Paweł Domachowski; Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. Pracownia Krajoznawcza w Poznaniu. – Poznań : Wydaw. WBPiCAK, 2009. – 23 s. : fot. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)
14. ŚWIĘTA Góra Gostyń : sanktuarium Matki Bożej Świętogórskiej – Róży Duchownej / [tekst Zbigniew Starczewski; zdjęcia Bożena i Leszek Okońscy]. – [Wrocław] : „Zet”; [Kraków] : „Castor”, [2001]. – 47 s. : il.

b. Artykuły

1. EXPRESS Licheński / Magdalena Dubrowska // *Gaz. Wybor. – Stołeczna*. – 2009, nr 244, s. 9
2. SZLAKIEM drewnianych kościółków w powiecie ostrowskim / Marian F. Nowak // *Rocz. Kaliski*. – 2008, t. 34, s. 329-331

C. Fortyfikacje

1. POZNAŃ – fortyfikacje miejskie : przewodnik / Witold Gostyński, Zbigniew Pilarczyk. – Poznań : Wydaw. Miejskie, 2004. – 109 s. : il., fot. kolor., pl., rys. – (Seria Małych Przewodników IKSa)
Bibliogr. s. 108.
2. SZLAKIEM twierdzy Poznań / tekst Zbyszek Snusz; Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. Pracownia Krajoznawcza w Poznaniu. – Poznań : Wydaw. WBPiCAK, 2007. – 24 s. : fot., pl. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)
Historia fortyfikacji poznańskich.

D. Wiatraki

SZLAKIEM wiatracznym w Wielkopolsce / tekst Jarosław Jankowski; Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. Pracownia Krajoznawcza w Poznaniu. – Poznań : Wydaw. WBPiCAK, 2010. – 21 s. : fot. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)

III. Dzieje Wielkopolski

A. Opracowania ogólne

1. DROGA św. Jakuba : Gniezno – Zgorzelec – Praga : cześć polska: Droga Wielkopolska i Droga Dolnośląska / [teksty Anna Ceglińska i in.]. – Janice : Fundacja Wioski Franciszkańskiej, 2006. – 126 s. : il.
2. MIEJSCA pamięci powstania wielkopolskiego / oprac. Paweł Anders; Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu. – Wyd. 3 zaktualiz. – Poznań : Wydaw. WBPiCAK, 2010. – 224 s. : il. kolor. – (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski”)
3. MIĘDZY legendą a historią : Szlakiem Piastowskim z Poznania do Gniezna : [przewodnik] / Piotr Maluśkiewicz; Urząd Wojewódzki w Poznaniu. Wydział Kultury i Sztuki. – Poznań : Wydaw. WBP : na zlec. WKiS. UW, 1995. – 163 s., [16] s. fot. kolor. : mapy. – (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski”)
4. POZNAŃ : przewodnik po zabytkach i historii / [aut. Jerzy Borwiński i in.]; red. merytor. i oprac. tekstów Janusz Pazder]. – Poznań : Wydaw. Miejskie, 2003. – 387 s. : il.
Bibliogr.
5. POZNAŃ : Trakt Królewsko-Cesarski : przewodnik turystyczny / Dorota Matyaszczyk. – Poznań : Wydaw. Miejskie, 2007. – 74 s. : fot., portr.
6. SZLAK Piastowski / [oprac. red. Ewa Ressel]. – Bielsko-Biała : Wydawnictwo Pascal, 2006. – 120 s. : il. – (Przewodnik Kieszonkowy)
Oprac. na podst. przewodników: Wielkopolska i ziemia Lubuska (Pascal 2006) oraz Poznań i okolice (Pascal 2005). Mapa na wyklejce.
7. SZLAK Piastowski : przewodnik / Włodzimierz Łęcki. – Wyd. 3 zaktual. – Poznań : Wydawnictwo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury, 2006. – 237 s. : il.
Bibliogr. s. 228-229.
8. SZLAK Cysterski w Wielkopolsce / Andrzej M. Wyrwa, Bogdan KucharSKI. – Poznań : Wydaw. WBP, 1996. – 125 s., [16] s. fot. kolor. : faks., mapy, pl. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 13)
Bibliogr. s. 121-122.

9. SZLAKIEM Mazurka Dąbrowskiego / tekst Jerzy Sobczak; Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. Regionalna Pracownia Krajoznawcza w Poznaniu. – [Wyd. 2]. – Poznań : Wydaw. WBP, 2006. – 13 s. : fot. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)
Trasa wycieczki: Poznań – Manieczki – Winna Góra – Poznań.
10. SZLAKIEM olędrow w północnej Wielkopolsce / tekst Jan Przewoźny, Witold Przewoźny; Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. Pracownia Krajoznawcza w Poznaniu. – Poznań : Wydaw. WBPiCAK, 2009. – 27 s. : fot. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)
Trasy turystyczne: „Doliną Noteci” i „Szlak Puszczy Noteckiej”.
11. SZLAKIEM Piastowskim / Izabela i Tomasz Kaczyńscy. – Warszawa : Sport i Turystyka – Muza, 2008. – 407 s. : il.
Bibliogr. s. 404.
12. SZLAKIEM Piastowskim / tekst Paweł Anders; Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. Regionalna Pracownia Krajoznawcza w Poznaniu. – [Wyd. 2]. – Poznań : Wydaw. WBPiCAK, 2006. – 15 s. : fot., pl. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)
13. SZLAKIEM Poczty Konnej / tekst Michał Lipiecki, Włodzimierz Zuzek; Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. Pracownia Krajoznawcza w Poznaniu. – Poznań : Wydaw. WBPiCAK, 2007. – 18 s. : fot., pl. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)
Trasa wycieczki: Poznań – Pniewy – Nowy Tomyśl – Poznań.
14. SZLAKIEM Powstania Wielkopolskiego / tekst Paweł Anders. – [Wyd. 2]. – Poznań : Wydaw. WBPiCAK, 2008. – 46 s. : fot., pl. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)
15. SZLAKIEM Świętego Jakuba / tekst Paweł Mordal; Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. Pracownia Krajoznawcza w Poznaniu. – Poznań : Wydaw. WBPiCAK, 2007. – 26 s. : fot. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)
Trasy szlaków pielgrzymkowych i wycieczek po Wielkopolsce.
16. SZLAKIEM wielkopolskich legend / tekst Aleksandra Warczyńska. – Poznań : Wydaw. WBPiCAK, 2010. – 24 s. : il., pl. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)
17. SZLAKIEM Wiosny Ludów / tekst Edward Buliński; Wojewódzka Biblioteka Publiczna. Regionalna Pracownia Krajoznawcza. – Poznań : Wydaw. WBP, 1998. – 10 s. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)
18. ŚLADAMI baroku / tekst Jerzy Sobczak; Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. Regionalna Pracownia Krajoznawcza w Poznaniu. – [Wyd. 2]. – Poznań : Wydaw. WBP, 2006. – 14 s. : fot. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)

Zabytki architektury baroku w Wielkopolsce. Trasa wycieczki.

19. ŚLADAMI II wojny światowej : [przewodnik] / tekst i fot. Paweł Anders; konsultacja Stanisław Nawrocki. – [Wyd. 2]. – Poznań : Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. Pracownia Krajoznawcza w Poznaniu, 2006. – 55 s. : fot., pl. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)

B. Wybitni Wielkopolanie

1. PRZEJDZIEM Wartę : wielkopolskimi śladami Józefa Wybickiego i Jana Henryka Dąbrowskiego / Jerzy Sobczak. – Poznań : Wydaw. WBP, 1996. – 118 s., [16] s. tabl. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 12) Bibliogr. s. 118-[119].
2. PUSZCZYKOWSKIE ścieżki Arkadego Fiedlera : zielony pieszy szlak turystyczny / Andrzej Mika. – Poznań : Sorus, 2008. – 33 s. : il.
3. SZLAKIEM Adama Mickiewicza / tekst Piotr Maluśkiewicz; Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. Pracownia Krajoznawcza w Poznaniu. – [Wyd. 2]. – Poznań : Wydaw. WBPiCAK, 2006. – 11 s. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)
4. SZLAKIEM ludzi muzyki / tekst Jerzy Sobczak; Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. Pracownia Krajoznawcza w Poznaniu. – Poznań : Wydaw. WBPiCAK, 2007. – 24 s. : fot. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)
5. SZLAKIEM ludzi pióra / tekst Jerzy Sobczak; Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. Regionalna Pracownia Krajoznawcza w Poznaniu. – [Wyd. 2]. – Poznań : Wydaw. WBP, 2006. – 22 s. : fot. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)
6. SZLAKIEM Napoleona / tekst Jerzy Sobczak; Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. Pracownia Krajoznawcza. – Poznań : Wydaw. WBPiCAK, 2006. – 24 s. : fot. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)
Wizyty cesarza Napoleona w Wielkopolsce i szlak turystyczny związany z okresem napoleońskim.
7. SZLAKIEM noblistów / tekst Jerzy Sobczak; Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. Regionalna Pracownia Krajoznawcza w Poznaniu. – Poznań : Wydaw. WBP, 2000. – 15 s. : fot., pl. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)
8. SZLAKIEM słynnych Wielkopolanek / tekst Jerzy Sobczak. – Poznań : Wydaw. WBPiCAK, 2008. – 28 s. : fot., pl. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)
Sylwetki wybitnych Wielkopolanek oraz trasy wycieczek.

9. ŚLADAMI Edwarda hr. Raczyńskiego / Andrzej Mika. – Poznań : Kwartet, 2005. – 75 s. : il. – (Bohaterowie Najdłuższej Wojny Nowoczesnej Europy)
10. ŚLADAMI Karola Marcinkowskiego / Ewa Kłodzińska. – Poznań : Wydawnictwo Kwartet, 2007. – 69 s. : il. – (Bohaterowie Najdłuższej Wojny Nowoczesnej Europy)
11. ŚLADAMI ks. Piotra Wawrzyniaka / Grażyna Wrońska. – Poznań : Wydawnictwo Kwartet, 2008. – 107 s. : il. – (Bohaterowie Najdłuższej Wojny Nowoczesnej Europy)
12. WIELKOPOLSKIM szlakiem Adama Mickiewicza / Piotr Maluśkiewicz. – Wyd. 2 rozsz. – Poznań : Wydaw. WBP : na zlec. Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego, 1998. – 106 s., [16] s. tabl. : fot. kolor., mapy, pl., portr. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 23)
Bibliogr. s. 99.
13. ZIEMIA rodzinna świętej Siostry Faustyny : przewodnik / Anna Dragan. – Warszawa : Wydawnictwo Księży Marianów, 2005. – 103 s.
Bibliogr. s. 98-100.
Wyd. jubileuszowe – 100. rocznica urodzin.

C. Muzea

1. CHORAĞWIE weteranów Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 w zbiorach Wielkopolskiego Muzeum Wojskowego / Jarosław Łuczak. – Poznań : MN, 1999. – 356 s. : il. – (Katalog Zbiorów Muzeum Narodowego w Poznaniu; vol. 6)
Bibliogr.
2. MUZEA Poznania : przewodnik / [red. wyd. Małgorzata Jańczak]. – Poznań : Wydawnictwo Kwartet, 2009. – 52 s. : il.
3. MUZEA Wielkopolski / [red. Małgorzata Jańczak]. – Poznań : Kwartet, 2004. – 278 s. : il., faks., fot., mapy, portr., rys.

IV. Przyroda Wielkopolski

A. Lasy, rezerваты, puszcze, parki narodowe i krajobrazowe

1. LASY Nadleśnictwa Kościan w sąsiedztwie jeziora Dominickiego / Marlena Kowalkowska // Biuletyn Parków Krajobrazowych Wielkop. – 2005, z. 11, s. 105-110
2. LEDNICKI Park Krajobrazowy / Maria Chojnacka, Beata Raszka. – Poznań : Wydawnictwo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Ani-

macji Kultury, 2007. – 163 s. : il. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 36)

Bibliogr. s. 162.

3. NA WIELKOPOLSKIM szlaku przez puszcę i po Warcie / Michał Gradowski // *Gaz. Wybor.* – Poznań. – 2008, nr 126, s. 10
4. PARK Krajobrazowy im. gen. Dezyderego Chłapowskiego / Krzysztof Kasprzak, Beata Raszka. – Poznań : Wydawnictwo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury, 2007. – 330 s. : il. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 35)
Bibliogr. s. [332].
5. PARK Krajobrazowy Promno / Krzysztof Kasprzak, Beata Raszka. – Poznań : Wydawnictwo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury, 2008. – 341 s. : il. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 37)
Bibliogr. s. [343].
6. PRZEMĘCKI Park Krajobrazowy / tekst Bogdan Kucharski; Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. Regionalna Pracownia Krajoznawcza w Poznaniu. – Poznań : Wydaw. WBPiCAK, 2006. – 11 s. : fot., pl. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)
Trasa turystyczna po miejscowościach położonych na terenie parku.
7. PUSZCZA Zielonka / Paweł Anders. – Wyd. 2 zaktualiz. – Poznań : Wydaw. Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury, 2004. – 114 s., [16] s. tabl. kolor. : fot., mapy. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 30)
Bibliogr. s. 114-115.
8. REZERWAT „Meteoryt Morasko” – przyrodnicza perła Poznania / Sławomir Janyszek [i in.]. – Wyd. 2. – Poznań : Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”, 2001. – 59 s. : il. kolor., 1 mapa
Bibliogr.
9. ROGALIŃSKI Park Krajobrazowy / Krzysztof Kasprzak, Beata Raszka. – Poznań : Wydawnictwo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury, 2005. – 94 s., [16] s. tabl. kolor. : il. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 33)
Bibliogr. s. 94-[96].
10. WIELKOPOLSKI Park Narodowy / Hanna i Jarosław Wyczyńscy. – Warszawa : „Multico”, 2001. – 95 s. : il. – (Spotkania z Przyrodą : przewodnik kieszonkowy)
11. WIELKOPOLSKI Park Narodowy / Paweł Anders, Krzysztof Kasprzak, Beata Raszka. – Poznań : Wydaw. WBP, 1999. – 102 s., [24] s. tabl. kolor. : il., mapy. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 25)

Bibliogr.

12. ŻERKOWSKO-Czeszewski Park Krajobrazowy / Krzysztof Kasprzak, Jerzy Sobczak. – Poznań : Wydawnictwo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury, 2009. – 323 s. : il. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 38)

Bibliogr. s. [325].

B. Ogrody

1. ARBORETUM w Laskach : przewodnik / Mieczysław Czekalski. – Siemianice : Leśny Zakład Doświadczalny; [Poznań] : Drukarnia i Wydawnictwo Prodruc, [2007]. – 77 s. : il.

Bibliogr. s. 77.

2. DZIAŁ Geografii Roślin Ogrodu Botanicznego UAM w Poznaniu : przewodnik geobotaniczny / Jolanta i Karol Węglarscy. – Poznań : Bogucki Wydawnictwo Naukowe, 2007. – 295 s. : il.

Bibliogr. s. 279-280 i przy rozdz.

3. PARKI i ogrody historyczne w krajobrazie województwa wielkopolskiego / Barbara Bożętka. – Poznań : Bogucki Wydawnictwo Naukowe, 2007. – 176 s. : il.

Bibliogr. s. 125-133.

4. PARKI i ogrody województwa wielkopolskiego / [red. Gosia Świderek]. – Łódź : Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”, 2007. – 312 s. : il. – (Parki i Ogrody Oczami Młodzieży)

5. PRZEWODNIK po Ogrodzie Botanicznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu / Aleksander Łukasiewicz; Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. – Wyd. 3. – Poznań : Wydaw. Naukowe UAM, 2004. – 240 s., [30] s. tabl.

Bibliogr. s. 201-202.

C. Jeziora

1. A WOKÓŁ pełno jezior / Katarzyna Skorska // Puls Biznesu. – 2008, nr 159, s. 17-19
2. JEZIORA województwa leszczyńskiego : przewodnik wędkarski / Bogdan Joachimiak. – Leszno : Leszczyńska Oficyna Wydawnicza, 1995. – 75 s. : fot., mapy, portr.
3. MALTA : najpiękniejsze miejsce Poznania : informator turystyczny. – Poznań, 2008. – 81 s. : il.

D. Wieże widokowe

1. [CZTERDZIEŚTO-] 40-metrowa wieża w lesie posłuży turystom : malowniczej Puszczy Zielonce przybyła wielka atrakcja / Jacek Łuczak // *Gaz. Wybor.* – Poznań. – 2006, nr 77, s. 6
2. PUNKT widokowy w Dusznie / Grażyna Koczorowska // *Kron. Wielkop.* – 2006, nr 1, s. 87-89

BIBLIOGRAFIE OSOBOWE

Maksymilian Maria Kolbe (70 rocznica śmierci)

Maksymilian Maria Kolbe (właśc. Rajmund Kolbe) – ur. 8.01.1894 r. – zm. 14.08.1941 r. – franciszkanin, kapłan i męczennik. Urodził się w Zduńskiej Woli w religijnej, katolickiej rodzinie przywiązanej do wartości patriotycznych. Rodzice przenieśli się do Łodzi, później do Pabianic. W 1907 roku wraz z bratem przedarł się przez granicę zaboru rosyjskiego do austriackiego, by udać się do Lwowa. Tam wstąpił do małego seminarium franciszkanów konwentalnych. Chciał zrezygnować ze stanu duchownego, by w szeregach tworzących się w Austrii podziemnych organizacji wojskowych walczyć o wolną Polskę. Od zrealizowania tego zamiaru odwiódła go matka.

Rajmund pozostał w zakonie, wstąpił do nowicjatu (1910). Został wysłany na studia do Krakowa (1912). Z uwagi na nieprzeciętne zdolności jeszcze tego samego roku skierowano go na dalszą naukę do Rzymu. Tam studia filozoficzne (1912-1915) i teologiczne (1915-1919) zakończył doktoratami. Przejawiał także wybitne uzdolnienia w dziedzinie matematyki i fizyki. W czasie pobytu we Włoszech przyjął święcenia kapłańskie. Był świadkiem manifestacji wrogości wobec Kościoła zorganizowanej przez masonerię. W reakcji na te wydarzenia, w porozumieniu z przełożonymi, założył Rycerstwo Niepokalanej (1917). Po powrocie do Polski (1919) zamieszkał w Krakowie, gdzie uczył w seminarium. W 1922 roku rozpoczął wydawanie czasopisma „Rycerz Niepokalanej”, które osiągnęło nakład 1 miliona egzemplarzy. W Teresinie pod Warszawą założył klasztor (1927), nazwany Niepokalanowem (później największy ośrodek zakony na świecie), w którym zorganizował seminarium misyjne, z czasem drukarnię i radiostację. Przebywał także w Japonii (1930-1936), gdzie założył drugi Niepo-

kalanów i rozpoczął wydawanie „Rycerza Niepokalanej” w języku japońskim. Mimo słabego zdrowia, zmagania się z gruźlicą, wykazywał niezwykłą energię i zdolności organizatorskie.

Jeszcze przed wojną próbował otworzyć placówki w Belgii i na Łotwie. Po napaści Niemiec na Polskę, wraz z innymi franciszkanami, aresztowano go we wrześniu 1939 roku. Uwolniony w grudniu tegoż roku powrócił do Niepokalanowa, gdzie zorganizował pomoc dla 3 tys. osób wysiedlonych z Poznańskiego, wśród których sporą grupę stanowili Żydzi. Ponownie został uwięziony w lutym 1941 roku. Przewieziono go do obozu koncentracyjnego Auschwitz, gdzie ofiarował się zastąpić skazanego na śmierć współwięźnia. Zmarł w bunkrze głodowym dobity zastrzykiem z fenolu. Otaczany wciąż jeszcze w okresie okupacji został beatyfikowany (1971) i kanonizowany (1982).

a. Pozycje zwarte

1. CZŁOWIEK XX wieku : święty Maksymilian Maria Kolbe / Władysław Kluz. T. 1-2. – Wyd. 2 niezmi. – Niepokalanów : Wydaw. Ojców Franciszkanów, 1992. – 2 t. (267; 247) s. : il.
2. [CZTERDZIEŚCISIEDEM] 47 lat życia / Władysław Kluz. – Wyd. 6. – Niepokalanów : Wydawnictwo Ojców Franciszkanów, 2011. – 326 s.
Bibliogr. s. 323-326.
3. MAKSYMILIAN Maria Kolbe / Kinga Strzelecka. – Kraków : Wydaw. Apostolstwa Modlitwy, [1982]. – 268 s.
4. MAKSYMILIAN Maria Kolbe patron naszego wieku / Jerzy Domański. – Wyd. nowe poszerz. – Niepokalanów : Wydaw. Ojców Franciszkanów, 1987. – 76 s. : il.
5. MAKSYMILIAN : święty, lider, wydawca / red. Marian Gołąb, Jan M. Szewek. – Kraków : [Instytut Studiów Franciszkańskich], 2008. – 139 s. : il. – (Seria Kolbiańska)
6. NAJWIĘKSZA jest miłość : O. Maksymilian Kolbe 8 stycznia 1894 – 14 sierpnia 1941 / Berta Weibel; [red. Ryszard M. Żuber; tł. z niem.]. – Niepokalanów : Wydaw. Ojców Franciszkanów, 1996. – 86 s.
7. OJCIEC Kolbe / Maria Kączkowska. – Wyd. 5 dodr. – Niepokalanów : Wydaw. Ojców Franciszkanów, 1992. – 195 s. : il.
8. OJCIEC Kolbe a sprawa żydowska / Jędrzej Giertych. – Krzeszowice : Dom Wydawniczy „Ostoja”, 2000. – 45 s. – (Biblioteka Wszecpolaka)
9. OJCIEC Maksymilian Maria Kolbe / Albert Wojtczak. – Wyd. 3. – Niepokalanów : Wydawnictwo Ojców Franciszkanów, 2008. – 461 s.
10. PAMIĘTAJCIE o miłości... : męczeństwo Maksymiliana Kolbego / André Frossard. – Warszawa : „PaX”, 1996. – 207 s.

11. RYCERZ Maryi : misja i męczeństwo św. Maksymiliana Marii Kolbego / Claude R. Foster. – Niepokalanów : Wydawnictwo Ojców Franciszkanów, 2007. – 695 s. : il.
12. SKAPIEC Boży / Jan Dobraczyński. – Wyd. 5. – Niepokalanów : Wydawnictwo Ojców Franciszkanów, 2004. – 102 s. : fot.
13. SZALENIEC Niepokalanej : święty Maksymilian Maria Kolbe / Maria Wiñowska. – Wyd. 5. – Niepokalanów : Wydawnictwo Ojców Franciszkanów, 2009. – 223 s.
14. ŚWIĘTY Maksymilian Kolbe przyjaciel i doktor modlitwy / Jean-François de Louvencourt. – Niepokalanów : Wydaw. Ojców Franciszkanów, 2000. – 534 s.
Bibliogr. Kolbiańska.
15. ŚWIĘTY Maksymilian Maria Kolbe / Leon Dyczewski. – Warszawa : Akademia Teologii Katolickiej, 1984. – 266 s. : il.
16. ŚWIĘTY Maksymilian wśród nas : [praca zbiorowa / red. Bohdan Bejze]. – Łódź : Archidiecezjalne Wydaw. Łódzkie, 1994. – 152 s. : fot.
17. ŚWIĘTY naszych czasów : beatyfikacja i kanonizacja Ojca Maksymiliana Kolbego / wybór, układ i oprac. Amelia Szafrńska. – Warszawa : „Pax”, 1983. – 207 s. : il.
Bibliogr. s. 199-201.
18. ŚW. MAKSYMILIAN Maria Kolbe / Jerzy Domański. – Wyd. 5. – Niepokalanów : Wydawnictwo Ojców Franciszkanów, 2009. – 79 s.
19. ŚW. MAKSYMILIAN Maria Kolbe – franciszkanin / Zdzisław Kijas. – Kraków : Wydaw. Św[iętego] Stanisława BM [Biskupa Męczennika] Archidiecezji Krakowskiej, 2003. – 109 s. – (Święci Wśród Nas)
20. ŚWIĘTY Maksymilian Kolbe : prorok cywilizacji miłości / [tł. z jęz. wł. Stanisław M. Stój]. – Harnęże; Oświęcim : Wydawnictwo Niepokalanej, 2009. – 48 s. : il.
21. ŚW. MAKSYMILIAN Maria Kolbe : w stulecie urodzin 1894-1994 / Barnaba Robak. – Niepokalanów : Wydawnictwo Ojców Franciszkanów, 1994. – 70 s.
22. „TO JEST święty!” : rzecz o świętym Maksymilianie Marii Kolbem / Cecyliam Niezgodą. – Kraków : „Bratni Zew”, [2001]. – 201 s. : il.
Bibliogr.
23. W OBRONIE godności ludzkiej / red. Marian Gołąb, Jan M. Szewek. – Kraków : Instytut Studiów Franciszkańskich, 2007. – 89 s. – (Seria Kolbiańska; 6)
24. WIELKOPOLSKIE drogi o Maksymiliana Kolbe / Marian Langner; Leszczyńskie Towarzystwo Kulturalne. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Leszno : Leszczyńskie Towarzystwo Kulturalne, 2007. – 118 s. : il.

Bibliogr. s. 117-118.

25. WYDANIE świętego Maksymiliana w ręce oprawców / Krzysztof Kąkolowski. – Warszawa : „Polonia”, 1989. – 155 s. : il.
26. ZNAŁEM Ojca Maksymiliana Kolbego / Juwentyn Lucjan Młodożeniec. – [Wyd. 4]. – Niepokalanów : Wydaw. Ojców Franciszkanów, 1994. – 136 s. : il.
27. ŹRÓDŁA wielkości czyli O środowisku rodzinnym św. Maksymiliana Kolbego / Leon Dyczewski. – Lublin; Niepokalanów : Wydawnictwo Ojców Franciszkanów, 2011. – 139 s. : il.
28. ZROZUMIEĆ Świętego Maksymiliana : praca zbiorowa / pod red. Bohdana Bejzego. – Niepokalanów : Wydaw. Ojców Franciszkanów, 1991. – 214 s. : il. – (Dziedzictwo Św. Maksymiliana Marii Kolbego : studia i szkice; t. 4)

b. Artykuły

1. BĄDŹCIE tam, gdzie człowiek cierpi / Marta Matysek // *Niedziela*. – 2011, nr 23, s. VIII
2. DWA kolory : październikowe rocznice św. Maksymiliana Kolbego / Robert Spatek // *Gaz. Polska*. – 2006, nr 43, s. 22-23
3. JESTEM kapłanem katolickim... / Łukasz Jaksik // *Niedziela*. – 2010, nr 33, s. 16-17
4. MEDIA muszą być rycerzem prawdy / Jan Szafraniec // *Nasz Dziennik* (Wyd. 3). – 2007, nr 252, s. 20
5. PROROK nowoczesności / Ignacy Kosmana // *Niedziela*. – 2007, nr 14, s. 25
6. SILNI Bogiem : rodzina Maksymiliana Kolbego / Ignacy Kosmana // *Niedziela*. – 2007, nr 32, s. 12-13
7. ŚW. MAKSYMILIAN Kolbe – prorok nowoczesności / Ignacy Kosmana // *Niedziela*. – 2007, nr 42, s. 26
8. ŚWIADEK życia ojca Maksymiliana / Małgorzata Pabis // *Nasz Dziennik* (Wyd. 2). – 2007, nr 25, s. 12
9. „WYSCHNIECIE jak cebulki tulipanów...” / Ignacy Kosmana // *Niedziela*. – 2009, nr 32, s. 20

Ernesto Sábato
(1911–2011)

Ernesto Sábato – ur. 24.06.1911 r. – zm. 30.04.2011 r. – pisarz argentyński. Urodził się w miasteczku Rojas w zamożnej rodzinie. Młodość spędził w Buenos Aires. Pasjonował się naukami ścisłymi, co określiło jego dalsze losy. Studiował fizykę na Narodowym Uniwersytecie La Plata (1929-1936) a w 1937 roku uzyskał tytuł doktora. Karierę naukową kontynuował w Laboratorium Curie w Paryżu (1938) i w Massachusetts Institute of Technology (1939). W czasie pobytu we Francji zetknął się z surrealizmem. Po powrocie do Argentyny wykładał fizykę teoretyczną na uniwersytecie i w szkole w Buenos Aires (1940-1945). Publikował także artykuły w „La Nacion”, jednej z czołowych gazet. Sprzeciw wobec reżimu Juana Perona spowodował pozbawienie możliwości nauczania. W takich okolicznościach działalność swoją skoncentrował na literaturze i publicystyce. Angażował się także w ruch obrony praw człowieka. Stał na czele Narodowej Komisji do spraw Osób Zaginionych, która w 1985 roku opublikowała raport o krwawych represjach po zamachu wojskowym w 1976 roku.

Debiutował w 1945 roku tomem esejów „Jednostka i wszechświat”. Był przekonany o wyższości sztuki nad nauką. Stworzył teorię powieści „metafizycznej”. W utworach poruszał tematykę niepewności ludzkiego bytu i zagubienia człowieka w społeczeństwie. Widoczne są tam wpływy surrealizmu, psychoanalizy i egzystencjalizmu. Bohaterowie jego powieści żyją w mrocznym świecie pełnym lęków i obsesji. Międzynarodową sławę zyskał po wydaniu powieści „Tunel” (1948). W 1984 roku otrzymał nagrodę Miquela de Cervantesa – największe wyróżnienie literackie w krajach hiszpańskojęzycznych.

Napisał m.in.: powieści „Tunel” (1948), „O bohaterach i grobach” (1961), „Abaddon – Anioł Zagłady” (1974); zbiory esejów „Pisarz i jego zmary” (1963).

a. Pozycje zwarte

1. ARGENTYŃSKI klasyk / Tomasz Pindel // *Gaz. Wybor.* – 2006, nr 50, s. 14
Zawiera rec. książki: *O bohaterach i grobach* / Ernesto Sábato.
2. ERNESTO Sabato nie żyje / Juliusz Kurkiewicz // *Gaz. Wybor.* – 2011, nr 101, s. 11
3. LOCHY Buenos Aires / Juliusz Kurkiewicz // *Tyg. Powsz.* – 2006, nr 17, dod. s. 12
Zawiera rec. książki: *O bohaterach i grobach* / Ernesto Sábato.

4. O AUTENTYCZNOŚCI – Witold Gombrowicz, Ernesto Sábato / Katarzyna Misztal // Prz. Filozoficzno-Literacki. – 2004, nr 4, s. 203-210
5. O TUNELACH, aniołach i bohaterach / Tomasz Pindel // Tyg. Powsz. – 2011, nr 16, dod. Książki w Tygodniku; s. 18-19
6. POWIEŚĆ totalna : wokół narracyjnych teorii Ernesta Sábato i Maria Vargasa Llosy / Marcin Kurek. – Wrocław : Wydaw. Uniwersytetu Wrocławskiego, 2003. – 190 s. – (Acta Universitatis Wratislaviensis; nr 2571) Bibliogr. s. 174-181.
7. SABAT Sábato / Juliusz Kurkiewicz // G a z. W y b o r. – 2011, nr 67, s. 17
Zawiera rec. książki: Abaddon – Anioł Zagłady / Ernesto Sábato.

III. MATERIAŁY METODYCZNE

Maria Giemza-Żurawska

Dział Instrukcyjno-Metodyczny Bibliotek

2011 ROK CZESŁAWA MIŁOSZA

ZAMIESZKAĆ W TERAZ

Propozycje materiałów repertuarowych dla bibliotek tym razem prezentujemy w dodatku specjalnym do „Poradnika...”, wydanym w ramach projektu WBPICAK pt. „Czego nas uczy Czesław Miłosz?”, dofinansowanego ze środków MKiDN (Miłosz 2011 – Promesa), realizowanego w 2011 roku pod patronatem medialnym „Monitora Wielkopolskiego”.

Na projekt składają się m.in. warsztaty interpretacyjne w Dyskusyjnych Klubach Książki, przybliżające twórczość Czesława Miłosza, konkurs literacki dla młodzieży „Spojrzenia 2011: świadectwo poezji” oraz konkurs dla bibliotekarzy i animatorów kultury z innych instytucji na scenariusz imprezy promującej twórczość Noblisty, możliwej do realizacji w warunkach biblioteki.

Konkurs zatytułowany był „Zamieszkać w teraz” i pod tym tytułem prezentujemy nagrodzone i wyróżnione prace. Zapraszamy do zapoznania się z osiągnięciami naszych koleżanek i kolegi. Mamy nadzieję, że będą one inspiracją i pomocą w Państwa pracy.

IV. MATERIAŁY REGIONALNE

A. PRZEGLĄD NOWOŚCI REGIONALNYCH

ALBUM X-lecia WSH. – Leszno: Wyższa Szkoła Humanistyczna im. Króla Stanisława Leszczyńskiego w Lesznie, 2011. – 142 s. : fot., il., portr.

Publikacja jubileuszowa. Zawiera m.in. wykazy pracowników naukowych, studentów i absolwentów uczelni w latach 2001-2011.

ANDERS Paweł, KUSIAK Władysław

Puszcza Notecka : przewodnik krajoznawczy / oprac. graf. Ireneusz Woliński według projektu Aliny Kus; oprac. map Zbyszek Pajewski. – Wyd. 2 zaktual. – Poznań: Oficyna Wydaw. G&P, 2011. – 335 s. : fot., il., mapy

Poza częścią ogólną przewodnik zawiera informacje krajoznawcze o miejscowościach położonych na terenie puszczy oraz opisy szlaków turystycznych.

ANDRZEJEWSKA Ewa

Ks. Stanisław Józef Kłossowski (1726-1798) : kustosz Sanktuarium św. Józefa w Kaliszu. – Kalisz: „Edytor”, 2010. – 199 s. : il.

Biografia, działalność duszpasterska i zasługi księdza dla odbudowy i wyposażenia kolegiaty kaliskiej.

BAAR Maria

Piotr Paliński : nauczyciel, redaktor, pisarz. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Poznań: Media Expo Wawrzyniec Wierzejewski, 2011. – 143 s., [16] s. tabl. : fot., il., mapa, portr.

Nauczyciel i publicysta związany z Wągrowcem (1853-1950).

BEDYŃSKI Krystian

Kaliszanie – ofiary zbrodni katyńskiej / Miejski Komitet Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Kaliszu; red. Ryszard Bieniecki [i in.]. – Kalisz: Edytor, 2010. – 95 s. : fot., il., portr.

Biogramy osób związanych z ziemią kaliską zamordowanych przez NKWD oraz formy ich upamiętnienia.

CHRUSZCZEWSKI Ryszard

Zarys historii gminy Suchy Las i jej mieszkańców / red. Anna Kaczmarek; Urząd Gminy Suchy Las. – Poznań: Wydaw. eMPi2 Mariana Pietraszewskiego s.c., 2010. – 326 s., [20] s. tabl. : fot.

Dzieje gminy od początków do 2009 roku, biogramy znanych i zasłużonych mieszkańców oraz problemy gminnej oświaty. Obszerna bibliografia.

CZECHOWSKA Barbara

Kaliskie Korso : architektura i urbanistyka Alei Wolności w XIX i XX wieku.

– Kalisz: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2010. – 192 s. : il.

Historia ulicy w Kaliszu.

DAWNE polskie podręczniki szkolne w zbiorach Książnicy Pedagogicznej im. Alfonsa Parczewskiego w Kaliszu : katalog / wstęp i red. Krzysztof Walczak.

– Kalisz: Książnica Pedagogiczna im. Alfonsa Parczewskiego, Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2010. – 185 s. : il. – (Katalogi i Bibliografie; nr 14)

Katalog zbiorów.

DOLCZEWSKA Barbara, DOLCZEWSKI Zygmunt

Rzemiosło artystyczne w Wielkopolsce : piękne przedmioty i ozdoby / tłum. Zbigniew Nadstoga; fot. Adam Cieślowski [i in.]. – Poznań: Wydaw. Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, 2011. – 207 s. : fot.

Historia i prezentacja zabytków przechowywanych w kościołach i muzeach wielkopolskich.

DZIEJE Szkolnego Klubu Sportowego „Jantar” Racot w latach 1982-2010 : praca zbiorowa / Dariusz Borowski [i in.]. – Kościan: Przedsięb. Wydaw.-Usługowe „Tęcza”, 2011. – 224 s. : fot., il., portr.

Organizacja zrzeszająca uczniów Szkoły Podstawowej im. T. Kościuszki i Gimnazjum im. Polskich Olimpijczyków w Racocie, jej działalność, członkowie i działacze.

FORMANOWICZ Mariusz

Bukowskie rodziny : słownik nazwisk mieszkańców Buku z I połowy XVIII w. – Środa Wlkp.: Mariusz Formanowicz, 2011. – 74 s.

Spis rodzin mieszkających w Buku przed i po epidemii dżumy z lat 1709-1711.

FRANKIEWICZ Maciej

Maciej Frankiewicz : legenda poznańskiej opozycji 1980-1989 / wybór Barbara Fabiańska, Aleksandra Kubisiak. – Poznań: Wielkopolskie Muzeum Walk Niepodległościowych, 2010. – 56 s. : il.

Działacz „Solidarności Walczącej” (1958-2009). Publikacja towarzysząca wystawie w Wielkopolskim Muzeum Walk Niepodległościowych w Poznaniu.

GMINA i miasto Nowe Skalmierzyce : [informator] / fot. Włodzimierz Frankiewicz, Aleksander Liebert; tłum. Ewa Dudczak. – Nowe Skalmierzyce: Urząd Gminy i Miasta Nowe Skalmierzyce, [2010]. – 42 s. : fot.

Tekst także w jęz. angielskim

GRAJEK Józef

Leon Pluciński : organizator powstania wielkopolskiego 1918-1919 w powiecie Poznań-Zachód. – Lusowo: Towarzystwo Pamięci Gen. Józefa Dowbora Muśnickiego, 2011. – 45 s. : fot., il., portr. – (Ocalić od Zapomnienia)

Ziemanin ze Swadzimia, pow. Poznań, działacz polityczny i gospodarczy (1875-1935). Zarys biografii.

GRAJEK Józef

Zygmunt Pluciński : współorganizator powstania wielkopolskiego 1918-1919 w powiecie Poznań-Zachód. – Lusowo: Towarzystwo Pamięci Gen. Józefa Dowbora Muśnickiego, 2011. – 55 s. : fot., il., portr. – (Ocalić od Zapomnienia)

Ziemanin z Lusówka, pow. Poznań, działacz polityczny i gospodarczy (1882-1933). Zarys biografii.

GRZECHOWIAK Dorota

Konińska fontanna. – Konin: Dorota Grzechowiak, 2011. – 324 s. : fot., portr. Zapis rozmów nt. pasji znanych koninian z refleksjami autorki.

HIPOLIT Cegielski i jego dzieło / oprac. red. Józef Mozio [i in.]; fot. Adam Drogomirecki [i in.]; Towarzystwo im. Hipolita Cegielskiego. – Poznań: P.W. „Interfund” Sp. z o.o., 2010. – 277 s. : fot., il., portr.

Historia budowy i odsłonięcia pomnika H. Cegielskiego w Poznaniu w relacjach, dokumentach i fotografii. M.in. spis fundatorów.

JAROCIŃSKI słownik biograficzny. T. 1 / przew. zespołu red. Jan Jajor; Polskie Towarzystwo Historyczne. Oddział w Kaliszu. – Kalisz: Edytor, 2010. – 263 s. : il.

Biogramy osób zasłużonych dla rozwoju dawnego powiatu jarocińskiego.

JĘDRASIAK Bogdan

Zasłużeni dla Pleszewa. – Pleszew: Pleszewskie Towarzystwo Kulturalne, Muzeum Regionalne w Pleszewie, 2010. – 151 s. : fot., il., portr.

Laureaci odznaczenia „Za Zasługi dla Rozwoju Miasta i Gminy Pleszew”. Biogramy i historia powstania odznaczenia.

KAROLEWSKA Henryka

Kaliska jednodniówka „Proсна” i krąg jej autorów. – Kalisz: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2010. – 91 s. : il.

Zarys monograficzny publikacji wydanej w Kaliszu w 1895 roku. Zawiera m.in. wykaz autorów.

KASZUBOWSKI Czesław, BUKOWSKI Wojciech

75 lat Parafii pw. Imienia Maryi w [Poznaniu] Krzyżownikach – Smochowicach 1934-2009 : rys historyczny. – Poznań: Parafia Rzymskokatolicka pw. Imienia Maryi, 2009. – 100 s. : fot., portr.

Historia parafii i życia religijnego na poznańskim osiedlu.

KĘSZKA Sławomir

Życie i praca bł. Franciszka Stryjasa męczennika – katechety Diecezji Kaliskiej. – Kalisz: „Edytor”, 2010. – 97 s. : fot., il., portr. – (Książnica Diecezji Kaliskiej; nr 3)

Katecheta z Takomyśli, pow. Kalisz zamordowany w okresie II wojny światowej (1882-1944). M.in. kult i proces beatyfikacyjny oraz relacje o błogostawionym F. Stryjasie.

KOWALCZAK Piotr, KUROSZ Paweł, SOBOLEWSKI Łukasz

Powódź w powiecie poznańskim w 2010 roku. – Poznań: Starostwo Powiatowe, 2010. – 87 s. : fot., il., pl., wykr.

Warunki hydrologiczne, zagrożenie i działania przeciwpowodziowe oraz szacowanie strat.

KOWALSKI Jacek

Gotyk wielkopolski : architektura sakralna XIII-XVI wieku : z fotografiami Mikołaja Potockiego / red. Katarzyna Bułczyńska. – Poznań: Fundacja Świętego Benedykta, 2010. – 343 s. : fot., il.

Architektura i historia gotyckich budowli sakralnych w Wielkopolsce z kolorowymi fotografiami i obszerną bibliografią.

KSIĘGOZBIÓR wielkopolskiego magnata : Andrzej Opaliński (1540-1593) : tom studiów / pod red. Arkadiusza Wagnera. – Poznań: Wydaw. Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, 2011. – 263 s. : fot., il., portr. – (Seria Księgozbiory Staropolskie / Biblioteka Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk)

Biografia i księgozbiór Andrzeja Opalińskiego, marszałka wielkiego koronnego i starosty generalnego Wielkopolski. Pierwsza pozycja nowej serii wydawniczej Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

KUBISZ Edward

Solidarność Ziemi Pleszewskiej 1980-1990. – Pleszew: Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Pleszewie, Muzeum Regionalne w Pleszewie, 2010. – 378 s. : il.

Historia organizacji związkowej na tle dziejów fabryki „Famot” w Pleszewie. M.in. wykazy i wspomnienia pracowników i członków związku.

ŁOPUSIEWICZ Michał

Cmentarz parafii św. Antoniego Padewskiego w Poznaniu – Starołęce. – Poznań: Wydaw. i Drukarnia Uni-Druk s.j., 2010. – 90 s. : fot., il., portr.

Historia cmentarza na osiedlu Starołęka w Poznaniu od 1920 roku. M.in. architektura i wystrój wnętrza kościoła i kaplicy cmentarnej oraz biogramy osób zasłużonych, pochowanych na cmentarzu.

MADEJ Ludwik

Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” w Puszczykowie. – Puszczykowo: Biblioteka Miejska im. M. Musierowicz, 2010. – 364 s. : fot., il. – (Puszczykowo Wczoraj i Dziś; z. 3)

Historia i biogramy członków organizacji w latach 1921-1939 w oparciu o dokumenty i wspomnienia.

MATYSEK Kazimierz

Kostrzyński słownik biograficzny. – Kostrzyn: Urząd Miejski Gminy Kostrzyn, 2011. – 44 s. : portr. – (Z Dziejów Kostrzyna i Okolic; 2)

Biogramy znanych i zasłużonych mieszkańców Kostrzyna i okolic działających do 1950 r.

OCHOTNICZA Straż Pożarna w Godzieszach Wielkich : lata 1909-2009 / oprac. Radosław Marek. – Godziesze, 2011. – 19 s. : fot.

Historia jednostki. Publikacja okolicznościowa.

ORACKI Tadeusz

Wielkopole i Pomorzenie w Towarzystwie Tatrzańskim w latach 1874-1920 / red. Przemysław Kołodziej. – Gdańsk: Wydaw. Uniwersytetu Gdańskiego, 2010. – 165 s.

Słownik biograficzny.

OSIEM wieków Ziemi Przemęckiej : materiały z konferencji popularnonaukowej / pod red. Macieja Ratajczaka. – Przemęt: Urząd Gminy Przemęt, Gminny Ośrodek Kultury, 2010. – 116 s. : il., mapy

Historia i zabytki oraz walory Przemęckiego Parku Krajobrazowego. Publikacja wydana z okazji jubileuszu 800-lecia Przemętu.

OSTRZESZÓW – miasto znane i nieznane : szkice i obrazy z przeszłości : wydawnictwo okolicznościowe z okazji 50-lecia Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Ostrzeszowskiej. – Poznań: Wielkopolskie Towarzystwo Kulturalne w Poznaniu, [2011]. – 141 s. : fot., il.

Zbiór szkiców historycznych poświęconych ziemi ostrzeszowskiej.

PALIŃSKI Piotr

Baśnie, legendy i podania ludowe w twórczości Piotra Palińskiego / wybór tekstów i oprac. Maria Baar; il. Aleksandra Podemska. – Poznań: Media-Expo Wawrzyniec Wierzejewski, 2011. – 162 s. : il., portr.

Wybór literatury ludowej w opracowaniu Piotra Palińskiego dot. m.in. Wielkopolski. Także sylwetka autora (1853-1950), nauczyciela, publicysty i działacza regionalnego związanego z Wągrowcem.

PAŁAT Zenon

Zespół pałacowy książąt Radziwiłłów w Antoninie : dziedzictwo materialne. – Kalisz: Centrum Kultury i Sztuki, 2011. – 112 s. : il. – (Chopin. Antonin; t. 3)
Historia i walory zabytkowe pałacu.

PAŁAT Zenon, PAZDER Janusz

Poznań : Dzielnicza Zamkowa : przewodnik / red. Joanna Gaca-Wyczółkowska; fot. Maciej Kuczyński [i in.]; oprac. graf. Joanna Pakuła. – Poznań: Centrum Turystyki Kulturowej „Trakt”, Wydaw. Miejskie „Posnania”, 2011. – 104 s. : fot.

Historia i zabytki na Trakcie Cesarsko-Królewskim. Przewodnik turystyczny.

PANOWICZ Tadeusz

Łubowo : wydarzenia i ludzie. – Gniezno: Prymasowskie Wydaw. Gaudentinum, 2010. – 72 s. : fot., il., portr.

Historia i dzień dzisiejszy Łubowa oraz sylwetki księży związanych z parafią. Szkice historyczne.

PAŃCZAKOWA Janina, CICHÓN Małgorzata

Powstańcy wielkopolscy w grobach katyńskich / grafiki Bogusław Czarnota. – Poznań: Stowarzyszenie Katyń w Poznaniu, 2010. – 281 s. : il., portr.

Zarys historii Powstania Wielkopolskiego i biogramy powstańców zamordowanych przez NKWD.

PAŃSTWOWA Wyższa Szkoła Zawodowa w Gnieźnie : [album] / red. Kamilla Kierzkowska; tłum. Karol Matysiak, Małgorzata Korycińska-Wegner; oprac. graf. Piotr Gołębnik. – Gniezno: PWSZ w Gnieźnie, 2009. – 52 s.

Publikacja jubileuszowa. M.in. skład osobowy władz uczelni w latach 2004-2009.

[PIĘĆDZIESIĘCIOLECIE] 50-lecie Zakładu Hydrologii i Gospodarki Wodnej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu / pod red. Alfreda Kanieckiego i Alicji Baczyńskiej. – Poznań: Bogucki Wydaw. Naukowe, 2010. – 149 s. : fot., portr. – (Studia i Prace z Geografii i Geologii; nr 8)

M.in. sylwetki pracowników naukowych zakładu: J. Bajerleina i M. Żurawskiego oraz wykaz prac naukowo-badawczych i dydaktycznych.

PUSZCZA Zielonka i okolice : ścieżki dydaktyczne : praktyczny przewodnik wycieczek przyrodniczo-historycznych wraz z kartami pracy / oprac. Żywiła Czarnańska [i in.]. – Wyd. 2. – Murowana Goślina: Związek Międzygminny „Puszcza Zielonka”, 2011. – 116 s. : fot., il., mapy

Opis czterech ścieżek dydaktycznych wyznaczonych na terenie Puszczy Zielonka.

SKĄD przychodzimy... dokąd zmierzamy... : przewodnik po gminie Kuślin / oprac. i red. Maria Czekąła; współpr. Bogumił Wojcieszak; fot. Magdalena Biłska [i in.]. – Kuślin: Gminna Biblioteka Publiczna w Kuślinie, Urząd Gminy w Kuślinie, 2011. – 178 s. : fot., il., portr.

M.in. charakterystyka poszczególnych miejscowości, zwyczaje i obrzędy oraz szlaki turystyczne.

SPRINGER Krzysztof

Od Śmigiełskiej Kolei Powiatowej po Śmigiełską Kolej Dojazdową (1900-2010) : 110 lat śmigiełskiej wąskotorówki. – Śmigiel: Urząd Miejski, 2010. – 43 s., [12] s. tabl. : il.

Historia i dzień dzisiejszy kolei wąskotorowej w Śmiglu.

SPYCHAŁA Aleksandra

Funkcja turystyczna Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy”. – Poznań: Bogucki Wydaw. Naukowe, 2010. – 178 s. : pl., tab., wykr.

Kompleksowe studium turystyki na terenie parku. M.in. analiza osadnictwa i ruchu turystycznego.

SZLAKIEM wielkopolskich legend / tekst Aleksandra Warczyńska. – Poznań: Wydaw. WBPiCAK, 2010. – 24 s. : il., pl. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)

Pętla gostyńska, pętla wągrowiecka i pętla poznańska – trasy turystyczne szlakiem wielkopolskich legend.

URBAŃSKA Bożenna

Raptularz średzki. – Środa Wielkopolska: Średzkie Towarzystwo Kulturalne, 2010. – 351 s. : fot., il., portr.

Fakty, wydarzenia i ciekawostki z dziejów miasta oraz sylwetki średzian w gawędzie historycznej.

WŁADZE wobec kościołów i związków wyznaniowych w Wielkopolsce w latach 1970-1980 / pod red. Konrada Białeckiego. – Poznań: Instytut Pamięci Narodowej. Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu Oddział w Poznaniu, 2010. – 273 s. : fot., il., tab. – (Studia i Materiały Poznańskiego IPN; t. 12)

Trzecia część opracowań poświęconych stosunkom państwo – kościół w okresie PRL. Materiały konferencji naukowej, listopad 2009.

WOJEWÓDZTWO wielkopolskie : podregiony, powiaty, gminy : 2010 / red. Tomasz Klimanek. – Poznań: Urząd Statystyczny w Poznaniu, 2010. – 458 s. : tab. Informacja statystyczna w układzie terytorialnym.

WOJTKOWIAK Waldemar

„Solidarność” jarościńska w dokumentach. – Poznań; Kalisz: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wydział Pedagogiczno-Artystyczny, 2010. – 644 s. : fot., il., portr.

Wybór dokumentów z komentarzem. M.in biogramy działaczy.

WYBRANE tańce i zabawy folkloru wielkopolskiego / oprac. Piotr Kulka. – Poznań: Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, 2010. – 62 s. + 1 płyta CD

Opisy tańców i zabaw ludowych dla dzieci i dorosłych.

B. IMPREZY KULTURALNE W BIBLIOTEKACH PUBLICZNYCH WOJ. WIELKOPOLSKIEGO

(marzec–maj 2011)

Przypadające w kwietniu i maju: Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci, Dzień Bibliotekarza, Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich oraz Tydzień Bibliotek spowodowały ożywienie działalności bibliotek wielkopolskich mającej na celu upowszechnianie książki i czytelnictwa. Również Wielkanoc, Dzień Kobiet, Dzień Matki nie zostały w pracy bibliotek pominięte. Wiele przedsięwzięć poświęconych było papieżowi Janowi Pawłowi II z okazji beatyfikacji. Obchodzony jest Rok Czesława Miłosza. Stałymi pozycjami są Dyskusyjne Kluby Książki, akcja „Cała Polska Czyta Dzieciom” oraz rocznice pisarzy i twórców.

Marzec

Bojanowo (pow. Rawicz)

- Cykl historyczny dla klas V-tych „Bojanowo wczoraj i dziś” – spotkania
- X edycja konkursu czytelniczo-geograficznego dla gimnazjalistów „Śladami Tomka Wilmowskiego – Tomek w krainie kangurów”
- Za ptakami do Afryki – spotkanie ze Zbysławem Dąbrowskim, uczestnikiem wyprawy ornitologicznej do Gambii i Senegalu

Chocz (pow. Pleszew)

- Spotkanie z autorką książek dla dzieci Zofią Baszczyńską i ilustratorką Elżbietą Krygowską-Butlewską

Czajków (pow. Ostrzeszów)

- „Świat na wyciągnięcie ręki” – spotkanie z podróżnikiem Leszkiem Szczasnym
- „Kartki Wielkanocne” – wystawa haftowanych kartek o tematyce wielkanocnej autorstwa Zofii Bołdy

Czarniejewo (pow. Gniezno)

- Zajęcia z cyklu „Akademia Młodego Czytelnika” w filii Żydowo (również w kwietniu)

Dąbie (pow. Koło)

- Internetowy Koncert Życzeń „Pomyszkuj w Bibliotece”

Dobrzyca (pow. Pleszew)

- Spotkanie z pisarką Zofią Beszczyńską oraz ilustratorką Elżbietą Krygowską-Butlewską

Gołuchów (pow. Pleszew)

- Spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke (Oddział dla Dzieci)

Kalisz

- „Czy to był sen? Tłumacz i tajemnice przekładu” – spotkanie z Bogumiłą Kaniewską (UAM) – w ramach „Spotkań z COOLturą”
- „Słowa miodem pisane” – spotkanie z mistrzem pszczelarskim Jerzym Gnerowiczem
- „Poznajemy twórczość Jana Brzechwy i Juliana Tuwima” – pogadanki dla uczniów kl. I (Filia nr 1, Oddział dla dzieci)
- „Kobiety piękne na wiosnę” – spotkanie z kosmetyczką Natalią Głowniak oraz prezentacja literatury fachowej (Filia nr 2)
- Wystawy:
 - ~ „Bohaterowie utworów Jana Brzechwy i Juliana Tuwima” – wystawa dziecięcych prac plastycznych (Filia nr 1, Oddział dla dzieci)
 - ~ „Serwetkowe fantazje” – wystawa dziecięcych prac plastycznych (Filia nr 1, Oddział dla dzieci)
 - ~ „Międzynarodowy Dzień Pisarzy” (Filia nr 5)
 - ~ „Międzynarodowy Dzień Słońca” (Filia nr 5, Oddział dla dzieci)
 - ~ „Kaliszanki piszące” – druga edycja wystawy „Calisiana w księgozbiore Filii nr 7 MBP” (Filia nr 7)

Kępno

Powiatowa Biblioteka Publiczna

- Spotkanie członków Stowarzyszenia Pomocy Chorym Onkologicznie „Zielony Parasol” (również w kwietniu i maju)
- Zajęcia z elementami biblioterapii i arteterapii z dziećmi z Zespołu Szkół Specjalnych w Kępnie. Tematem zajęć były zjawiska pogodowe: burza i tęcza
- Spotkanie członków Stowarzyszenia Kulturalnego Euro-Art z grupą młodzieży w ramach projektu „Równać szanse”

Kobyła Góra (pow. Ostrzeszów)

- Konkurs czytelniczy na temat „Kubusia Puchatka, Chatki Puchatka” A.A. Milne

Koło

- Spotkanie Koła Przyjaciół Biblioteki – „Piosenka o końcu świata” – prelekcja Z. Janiszewskiej

- Spotkania autorskie ze Zbigniewem Masternakiem, połączone z pokazem multimedialnym
- Literackie spotkanie warsztatowe „Cicho-sza: czytamy Miłosza” – warsztaty prowadził Przemysław Czapliński
- Konfrontacje teatralne „Świat jest teatrem, aktorami ludzie, którzy kolejno wchodzą i znikają” (Filia dla Dzieci)

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna

- Wystawy:
 - ~ „Miłosz o Miłoszu. 2011 – Rok Czesława Miłosza” – wystawa ze zbiorów MBP w Kościanie
 - ~ „Kim jest poeta?” – z okazji Międzynarodowego Dnia Poezji
- „Wiosna w literaturze dla dzieci” – poranek literacki dla uczniów klasy „0” z Zespołu Szkół nr 3 w Kościanie
- „Cicho-sza: czytamy Miłosza” – warsztaty literackie. Prowadzenie: Piotr Śliwiński.
- Czwartki z przedszkolakami: „W marcu jak w garncu”
- Zajęcia biblioterapeutyczne dla osób przebywających w Środowiskowym Domu Pomocy Społecznej w Kościanie (również w kwietniu i maju)
- „Zabawy z poezją dla dzieci” – zabawy literacko-plastyczne
- „Marzanno, Marzanno...” – Klub Przyjaciół Trąbka Bombka
- Wykład Towarzystwa Miłośników Ziemi Kościańskiej: Hubert Zbierski – „Franciszek Witaszek (życie i działalność)”. Walne zebranie Towarzystwa
- Pogadanka „Czy jesteśmy sami w kosmosie?”
- Zabawy literacko-plastyczne: „Ptasie radio” Juliana Tuwima
- Przedstawienie „W krainie mitów” w wykonaniu uczniów ze Starych Oborzysk

Koźmin (pow. Krotoszyn)

- Wieczór poetycko-muzyczny poświęcony twórczości Agnieszki Osieckiej pt. „Wspomnienie o Agnieszce” w 75 rocznicę urodzin

Krotoszyn

- Spotkanie z Juliuszem Kublem w ramach projektu „Ryczka, tytka i wymbrorek czyli krotoszyńskie spotkania gwarowe”
- „Wirtualna Poradnia Zdrowia” – akcja „Pomyszkuj w bibliotece – Tydzień z Internetem 2011” – spotkanie dla seniorów na temat wykorzystania Internetu w wyszukiwaniu informacji o zdrowiu. Wykład lekarza Macieja Hoffmana

- Spotkanie z Magdaleną Zawadzką, promocja książki Gustawa Holoubka „Wspomnienia z niepamięci”
- Akademia przyrody – rośliny i zwierzęta z okolic Krotoszyna – prezentacja multimedialna Literacki Atlas Polski
- Ważne sprawy małych ludzi – „Co jest potrzebne do szczęścia” (Maria Gryczkowska)
- Sieciaki, czyli dzieci w sieci – o bezpiecznym Internecie
- Godzina z komputerem – zajęcia dla pierwszoklasistów (Filia Benice)
- Spotkanie z bajką terapeutyczną z cyklu „Ważne sprawy małych ludzi” pt. „Nasze sposoby na szkolne dokuczanie” (Filia Chwaliszew)
- Spotkanie z okazji Międzynarodowego Dnia Teatru pt. „Co wiemy o teatrze?” (Filia Chwaliszew)
- Konkurs pt. „Dzieje książki i bibliotek” (Filia Chwaliszew)
- Spotkanie z dinozaurami (Filia Kobierno)

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- Spotkanie z Jarosławem Wawrzyniakiem, autorem książki „700 lat Pawłowic” (Izba Regionalna w Pawłowicach)
- „Jak żyli i mieszkali nasi dziadkowie?” – spotkania regionalne dla dzieci (Izba Regionalna w Pawłowicach)
- „Kobieto – zrób sobie święto” – wieczór poetycko-muzyczny (Filia w Pawłowicach)
- Spotkanie autorskie dla dzieci z Pawłem Beręsewiczem

Leszno

- Wystawy:
 - ~ „Plakaty i inne zbiory muzyczne Leszka Jankowskiego” – ekspozycję tworzyły plakaty, płyty, programy koncertów, bilety, fotografie („Galeria Lochy” i „Galeria Recto Verso”)
 - ~ „Z aparatem fotograficznym przez życie” – fotografie Jarosława Jurkiewicza, fotoreportera, korespondenta wojennego („Galeria za Regalami”)
- „Magia kina” – spotkanie z Tadeuszem Raczkim w ramach XXII Leszczyńskich Dni Literatury
- „Mistrz Pięknego Czytania” – finał VI miejskiego konkursu czytelniczego dla dzieci z klas III i VI leszczyńskich szkół (zorganizowany wspólnie ze Szkołą Podstawową nr 4). Uczestnicy spotkali się z autorem książek dla dzieci Pawłem Beręsewiczem, który był członkiem jury
- Spotkanie z cyklu „Rodzinne wieczory” z Pawłem Beręsewiczem

- „Cicho-sza: czytamy Miłosza” – warsztaty z Przemysławem Czaplińskim, historykiem literatury i krytykiem literackim (w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki)
- „W kraju Czarnej Antylopy” – spotkanie z Piotrem Sudolem i Mirosławem Wlekleym, uczestnikami 15. angolskiego etapu sztafety śladami Kazimierza Nowaka (2009-2011)

Luboń (pow. Poznań)

- Z cyklu „Świat na wyciągnięcie ręki: babskie pogaduchy przy kawie” – spotkanie z radnymi miasta Luboń
- „Karnawał wczoraj i dziś” – prelekcja dla uczniów lubońskich szkół, którą wygłosiła Katarzyna Gauza, historyk
- „Ocalona niewinność” – wernisaż fotografii Karoliny Garczyńskiej. Dedykacja muzyczna w wykonaniu Aleksandra Koniecznego (piano)
- „Wokół wychowania” – cykliczne spotkania dla rodziców dotyczące pogłębiania relacji z dzieckiem pod kierunkiem Anny Kurelskiej, pedagog Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Luboniu (również w kwietniu i maju)
- „Miłość malowana poezją. Folkowo-renesansowy staw” – koncert zespołu Good Staff w składzie: Michalina Brudnowska (śpiew), Paweł Głowacki (gitara basowa), Robert Rekiel (instrumenty perkusyjne), Jacek Skowroński (instrumenty klawiszowe), Wojciech Winiarski (gitara, lutnia)
- Działania plastyczne dla dzieci „Kolorowe malowanie” pod okiem artystki Anny Przybylskiej (również w kwietniu i maju)
- „Wariacje teatralnego Smyka: Bzyczki” – zajęcia teatralne dla dzieci w wieku 6-9 lat
- „Doktor Dolittle i przyjaciele” – spektakl dla dzieci (od 3 lat) w wykonaniu Teatru Art-Re z Krakowa
- Spotkanie z dobrym kinem w Bibliotecznym Klubie Filmowym (film „Social Network”, reż. David Fincher)
- Filmowe Popołudnie z lekturą (film „Doktor Dolittle”)
- „Zaproś krówkę na majówkę” – spotkanie autorskie z Wiesławem Drabikiem, pisarzem książek dla dzieci

Nowy Tomyśl

- Klub Miłośników Podróży „Przez kontynenty”:
 - ~ „Nowa Zelandia – tam gdzie zaczyna się dzień” – spotkanie z Anną i Marcinem Szymczakami
 - ~ „Pociąg do świata” – spotkanie z Jędrzejem Majką
- Dyskusyjny Klub Książki: warsztaty „Cicho-sza: czytamy Miłosza” prowadzone przez Przemysława Czaplińskiego

- Z cyklu „Ludzie, języki, literatura”: „Limeryki – angielska poezja ludowa” – wykład Ewy Górczak
- „Języki zagrożone” – wykład Przemysława Białczyka
- „Bukowiec – spotkania z przeszłością” – wystawa
- „Święto kobiecości”:
 - ~ „Kwiaty tej Ziemi” – otwarcie wystawy fotografii Jacka Skrobisza i Wojciecha Teleszyńskiego
 - ~ „Strofy o kobietach i dla kobiet” w wykonaniu Anny Romantowskiej, aktorki teatralnej i filmowej
- „Poznaj teorię – potwierdź praktyką!” – warsztaty fotograficzne
- „Pomyszkuj w bibliotece” – Tydzień z Internetem 2011:
 - ~ spotkania dla seniorów pod hasłami: „Koncert życzeń”, „Poradnia zdrowia” i „Rozmowa – bezcenna, czyli jak skorzystać z komunikatora internetowego”
 - ~ Wirtualny koncert dla seniorów (Filia w Bukowcu)
- „Dzień Kobiet w bibliotece” – scenka kabaretowa w wykonaniu chłopców kl. V i VI w połączeniu z programem muzycznym dziewcząt kl. V (Filia w Bukowcu)
- „Bukowiec – spotkania z przeszłością” – spotkanie na plebanii (Filia w Bukowcu)

Oborniki

- Spotkanie z Marcinem Radomskim – kolekcjonerem zakładzek
- Wystawa – Prezentujemy młode talenty: prace Marianny Forsyjak
- „Cicho-sza: Czytamy Miłosza” – warsztaty prowadzone przez Piotra Śliwińskiego (zadanie realizowane w ramach projektu WBPICAK)
- „Kobiece natchnienia wierszem pisane” – wieczór poetycko-muzyczny
- Spotkanie z medycyną niekonwencjonalną. Gość – Krzysztof Malengowski
- „Wielkopole w dołach śmierci Katynia, Charkowa i Miednoje” – wystawa IPN. Otwarcie połączone z wykładem Marcina Podemskiego

Opatówek (pow. Kalisz)

- Wieczór literacki „Kobiety w aforyzmie i aforystyce” – Krzysztof Martyna

Ostrzeszów

- „Świat na wyciągnięcie ręki” – spotkanie z podróżnikiem Leszkiem Szczasnym
- „Emercy w akcji” – wystawa działalności środowiska emerytów
- Spotkanie miłośników fotografii Stowarzyszenia Wieża (również w kwietniu i maju)

Pleszew

- Spotkanie z psychoterapeutką, autorką poradników z zakresu psychologii Zuzanną Celmer w ramach Bibliotecznego Saloniku Kulturalnego
- Powiatowy konkurs pięknego czytania
- Konkurs „Quiz wiedzy o Unii Europejskiej” (Filia Taczanów)
- Spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke

Przemęt (pow. Wolsztyn)

- „Czytam książki, czytam wiele, jestem książek przyjacielem” – turniej (Mochy)
- „Koncert życzeń dla seniorów” – tydzień z Internetem (Bucz)
- „Pies – najlepszy przyjaciel człowieka” – konkurs plastyczny (Bucz)

Rawicz

- „Magia kina” – spotkanie z Tomaszem Raczkiem
- „Cicho-sza: czytamy Miłosza” – warsztaty literackie z Przemysławem Czaplńskim
- Galeria Jednego Obrazu: „Martwa natura” – M. Suchanecki

Rozdrażew (pow. Krotoszyn)

- Kółko astronomiczne – zajęcia teoretyczne oraz obserwacje (również w kwietniu i maju)
- Spotkania autorskie z Wiesławem Drabikiem oraz z Leszkiem Szczasnym
- Szkolenie dla rolników – programy informatyczne dla rolników. Prowadzenie Zbigniew Sobek.

Śmigiel (pow. Kościan)

- „Pomyszkuj w bibliotece” – Tydzień w Internecie 2011: Impreza dla osób starszych pn. „Koncert życzeń” – jak wyszukać i odtworzyć utwory muzyczne na YouTube
- „Symbole narodowe” – warsztaty biblioteczne (Szkoła Żęgrówko)

Święciechowa (pow. Leszno)

- Spotkanie autorskie dla dzieci z Pawłem Beręsewiczem

Trzcianka

- „Cicho-sza: czytamy Miłosza” – warsztaty literackie z Piotrem Śliwińskim
- „Pomyszkuj w bibliotece” – Tydzień z Internetem 2011: „Koncert życzeń” – akcja dla seniorów
- Imieniny Kazimiery Iłłakowiczówny – patronki biblioteki:
 - ~ prelekcja Elżbiety Andrzejewskiej (opiekunki Domu Kazimiery w Poznaniu)

~ wystawa

Trzcinica (pow. Kępno)

- Nawiązanie współpracy z Filią Biblioteczną w Trzcinicy z powiatu Jasło, woj. podkarpackie. Biblioteki publiczne w Trzcinicy wymieniły się wydawnictwami o swojej miejscowości i gminie

Turek

- „Cicho-sza: Czytamy Miłosza” – warsztaty literackie. Prowadzenie Przemysław Czapliński
- Warsztaty literackie – prowadzenie A. Jurgawka (również w kwietniu i maju)
- Zajęcia z elementami biblioterapii w Świetlicach Terapeutycznych, Środowiskowym Domu Samopomocy, Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym (Filia nr 2):
 - ~ Porządek i ład wokół nas
 - ~ Jak utrzymać porządek wokół siebie, w domu i na zewnątrz
- Program 50+:
 - ~ Sylwetki X Muzy: „Himilbsbach i Maklakiewicz” – wykład Leszka Czujewicza
 - ~ Spotkanie autorskie z Barbarą Rybałtowską

Zduny (pow. Krotoszyn)

- „Wino to nauczyciel smaku, wyzwoliciel duszy i światło inteligencji” – pogadanka o winach połączona z prezentacją nowości bibliotecznych
- „Poezja – wzruszenie i powiew, który w trzech kropkach mieszka za przecinkiem” – konkurs recytatorski poezji Czesława Miłosza
- „Rozmowy o książkach” – spotkanie dla uczniów Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Zdunach
- „Zwyczajne pogaduchy przy książce” – spotkanie z członkami Zdunowskiego Stowarzyszenia Wzajemnej Pomocy
- „Z Małym Księciem osławiamy przyjaciela” – spotkanie z mieszkańcami DPS w Zdunach
- „Koncert życzeń” – spotkanie dla mieszkańców Baszkowa w ramach akcji „Tydzień z Internetem 2011” (Filia Baszków)

K w i e c i e ń

Bojanowo (pow. Rawicz)

- Wystawa frywolitek mieszkanki Golinki (gmina Bojanowo)
- „Spotkanie z ekologią” – przedstawienia w wykonaniu przedszkolaków

- Warsztaty o agresji prowadzone przez Teatr Małych Form „Maska” z Krakowa
- Spotkanie dla młodzieży niepełnosprawnej „Na wesoło przy książce” w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem „Razem Rażniej w Bojanowie”
- Spotkanie – powołanie koalicji współpracy Stowarzyszenia „Razem Rażniej w Bojanowie” z partnerami lokalnymi

Bralin (pow. Kępno)

- „Oko w oko z autorem dziecięcych książeczek” – spotkanie autorskie z Wiesławem Drabikiem

Czarniejewo (pow. Gniezno)

- „Noc z Andersenem”

Gniezno

- Finał konkursu wiedzy pt. „Kocham moje miasto Gniezno”
- Otwarcie wystawy prac plastycznych wychowanków placówek kształcenia specjalnego oraz warsztatów terapii zajęciowej z Gniezna, Kłecka, Słupcy i Wrześni pt. „Przyroda choruje – przyjaciół potrzebuje”

Gołuchów (pow. Pleszew)

- Spotkania autorskie z Martą Fox (Oddział dla Dzieci, Filia Kucharki)
- Konkurs poezji religijnej „Wielkanocne wierszowanie” (Filia Kucharki)
- „Zawsze zielono, zawsze niebiesko” – ekologiczny konkurs plastyczny (Filia Kucharki)

Jutrosin (pow. Rawicz)

- Prezentacja książek na spotkaniu Uniwersytetu III Wieku (książki Moniki Szwai oraz „Bieg życia Justyny” Adama Sosnowskiego i Andrzeja Stanowskiego)
- Zajęcia warsztatowe teatru „Maska” z Krakowa. Tematem spotkania było bezpieczeństwo w sieci (Filia w Dubinie)

Kalisz

- „(Nie)ludzki śmiech, czyli o komizmie w polskiej literaturze najnowszej” – spotkanie z Tomaszem Mizerkiewiczem (w ramach „Spotkań z COOLturą”)
- Spotkanie z Tadeuszem Cegielskim (Salon Literacki Arkadiusza Pacholskiego)
- Prezentacja wystawy o Czesławie Miłoszu (Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego w Kaliszu)
- „Poeta i zwyczajny człowiek” – spotkanie autorskie z Magdaleną Krytkowską (Filia nr 7)

- „Aforystyka – mądrość w bikini” – spotkanie Krzysztofa Martyny z uczniami IV LO w Kaliszu (Filia nr 9)
- Wystawy:
 - ~ „Świat (poema naiwne) Czesława Miłosza” (również w maju)
 - ~ „Papież Jan Paweł II 1978-2005” – wystawa ze zbiorów Marka Szymańskiego (Filia nr 3; również w maju)
 - ~ „Światowy Dzień Ptaków” (Filia nr 5)
 - ~ Wystawa dziecięcych prac plastycznych przygotowanych z okazji Światowego Dnia Ptaków (Filia nr 5, Oddział dla dzieci)
 - ~ „Przyszłość zaczyna się dzisiaj, nie jutro” – wystawa z okazji beatyfikacji papieża Jana Pawła II (Filia nr 7; również w maju)
 - ~ „W Roku Czesława Miłosza czytamy wiersze polskich poetów” (Filia nr 9)
 - ~ „Papież Jan Paweł II – droga do świętości” (Filia nr 9, Oddział dla dzieci)

Kępno

Powiatowa Biblioteka Publiczna

- W „Galerii na Piętrze” otwarto wystawę malarstwa olejnego Grupy ALBA. Grupę tworzą: Barbara Pokrowska, specjalizująca się w pejzażach, malarstwie rodzajowym i kopiach autorskich oraz Mariusz Korczak, absolwent Warszawskiej ASP. Otwarciu wystawy połączono z zajęciami z analizy malarstwa, które poprowadził artysta plastyk Mariusz Korczak
- Otwarciu wystawy Stowarzyszenia Plastyków Amatorów Powiatu Kępińskiego „Martwa Natura”. Wernisaż uświetnił występ młodzieży z Państwowej Szkoły Muzycznej im. Aleksandra Tansmana w Kępnie pod kierownictwem Liliany Rydz
- Warsztaty „Czytamy Miłosza” prowadził Przemysław Czapliński z UAM w Poznaniu
- III Powiatowy Konkurs Matematyczny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych
- 11 Finał Konkursu Mitologicznego dla klas V Szkoły Podstawowej nr 1 w Kępnie

Kobylin (pow. Krotoszyn)

- „Międzynarodowy Dzień Teatru” – wystawa

Koło

- Wystawy:
 - ~ „Biskup Rzymu 16.10.1978–02.04.2005” – poświęcona pamięci Jana Pawła II
 - ~ „Abyśmy o naszej Ojczyźnie radzili...” – 220. rocznica uchwalenia Konstytucji 3 Maja

- ~ „01.05.2011 beatyfikacja Jana Pawła II”
- ~ „Róża katalońska” – wystawa prac pokonkursowych
- Poetycko-muzyczny wieczór Koła Przyjaciół Biblioteki – „Kiedy znów zakwitną białe bzy”, połączony z wystawą okolicznościową w 110. rocznicę urodzin Mariana Hemara – prelekcję przygotowała H. Adamkiewicz, pracownik wypożyczalni PiMBP w Kole
- Turniej szkół – „Strategiczno-losowa gra planszowa” – opracowana przez IPN
- Filia dla Dzieci:
 - ~ Finał konkursu „Czerwona róża nie jest egoistką pragnącą pozostać czerwoną różą”
 - ~ Konkurs historyczny „Historynek – Mieszko I i jego czasy”
 - ~ Pokaz multimedialny Jacka Nowaczyka „Jak żyć ekologicznie i tanio”
 - ~ Finał konkursu „Merkuriusz Polski Ordynaryjny” – konkurs gazetek szkolnych
 - ~ Finał konkursu „Biskup Rzymu: 16.10.1978–02.04.2005” – turniej wiedzy o Janie Pawle II
 - ~ Wystawa „Ostatnia wola i testament gasnącej Ojczyzny”

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna:

- Wystawy:
 - ~ „Przyjaźń wypływa z wielu źródeł, z których największym jest szacunek” – Daniel Defoe. 280 rocznica śmierci pisarza
 - ~ „Obiekty sakralne” – wystawa fotograficzna z Objazdowej Galerii Wielkopolskiej Fotografii
 - ~ Wystawa prac dzieci ze Szkoły Podstawowej w Starym Luboszu, które powstały podczas warsztatów artystycznych „Konfrontacje – maj z haftem”
- „Jesteśmy Europejczykami” – spotkanie z przedszkolakami
- „Mickiewicz w Wielkopolsce” – prelekcja i prezentacja multimedialna Hanny Kaczmarek dla uczniów szkół średnich (Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Kościanie)
- „Wiosną malowane... czyli wielkanocne inspiracje”. Spotkanie – warsztaty artystyczne dla młodzieży i dorosłych. Prowadzenie Maria Bielak (Recreo)
- Z cyklu Czwartki z przedszkolakami: Wiosenne podróże po Europie – dla grup przedszkolnych
- Warsztaty z haftem

- Klub Przyjaciół „Trąbka Bombka”: „Wielkanocne obyczaje” – przedstawienie w wykonaniu dzieci z Samorządowego Przedszkola nr 3 w Kościanie pod kierunkiem Małgorzaty Borowiak
- Wykład Towarzystwa Miłośników Ziemi Kościańskiej – Jacek Wiesiołowski „Jak Burmistrzowa Kościańska Barbara do Rzymu pielgrzymowała”

Krotoszyn

- Warsztaty gwarowe dla młodzieży i dorosłych w ramach projektu „Ryczka, tyłka i wymborek czyli krotoszyńskie spotkania gwarowe”
- Promocja książki „Pamiętnik” Kierzkowskiego wydanej przez Towarzystwo Miłośników i Badaczy Ziemi Krotoszyńskiej
- Wystawa książek i plakatów o Janie Pawle II z okazji beatyfikacji
- „Muzyka świata” – prezentacja multimedialna
- Turniej pt. „Podróż z książką” (Filia Chwaliszew)

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- „Tradycje ludowe w naszych rodzinach” – spotkania regionalne dla dorosłych (Izba Regionalna w Pawłowicach)
- Książka „Mój przyjaciel” – pogadanka dla dzieci z okazji Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich (Filia w Garzynie)

Leszno

- Wystawy:
 - ~ „Sztuka w jaskini” – wystawa tkaniny artystycznej Marii Gostylli-Pachuckiej, którą tworzyło kilkanaście prac inspirowanych malowidłami naskalnymi z grotu Lascaux (również w maju; „Galeria Lochy” i „Galeria Recto Verso”)
 - ~ Wystawa książek Wydawnictwa Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu w ramach Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich („Galeria za Regalami”)
 - ~ „Z aparatem fotograficznym przez życie” – fotografie Jarosława Jurkiewicza, fotoreportera, korespondenta wojennego („Galeria za Regalami”)
- „Urodziny Lecha” – spotkanie z okazji 80-lecia Lecha Konopińskiego
- „Izrael: dzieje i kultura Żydów w Polsce” – wykłady Sławomira Witkowskiego z Warszawskiego Seminarium Teologicznego
- Obchody Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich, zorganizowane wspólnie z Zespołem Szkół Ekonomicznych, Zarządem Oddziału Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich oraz Centrum Doskonalenia Nauczycieli. W programie Konferencja „Wokół Czesława Miłosza”:
 - ~ „*Nie bądź bezpieczny. Poeta pamięta. Rzecz o poezji Czesława Miłosza*” – Iwona Gubańska

- ~ „Motyw domu w eseistyce Czesława Miłosza” – Mariola Kaźmierczak-Bolka
- ~ „Generacja Y odpoznaje Miłosza. Metody alternatywne w pracy nauczycieli i bibliotekarzy” – Edyta Zaremska-Marciniak
- ~ Program artystyczny w wykonaniu młodzieży z Zespołu Szkół Ekonomicznych

Luboń

- „Audiencja III czyli raj Eskimosów” – spektakl w wykonaniu Janusza Andrzejewskiego, aktora Teatru Nowego w Poznaniu
- Spotkanie z posłanką Bożeną Szydłowską. Tematem spotkania były sprawy dotyczące m.in. funduszy emerytalnych, żłobków, przedszkoli
- „Na świątecznym stole kolor się miesza z kolorem” – wielkanocny kiermasz sztuki użytkowej. Podczas wernisażu wystąpił Zespół Folklorystyczny „Wielkopole”
- „Słoń Trąbaliński” – spektakl dla dzieci w wykonaniu Teatru Narwał z Białegostoku
- Z cyklu „Świat na wyciągnięcie ręki”: Azja Centralna – spotkanie z podróżnikiem Radosławem Andrzejewskim
- Spotkanie z dobrym kinem w Bibliotecznym Klubie Filmowym (film „Królestwo zwierząt”)
- Filmowe Popołudnie z lekturą (film „Pinokio”)
- „Wiosenna przygoda Tymoteusza” – spektakl dla dzieci w wykonaniu Teatru TeatrRyle z Poznania

Łubowo (pow. Gniezno)

- Spotkanie autorskie z Wiolettą Piasecką
- XX konkurs recytatorsko-plastyczny „Śmieszne Wierszyki”

Nowy Tomyśl

- Z cyklu „Godziny dla rodziny”: „Gwiezdne wojny” – spotkanie dla miłośników filmu George’a Lucasa
- Z cyklu „Ludzie, języki, literatura”:
 - ~ „Życie i poezja Emily Dickinson” – wykład Iwony Janiak
 - ~ „Polak czy Niemiec? Wróg czy przyjaciel? Dramatyczne postaci II wojny światowej” – wykład Adama Zielińskiego
 - ~ „Pojęcie tożsamości w kontekście Wielkiej Brytanii i Zjednoczonego Królestwa” – wykład Szymona Jandy
- Z cyklu „Zrozumieć innych, zrozumieć siebie...”: „Na drogach buddyzmu” – spotkanie z Tadeuszem Uchto, jednym z najbardziej doświadczonych nauczycieli buddyzmu w Polsce

- Akademia nad Szarką:
 - ~ Z cyklu „Nowotomyslanie znani i mniej znani” – spotkanie z o. Jakubem, franciszkaninem z Ziemi Świętej
 - ~ Wykład z cyklu „Nowotomyskie a...b...c...”: Lucyna Kończal-Gnap „Patroni naszych ulic”
 - ~ Z cyklu „Portret mojego miasta”: warsztat plastyczny prowadzony przez Aleksandrę Antoniewicz Kaszczyńską
 - ~ Z cyklu „Cudze chwalicie, swego nie znacie”: „Śladami dawnych pocztówek po Nowym Tomysłu” – wycieczka piesza
- „Wieczór cygański” – spotkanie autorskie z Edwardem Dębickim, twórcą książki „Ptak umarłych”, tomiku wierszy „Pod gołym niebem”, wirtuozem akordeonu, kompozytorem oraz założycielem i kierownikiem artystycznym Cygańskiego Zespołu Terno. Spotkanie ubarwił występ autora wraz z artystami zespołu Terno: Agnieszką Gołędziewską (skrzypce), Stanisławem Dębickim (gitara) i Ewą Dębicką (taniec)
- W Galerii na płocie – otwarcie wystawy prac studentek WSPiA w Nowym Tomysłu z okazji Międzynarodowego Dnia Książki
- „Krajobraz i architektura poolęderska” – sesja naukowa z udziałem przedstawicieli środowisk akademickich Poznania i Zielonej Góry
- Spotkanie z bohaterkami opowieści autorstwa Teresy Tomsy „Cztery Chryzantemy z Nowego Tomysłu”: Stefanią Mazurkiewicz Chorożyczewską, Longiną Wyspiańską Eckert, Joanną Idczak Natkiewicz i Ireną Bartkowiak Tomiak Wesołą

Oborniki

- Konkurs recytatorski o zasięgu powiatowym dla uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych z okazji Roku Miłosza
- „Ziemia trudnej jedności” – wieczór poetycko-muzyczny. Wykonawcy: Jan Janusz Tycner, Andrzej Ciborski
- Spotkanie z reżyserem Wandą Różycką-Zborowską połączone z projekcją filmu „Pójdź za mną. Testament Jana Pawła II”
- Spotkanie z Henrykiem Wojtyśiakiem i promocja jego książki „Życie i przemijanie”
- Wystawa „Jan Paweł II – droga do świętości”
- Wieczór poetycko-muzyczny „Jan Paweł II – cud, który trwa”

Ostrzeszów

- XIV edycja konkursu recytatorskiego „Poeci dzieciom – dzieci poetom” – eliminacje powiatowe
- „Szukałem Was” – wystawa publikacji o Janie Pawle II
- „Ex-libris biblioteki szkolnej” – wystawa pokonkursowa

Perzów (pow. Kępno)

- Spotkanie autorskie z Wiesławem Drabikiem

Pleszew

- Warsztaty literackie z autorką książek dla dzieci Beatą Ostrowiecką – w ramach projektu „Pleszewskie spotkania z książką”
- Spotkanie z aktorką telewizyjną, teatralną i filmową Magdaleną Zawadzką
- Konkurs wiedzy o regionie „Czy znasz swoje miasto?”
- Montaż słowno-muzyczny „W hołdzie Janowi Pawłowi II”
- Spotkanie autorskie z Martą Fox – w ramach projektu „Pleszewskie spotkania z książką”
- Konkurs recytatorski dla uczniów szkół podstawowych
- Warsztaty literackie pt. „Cicho-sza: czytamy Miłosza”, prowadzone przez Piotra Śliwińskiego

Przemęt (pow. Wolsztyn)

- „Do biblioteki przyjdź w odwiedzinę, bo są książki imieniny” – impreza czytelnicza dla przedszkolaków (Mochy)
- „W bibliotece poznajecie bezpieczeństwo w Internecie” – pogadanka dla dzieci (Bucz)
- „Przypowieść o maku” pędzlem malowana – konkurs plastyczny do wiersza Czesława Miłosza (Bucz)

Rawicz

- „Co to jest legenda? Legendy rawickie” – warsztaty plastyczne
- „Prawa człowieka”; „Bezpieczeństwo w sieci” – warsztaty edukacyjne – Teatr Edukacji i Profilaktyki „Maska” z Krakowa
- „Jaś i drzewo fasolowe” – edukacja teatralna – Teatr ArtRe z Krakowa
- „Poznaj Wielkopolskę” – promocja strony www.regionwielkopolska.pl – spotkanie regionalistów ziemi rawickiej z Aleksandrą Warczyńską z Pracowni Krajoznawczej WBPICAK
- „Patroni rawickich ulic” – VI Konferencja „Kocham moje miasto” (współorganizacja)
- „Bocian i żabka” – bliżej teatru – spektakle Teatru ArtRe z Krakowa
- Galeria Jednego Obrazu: „Słoneczniki” M. Suchanecki

Rozdrażew (pow. Krotoszyn)

- Spotkanie założycielskie Rozdrażewskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Miłośników Astronomii
- Spotkanie z Piotrem Śliwińskim

Rychtal (pow. Kępno)

- Spotkanie autorskie z Wiesławem Drabikiem, autorem książek dla dzieci

Śmigiel (pow. Kościan)

- „Internetowe zmagania” – spotkanie diabetyków, wyszukiwanie informacji w Internecie

Trzcianka

- Realizacja projektu „Centrum Aktywnego Senior@ – C.A.S.” – spotkanie z dietetykiem
- Wystawa fotograficzna Barbary Stankiewicz
- Koncert „Love story” w wykonaniu nauczycieli i uczniów Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Trzciance
- „Nasi czytelnicy o książkach” – wystawa z okazji Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich
- Spotkanie autorskie z Tomaszem Raczkim

Turek

- Powiatowy Konkurs „Wybieramy Mistrza Pięknego Czytania” – eliminacje szkolne w ośmiu gminach powiatu tureckiego
- Rozstrzygnięcie Plebiscytu Lista Przebojów Książkowych dla Nastolatków
- Konkurs wiedzy „Mazury: historyczno-przyrodnicza kraina skarbów”
- Biesiada Literacka:
 - ~ rozstrzygnięcie XII edycji Ogólnopolskiego Konkursu Poetyckiego im. Włodzimierza Pietrzaka
 - ~ benefis Lecha Lamenta, promocja książki „Każdy dzień jest przepowiednią”
- Program 50+:
 - ~ Sylwetki X Muzy: „Umarł Bareja, dlaczego nie ja” – wykład Leszka Czujewicza
 - ~ Spotkanie autorskie z Hanną Kowalewską
- Zajęcia z elementami biblioterapii w Świetlicach Terapeutycznych, Środowiskowym Domu Samopomocy i Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym (Filia Nr 2):
 - ~ Dobroć, miłość, szczęście i smutek w naszym życiu. Chcemy być kochani, pomocni i zadowoleni
 - ~ Moje rodzeństwo i ja

Wijewo (pow. Leszno)

- „Wspomnienie z misji w Tanzanii” – spotkanie z mieszkanką Wijewa Zofią Miś

Witkowo (pow. Gniezno)

- Gminny konkurs plastyczny dla uczniów gimnazjów „Nie wiesz? – zapytaj w bibliotece”

Zduny (pow. Krotoszyn)

- „Co mówią gwiazdy?” – spotkanie dla mieszkańców DPS (Filia Baszków)
- „Piękno w kobiecie” – spotkanie dla członkiń Zduńskiego Stowarzyszenia Wzajemnej Pomocy
- „Poznajemy legendę o Bazyliszku” – spotkanie dla uczniów klas I-III szkoły podstawowej (Filia Baszków)

Zdziechowa (pow. Gniezno)

- Spotkanie autorskie z Wioletą Piasecką

M a j

Bojanowo (pow. Rawicz)

- Spotkanie z pisarzem Janem Grzegorzczakiem
- „Borneo” – spotkanie z Dorotą i Krzysztofem Wodeckimi, wspomnienia z ich podróży na Borneo
- „Wieczór z kryminałem” – program przygotowany i wystawiony przez uczniów gimnazjum
- Piknik rodzinny Stowarzyszenia „Razem Raźniej w Bojanowie” z okazji Dnia Dziecka (Biblioteka jako współorganizator)

Czajków (pow. Ostrzeszów)

- Konkurs recytatorski dla kl. I. „Recytujemy wiersze Jana Brzechwy”

Czermin (pow. Pleszew)

- Przedstawienie teatralne w wykonaniu Studia Małych Form Teatralnych, Scenografii i Reżyserii Art-Re z Krakowa „Legenda o smoku wawelskim”

Dąbie (pow. Koło)

- Koncert z okazji beatyfikacji Jana Pawła II

Dobrzyca (pow. Pleszew)

- Galeria Jednego Obrazu – inauguracja cyklu prezentacji prac malarskich ukazujących uroki Dobrzycy ph. „Dobrzyca pędzłem muśnięta”
- IX Edycja Regionalnego Konkursu Wiedzy z cyklu „Ziemia Dobrzycka Moja Mała Ojczyzna” ph. „Premier Stanisław Mikołajczyk – Wielka Postać Małej Ojczyzny”:
 - ~ gminny turniej wiedzy oraz konkurs fotograficzny „Premier Stanisław Mikołajczyk – Wielka Postać Małej Ojczyzny”

- ~ gminny konkurs plastyczny „Obelisk Stanisława Mikołajczyka w oczach dziecka”
- ~ wystawy pokonkursowe prac fotograficznych i plastycznych oraz wycinków prasowych pt. „Prasowe echa uroczystości mikołajczykowskich”
- ~ spotkanie ze Starostą Pleszewskim Michałem Karalusem, autorem książki o Stanisławie Mikołajczyku „Chłopak ze Strzyżewa”

Gizałki (pow. Pleszew)

- Przedstawienie teatralne w wykonaniu Studia Małych Form Teatralnych, Scenografii i Reżyserii Art-Re z Krakowa „Legenda o smoku wawelskim”

Gniezno

- „Jasne i ciemne źródła poezji Miłosza” – wykład Piotra Śliwińskiego dla licealistów
- Finał konkursu plastycznego na „Najpiękniejszą okładkę baśni H.Ch. Andersena”
- „Majowy Balik Molików Książkowych” – impreza czytelnicza dla dzieci
- Finał konkursu literackiego pt. „Gnieźnianie nie gęsi, bo książki czytają”
- Spotkanie autorskie z gnieźnieńskim poetą Maciejem Krzyżanem połączone z promocją tomiku wierszy pt. „Tymczasem wracam do swoich”
- „Wyobraźnia oczu i rąk, czyli jak czytać wszystkimi zmysłami” – wystawa

Gołuchów (pow. Pleszew)

- Konkurs wiedzy o życiu i posłudze Ojca Świętego Jana Pawła II pt. „Moje spotkanie z Ojcem Świętym” (Filia Tursko)
- Spotkanie autorskie z Markiem Grajkim, autorem książki „Garwald znikąd”

Grabów (pow. Ostrzeszów)

- Literackie Koło Fortuny – impreza czytelnicza dla przedszkolaków

Jutrosin (pow. Rawicz)

- Prezentacja książek na spotkaniu Uniwersytetu III Wieku (książki o tematyce ogrodniczej i „Zwyczajny facet” M. Kalicińskiej)
- Spotkanie z Mariuszem Niemyckim, autorem książek dla młodzieży

Kalisz

- „Co pisarze wiedzą o nauce” – spotkanie z Kornelią Rybicką (w ramach „Spotkań z COOLturą”)
- „Poezja Czesława Miłosza wobec czasów wojny” – warsztaty dla studentów filologii polskiej UAM w Kaliszu prowadzone przez Piotra Łuszczkiewicza

- Spotkanie z Jerzym Diatłowieckim (Salon Literacki Arkadiusza Pacholskiego)
- „Biblioteka zawsze po drodze, nie mijam – wchodzę” – pogadanka dla podopiecznych Szkoły Przystosowanej do Pracy Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego (Filia nr 1)
- „Janusz Teodor Dybowski – nie tylko *Saga grodu nad Prosną*” – spotkanie z Przemysławem Mańką (Filia nr 9)
- „Moja wielka miłość” – konkurs dla osób niepełnosprawnych (Filia nr 3)
- Wystawy:
 - ~ „Helena Modrzejewska” – wystawa z cyklu Kalendarium Polskie – Modrzejewska w Żegocinie
 - ~ „Kolorowe motyle” – wystawa dziecięcych prac plastycznych (Filia nr 1, Oddział dla dzieci)

Kępno

Powiatowa Biblioteka Publiczna

- Otwarcie wystawy malarstwa Anny Lachowskiej
- Spotkanie i działania plenerowe Stowarzyszenia Plastyków Amatorów Powiatu Kępińskiego. Plener Malarski pn. „Kępińskie impresje”
- Otwarcie wystawy fotograficznej Kariny Michalczyk

Kielczewo (pow. Kościan)

- „Konfrontacje z haftem” – cztery spotkania pań z kółka hafciarskiego w bibliotece (Filia Stary Lubosz)

Kiszkowo (pow. Gniezno)

- Konkurs recytatorski poświęcony twórczości Czesława Miłosza dla młodzieży gimnazjalnej
- Spotkanie autorskie dla młodzieży gimnazjalnej z Arkadiuszem Niemirskim
- Wizyta w Sejmie RP w Warszawie

Kłecko (pow. Gniezno)

- Przedstawienie teatralne krakowskiej grupy Art-Re pt. „Dwie Dorotki” dla dzieci z przedszkola w Kłecku

Kobylin (pow. Krotoszyn)

- Spotkania autorskie z Wiesławem Drabikiem (Kobylin, Filie Zalesie Małe i Smolice)
- Spektakl teatralny „Straszny sen Artura” – Czy warto czytać? – spotkanie z młodzieżą szkolną

Koło

- Spotkanie Koła Przyjaciół Biblioteki z czytelnikami najdłużej korzystającymi z kolskiej biblioteki, uświetnione koncertem dzieci z Państwowej Szkoły Muzycznej w Kole – „Wieczór wspomnień”
- Spotkanie młodzieży gimnazjalnej z psycholog Różą Bartelą
- Wystawa prac malarskich artystów ludowych – rodziny Ostrowskich z Kłodawy
- Filia dla Dzieci:
 - ~ Finał konkursu plastycznego „Nowe życie odpadów”
 - ~ Występ Zespołu Teatralnego ze Środowiskowego Domu Samopomocy z przedstawieniem „Szewczyk Dratewka”
 - ~ Warsztaty twórcy ludowego – Danuty Ostrowskiej z Kłodawy
 - ~ Spotkanie autorskie z Barbarą Ciwoniuk
 - ~ Impreza plenerowa „Kiedy masz wątpliwości idź do biblioteki” (motyw przewodni – wampiry)

Kościan

Miejska Biblioteka Publiczna

- Wystawy:
 - ~ Wystawa prac plastycznych w ramach projektu „Książka naszym przyjacielem”. Projekt został przeprowadzony przez Samorządowe Przedszkole nr 2 w Kościanie
 - ~ „Obiekty sakralne” – wystawa fotograficzna
 - ~ „Wielkopolska Press Photo 2010”
- Tydzień Bibliotek:
 - ~ „W tajemniczej krainie”
 - spektakl „W świecie bajki” w wykonaniu grupy teatralnej „Gwiazdeczki” (ZS nr 2 w Kościanie)
 - spektakl „Kłótnia wróżek” w wykonaniu uczniów z koła bibliotecznego (Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Starych Oborzyskach)
 - spektakl „Prawdziwych przyjaciół poznaje się w biedzie” w wykonaniu grupy „Biedronek” z Samorządowego Przedszkola nr 2 w Kościanie
 - ~ „Też to potrafię” – czyli szczypta majsterkowania. Warsztaty dla młodzieży
 - ~ „Wielka wyprawa do starożytnego Egiptu” – zabawy literacko-plastyczne
 - ~ „Spotkanie z czarodziejem Merlinem” – ciekawostki o Wielkiej Brytanii dla przedszkolaków

- ~ Literacka Gra Miejska „Z Miłoszem krok po kroku..., czyli bieganie po Kościanie”
- ~ V Majowa Biesiada Literacka – z udziałem literatów związanych z Ziemią Kościańską
- ~ Bookcrossing – lektura na wyciągnięcie ręki – akcja czytelnicza
- ~ „Poznaj mistrza Adama”: Adam Tomaszewski, pisarz, autor książek o Ziemi Kościańskiej, patron MBP w Kościanie – prezentacja multimedialna
- ~ Spektakl „Witajcie w naszej bajce” w wykonaniu teatryku „Stonoga” ze Zbęch
- ~ Zajęcia biblioterapeutyczne „Czym jest przyjaźń?”, „Jakim być przyjacielem” – książka „O borsuku samotniku” Ewy Stadtmüller
- ~ Promocja książki Macieja Zaremby Bielawskiego „Higieniści. Z dziejów eugeniki”
- ~ Wykład Towarzystwa Miłośników Ziemi Kościańskiej: Waclaw Taciak „Prof. dr hab. Jerzy Fellmann”
- ~ Pogadanka – „Warszawa – stolica Polski”

Koźmin (pow. Krotoszyn)

- Wystawa rękodzieła Teresy Jaskółki
- „Tradycje i stroje ziemi koźmińskiej” – spotkanie nt. dawnego Koźmina z uczniami klas czwartych szkoły podstawowej
- Spotkanie z Anną Władysławą Staškowiak, autorką tomiku wierszy pt. „Malowane słońcem”

Krotoszyn

- Wystawa pokonkursowa Szkoły Podstawowej nr 8 w Krotoszynie „Dlaczego warto odwiedzić Krotoszyn”
- Wystawa „Nasz udział w Programie Rozwoju Bibliotek”
- „Wielkopolska Biblioteka Cyfrowa” – wykład Jolanty Mazurek z Biblioteki Kórnickiej PAN
- „Krzyże i kapliczki przydrożne powiatu krotoszyńskiego” – wykład i prezentacja, Józef Zdunek
- Udział w ogólnopolskiej akcji pt. „Odjazdowy bibliotekarz” – wizyta w Filii bibliotecnej w Chwaliszewie, ognisko w leśniczówce „Zofiówka”
- Warsztaty literackie o Miłoszu „Cicho-sza: czytamy Miłosza” – spotkanie z Przemysławem Czaplińskim
- Występ dzieci z Zespołu Szkół nr 3 ze Szkolnego Kola Teatralnego „Bajeczka” z przedstawieniem pt. „Witajcie w naszej bajce”
- Konkurs na najlepszą prezentację przeczytanej książki pt. „Książka to więcej niż tylko czytanie” (Filia Chwaliszew)

- Spotkanie dla dzieci, prezentacja multimedialna, gry Kwiatowe Dobieranie, Wachlarzowe Zawody i Pajęcza Sieć, zabawa z chustą Klanzy (Filia Kobierno)

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- „Nie każdy potrafi” – spotkanie dla członków Klubu Regionalistów z udziałem Eugeniusza Kurasińskiego ze Śmigła (Izba Regionalna w Pawłowicach)
- „Noc w bibliotece” – impreza dla dorosłych czytelników (Filia w Pawłowicach)
- „Sekretny urok mijanych miejsc” – rajd rowerowy szlakiem kapliczek, dworców i kościołów gminy Krzemieniewo (Filia w Pawłowicach)

Leszno

- Wystawy:
 - ~ „Portret Wojska Polskiego” – pokonkursowa wystawa prac plastycznych nagrodzonych i wyróżnionych w konkursie organizowanym przez Leszczyńskie Stowarzyszenie Dzieciom Niepełnosprawnym („Galeria Recto Verso”)
 - ~ „Bogaczykowie w Lesznie” – wystawę tworzyły książki, druki, prace plastyczne, dokumenty i inne materiały związane z rodziną drukarzy i księgarzy działających w Lesznie w pierwszej połowie XX wieku – z cyklu „Album Leszczyński” („Galeria za Regałami”)
- „Aforyzmy – mądrość w bikini” – wykład Krzysztofa Martyny
- Spotkanie z Januszem Mielczarkiem i promocja książki „Hrabalowisko i inne opowiadania” inaugurujące cykl „Laureaci Grochowiaka w Lochach”
- „Tajemnice Dolnego Śląska” – spotkanie z Joanną Lamparską, dziennikarką i autorką przewodników turystycznych (w ramach cyklu „Wokół Globusa”)

Lipno (pow. Leszno)

- „Spotkanie z baśnią” i „Miłość albo demony” – spotkania autorskie z Robertem Karwatem

Luboń (pow. Poznań)

- „Ptasie trele” – spektakl dla dzieci w wykonaniu Teatru Narwał z Białogostoku
- Z cyklu „Świat na wyciągnięcie ręki”: „O herbacie przy herbacie” – spotkanie podróżniczo-kulturowe
- XVII Konkurs Recytatorski
- „Nie rzucim ziemi... W kręgu *Roty*” – muzyczna gawęda z Janem Nowowiejskim

- „Obrazy trwają i dom upiększają” – wernisaż malarstwa Marleny Uciechowskiej. Dedykacja muzyczna – Weronika Guzik (skrzypce)
- „Krasnoludki Pucybutki” – spotkanie z autorką książek dla dzieci Joanną Papużyńską
- „Wariacje teatralnego Smyka: Rysiki” – zajęcia teatralne dla dzieci w wieku 6-9 lat
- „Szufladkowo” – spektakl dla dzieci w wykonaniu Teatru Frajda z Torunia
- Filmowe Popołudnie z lekturą (film „Mikołajek”)
- Spotkanie z dobrym kinem w Bibliotecznym Klubie Filmowym (film „Czarny Łabędź”, reż. Warren Aronofsky)

Łubowo (pow. Gniezno)

- Wystawa „Ilustrator Jan Marcin Szancer”
- XV Lednicka Wiosna Poetycka – młodzi poeci prezentowali swoje utwory

Mikstat (pow. Ostrzeszów)

- „W świecie legend Wandy Chotomskiej” – konkurs literacki

Niechanowo (pow. Gniezno)

- V edycja konkursu o Pióro Wójta Gminy Niechanowo
- Przedstawienie teatralne krakowskiej grupy Art-Re pt. „Jacek i Placek, czyli o dwóch takich co ukradli księżyc”

Nowy Tomyśl

- Klub Małego Odkrywcy: „Odkrywamy leśne tajemnice” wraz z leśnikiem Mariuszem Zielińskim z Nadleśnictwa Grodzisk
- Z cyklu „Ludzie, języki, literatura”: „Bojkot, aspiryna, bikini – ciekawostki angielskiego słowotwórstwa” – wykład Ewy Górczak
- Z cyklu „Spotkania niebanalne”: „Portrety współczesnych Polek”, „Kobiety w rodzinie, pracy, kulturze, polityce...” – spotkanie z Moniką Frąckowiak-Sochańską (psychologiem i socjologiem) i Sabiną Królikowską (socjologiem), autorkami publikacji o kobietach w czasach przemian
- Z cyklu „Spotkanie o zmierzchu”: „A w sercu maj... czyli wiosenne rozważania o miłości”
- Z cyklu „Godziny dla rodziny”: zajęcia warsztatowe dla dzieci i ich rodziców prowadzone przez Magdalenę Kędzia-Kluj, pedagoga z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Nowym Tomyślu
- „Był z nami... Pozostał w nas...”
 - ~ „Wizerunki Ojca Św. Jana Pawła II” – wystawa kolekcjonerska zbiorów Zdzisława Okonka i Jerzego Rugały
 - ~ „Wybór Jana Pawła II i Jego śmierć jako źródło przeżyć o charakterze religijnym” – prelekcja Agnieszki Krygier-Łączkowskiej (UAM)

- Akademia nad Szarką:
 - ~ Z cyklu „Cudze chwalicie, swego nie znacie”:
 - „Nowotomska przechadzka śladami dawnych pocztówek” – wycieczka piesza
 - „Śladami osadnictwa olęderskiego w naszej gminie”
 - ~ Z cyklu „Nowotomyskie a...b...c...”:
 - „Szata roślinna Nowego Tomysła i okolic” – spotkanie z Zofią Pacholak-Laskowską, kierownikiem Wydziału Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego
 - „Nowy Tomyśl w roku 2011 – i co dalej...” – spotkanie z Wojciechem Rutą, zastępcą burmistrza Nowego Tomysła
 - ~ Z cyklu „Portret mojego miasta” – warsztaty literackie prowadzone przez Teresę Tomsię, poetkę, eseistkę, animatora kultury
- Galeria na Płocie – wernisaż prac Dagny Dembieckiej, uczennicy Gimnazjum im. Feliksa Szołdrskiego w Nowym Tomysłu
- „Poznaj teorię, potwierdź praktyką” – zakończenie warsztatów fotograficznych prowadzonych przez Stowarzyszenie Fotograficzne „Pozytywni” oraz podsumowanie Konkursu Fotograficznego „Nowotomyskie inspiracje”
- Tydzień Bibliotek 2011:
 - ~ Majówka z książką: „Drogą mleczną przez Komety w poszukiwaniu Bajkowej Planety” z udziałem Urszuli Kozłowskiej – autorki książek dla dzieci, Aleksandry Antoniewicz-Kaszczyńskiej – plastyczki. Prowadzenie Ewa Rakowska-Kowalska
 - ~ Z cyklu „Pisarz nas gości w świecie swojej twórczości”:
 - Spotkania autorskie z Urszulą Kozłowską, autorką książek dla dzieci (MiPBP Filia Sątopy, GBP w Kuślinie, Oddział dla Dzieci MiPBP)
 - Spotkania z Małgorzatą Gutowską-Adamczyk, autorką książek dla dzieci i młodzieży
 - ~ Poczuj smak biblioteki:
 - „Przy małej czarnej w rytmie swingu” – Wojciech Winiarski (gitara), Piotr Patora (perkusja), Arkadiusz Łapiński (gitara, śpiew)
 - „Niemal wszystko o kawie, czyli kawa na ławę” – Maria Bielak i Joanna Szulc-Wrzos (Centrum Rekreacji Recreo)
 - „W bibliotecznej herbaciarni” z Małgorzatą Gutowską-Adamczyk, autorką m.in. „Cukierni pod Amorem”
 - „O herbacianych sensach i nonsensach” – Maria Bielak i Joanna Szulc-Wrzos (Centrum Rekreacji Recreo)
 - „Na tokańskim winnym szlaku” – z nowotomyską podróżniczką Stanisławą Waszkowiak

- „O winie niewinnie” – Maria Bielak i Ewa Kapelska (Centrum Rekreacji Recreo)
- VIII Forum Bibliotekarzy Powiatowych
- Koncert z okazji Dnia Matki w wykonaniu uczniów Państwowej Szkoły Muzycznej w Nowym Tomysłu

Oborniki

- Spotkanie autorskie z Andrzejem Grabowskim
- Spotkanie autorskie z Jolantą Nowak-Węklarową
- „Papież w oczach dzieci” – wystawa prac uczniów ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Obornikach
- „Leśne spotkania – rok sarny” – wystawa prac plastycznych uczniów ze szkół podstawowych w Chrustowie, Objezierzu, Sycynie oraz Zespołu Szkół Specjalnych w Szamotułach we współpracy z Kołem Łowieckim Szarak z Popówka
- Spotkanie autorskie ze Stanisławą Łowińską

Opatówek (pow. Kalisz)

- Spotkanie z Emilią Piechotą, autorką książki „Perły literatury” oraz wspomnienie o błogosławionym Franciszku Stryjasie z Saczyna. Projekcja filmu „Gdy wierzbą była konfesjonalem”
- Spotkanie z Ewą Andrzejewską nt. „Kult św. Józefa w bazylice kaliskiej”
- Spotkanie autorskie z Wiesławem Drabikiem dla dzieci ze szkoły podstawowej z Cieni

Ostrzeszów

- Spotkanie autorskie z Anną Onichimowską
- Spotkanie autorskie z poetą Miłozsem Kamilem Manasterskim
- Warsztaty literackie dla młodzieży nt. powieści fantasy
- Wystawy:
 - ~ „Książka a inne środki przekazu”
 - ~ „Przedmioty zostawione w książkach przez czytelników”

Perzów (pow. Kępno)

- Koncert piosenek Agnieszki Osieckiej pt. „Tyle pięknych słów” (sekcja wokalna Takt, oprawa słowna – Witold Pełka)

Pleszew

- Konkurs literacki zorganizowany po warsztatach z Beatą Ostrowicką, na najciekawsze przygody „Kotopsa” (Filia Taczanów)
- Konkurs poetycki na wiersz o tematyce ekologicznej pt. „Przyszłość Ziemi w naszych rękach” (Filia Taczanów)

- Konkurs plastyczny na najpiękniejszą okładkę poradnika ekologicznego (Filia Taczanów)
- Zajęcia biblioterapeutyczne dla osób korzystających z usług Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Pleszewie
- Impreza czytelnicza „Rodzinne spotkanie w bibliotece” (Filia w Piekarze-
wie)
- Warsztaty plastyczne z ilustratorką książek dla dzieci Małgorzatą Flis –
w ramach projektu „Pleszewskie spotkania z książką”
- Konkurs oratorski „Ulubiona Książka Gimnazjalisty”
- Wykład księdza prałata Henryka Szymca „Papieska droga do świętości”

Przemęt (pow. Wolsztyn)

- „Cudze chwalicie swego nie znacie” – VI edycja konkursu wiedzy o gminie
Przemęt
- „Artysta malujący ustami” – spotkanie z Jerzym Omelczukiem
- „W świecie baśni” – spotkanie autorskie z Wiolettą Piasecką (Bucz, Mo-
chy)
- „Odrobina poezji przy filiżance herbaty” – podwieczorek poetycki Czesła-
wa Miłosa (Mochy)
- „Znamy i czytamy wiersze Czesława Miłosa” – warsztaty literackie dla
gimnazjalistów (Mochy)
- „W kuźni młodych talentów” – spotkanie autorskie z Henryką Wysocką
(Kaszczor)
- „Znawca bajek” – konkurs czytelniczy dla klas I-III (Bucz)

Rawicz

- Spotkanie autorskie z Mariuszem Niemyckim
- Spotkania autorskie z Miłoszem Manasterskim
- Spotkanie autorskie z Janem Grzegorzycykiem
- „Życie i twórczość Czesława Miłosa” w wykonaniu aktora scen poznań-
skich Zbigniewa Walerysia
- „Rola książki w życiu małego dziecka” – warsztaty czytelnicze dla naj-
młodszych
- „Przygody mojej książeczki” – warsztaty plastyczne
- Spotkanie autorskie i promocja książki „Wspaniałe podróże na każdą kie-
szeń czyli Europa za 100 Euro” aktora-podróżnika Tadeusza Chudeckiego
- „Magiczna księga” i „Niech moc warzyw będzie z wami” – magia teatru –
Teatr Edukacji i Profilaktyki „Maska” z Krakowa
- Bajka interaktywna „Pomarańczowa pantera”, „Koziołek Pacanolek” – Te-
atr „Duet” z Krakowa
- Bajeczne spotkanie z Karoliną Kusek

- Edukacja przedszkolna – zajęcia manualne, warsztaty czytelnicze, głośne czytanie bajek
- Galeria jednego obrazu:
 - ~ „Panny” – M. Suchanecki
 - ~ „Martwa natura” – D. Wiatrowski

Rozdrażew (pow. Krotoszyn)

- Spotkanie z fotoreporterem Markiem Lapisem
- Wernisaż wystawy „Wielkopolska Press Photo 2009”

Sulmierzyce (pow. Krotoszyn)

- „Kronika miasta” – wystawa

Śmigiel (pow. Kościan)

- Spotkanie autorskie z poetką Gittą Rutledge
- „Odkrywamy talenty z Panem Kleksem” – warsztaty biblioteczne (Szkoła Żegrówko)
- „W krainie baśni i bajek” – impreza edukacyjno-integracyjna pn. „Z wizytą u panów Andersena, braci Grimm, Perrault”
- Konkurs plastyczny pn. „Znani i nieznan bohaterowie bajek, baśni Andersena, braci Grimm i Perrault”

Trzcianka

- Powiatowy Dzień Bibliotekarza – koncert zespołu La Fonica Trio
- Realizacja projektu „Centrum Aktywnego Senior@ – C.A.S.:

 - spotkanie z prawnikiem
 - spotkanie z kosmetyczką
 - spotkanie z Powiatowym Rzecznikiem Konsumenta

- Tydzień Bibliotek:
 - spotkanie Klubu Czytających Rodzin
 - przedstawienie „Książę i żebrak” w wykonaniu Teatru Art-Re z Krakowa
 - spotkanie autorskie z Mieczysławem Ślesickim – promocja książki „Kopuła”- Święto Polskiej Niezapominajki:
 - spotkanie autorskie z Wiolettą Piasecką
 - przemarsz korowodu dzieci ulicami miasta
 - posadzenie bajkowego drzewka w parku
 - turniej przedszkoli o Puchar Niezapominajki

Trzcinica (pow. Kępno)

- Spotkanie autorskie z Jarosławem Kretem, dziennikarzem telewizyjnym, fotoreporterem, autorem licznych reportaży i filmów dokumentalnych, auto-

rem książek: wspomnienia z podróży do Indii oraz promocja książki „Moje Indie”

Turek

- Rozstrzygnięcie konkursu powiatowego na prezentację multimedialną „Ziemia Turecka – Mistrzowie Kultury”
- Spotkanie autorskie z Grażyną Bąkiewicz
- Warsztaty w ramach spotkania autorskiego z Pawłem Wakułą
- Spotkanie autorskie z Beatą Ostrowicką
- Zajęcia w Świetlicach Terapeutycznych, Środowiskowym Domu Samopomocy i Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym (Filia nr 2):
 - ~ Moja mama najważniejsza. Za co kochamy nasze mamy, jak im dziękujemy – czytanie wierszy, wzbogacanie słownictwa
 - ~ Ja i moja mama – spotkanie z okazji Dnia Matki
 - ~ Co to jest uczucie miłości, dlaczego, za co i jak kochamy naszych bliskich
- Program 50+:
 - ~ Spotkanie autorskie z Lechem Lamentem oraz wystawa z okazji 35-lecia pracy artystycznej
 - ~ Sylwetki X Muzy: „Ważne by iść” – Krzysztof Kieślowski

Wijewo (pow. Leszno)

- Spotkanie z Joanną Lamparską, dziennikarką i autorką przewodników po Dolnym Śląsku

Witkowo (pow. Gniezno)

- Konkurs plastyczny dla 6-latków „Kochamy bajki”
- Spotkanie autorskie z Ewą Nowak
- Spotkanie otwarte z Sylwią Błach, mieszkanką gminy Witkowo, autorką zbioru opowiadań pt. „Strach”
- Spotkanie autorskie z Anną Onichimowską

Włoszakowice (pow. Leszno)

- „Na czym polega praca w bibliotece” – spotkanie dla uczestników terapii zajęciowej ze Środowiskowego Domu Samopomocy
- Spotkanie autorskie z Joanną Lamparską, dziennikarką i autorką przewodników po Dolnym Śląsku (Filia w Bukówcu Górnym)

Zduny (pow. Krotoszyn)

- „Cicho-sza: czytamy Miłozsa” – spotkanie literackie czytelników biblioteki z Przemysławem Czaplńskim
- Spektakl teatralny „Bazyliżek” (Zduny, filie Baszków i Konarzew)

- Konkurs recytatorski wierszy dla dzieci autorstwa Czesława Janczarskiego
- Konkurs pięknego czytania utworów Czesława Janczarskiego
- Spotkanie autorskie z Januszem Rudnickim
- Spotkanie autorskie z Łukaszem Dębskim (Filia Baszków)
- „Podróże z książką” – spotkanie dla przedszkolaków i mieszkańców DPS (Filia Baszków)
- Wieczory filmowe w bibliotece – ekranizacja sagi „Zmierzch” (Filia Baszków)

C. WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA I CENTRUM ANIMACJI KULTURY NA ŁAMACH PRASY

BIBLIOTEKA Publiczna im. W. Kubanka / Maria Niezgoda // *Echo* – 2011, nr 127, s. 6

Biblioteka w Gostyniu otrzymała w darze od WBPiCAK sto książek.

BIBLIOTEKI // *Polska Głos Wielkop.* (Wyd.1, 2). – 2011, nr 52, s. 23

Imprezy w bibliotekach woj. wielkopolskiego organizowane m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu: „Cicho-sza: czytamy Miłosza” – warsztaty literackie w Dyskusyjnych Klubach Książki w ramach realizacji projektu „Czego nas uczy Czesław Miłosz?”, wykłady Piotra Śliwińskiego; seminarium dla bibliotekarzy działów dziecięcych; konferencja dla bibliotekarzy w ramach X Poznańskich Spotkań Targowych Książka dla Dzieci i Modzieży; wystawa pokonkursowa „Portret” – Kolskiego Klubu Fotograficznego „Fakt”.

BIBLIOTEKI // *Polska Głos Wielkop.* (Wyd.1, 2). – 2011, nr 116, s. 24

Imprezy w bibliotekach woj. wielkopolskiego organizowane m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu: SERYJNI POECI – prezentacja wydawnictwa WBPiCAK podczas Festiwalu Poznań Poetów; „Kolskie spotkania z fotografią” – wykłady, prezentacje, wernisaże wystaw fotograficznych; „Portret” – wystawa pokonkursowa w ramach Wojewódzkiego Przeglądu Wystaw Fotograficznych 2010 roku.

BIBLIOTEKI // *Polska Głos Wielkop.* (Wyd.1, 2). – 2011, nr 88, s. 24

Imprezy w bibliotekach woj. wielkopolskiego organizowane m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu: spotkanie z Joanną Papużyńską i Elżbietą Krygowską-

Butlewska; „Cicho-sza: czytamy Miłosza!”: warsztaty literackie prowadzone przez Piotra Śliwińskiego.

BIBLIOTEKI // Polska Głos Wielkop. (Wyd.1, 2). – 2011, nr 110, s. 24

Imprezy w bibliotekach woj. wielkopolskiego organizowane m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu: Ogólnopolskie Konfrontacje Kapel Dudziarskich; konferencja „Miłosz: przybliżenia – oddalenia” oraz ogłoszenie wyników konkursu na scenariusz imprezy bibliotecznej związanej z Rokiem Czesława Miłosza.

BIBLIOTEKI // Polska Głos Wielkop. (Wyd.1, 2). – 2011, nr 58, s. 23

Imprezy w bibliotekach woj. wielkopolskiego organizowane m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu: wernisaż wystawy „Fotokolektywy” i promocja kolejnego tomiku z serii „Fotografowie Wielkopolski”; „Cicho-sza: czytamy Miłosza”, warsztaty literackie w Dyskusyjnych Klubach Książki w ramach projektu „Czego nas uczy Czesław Miłosz?”.

BIBLIOTEKI // Polska Głos Wielkop. (Wyd.1, 2). – 2011, nr 70, s. 24

Imprezy w bibliotekach woj. wielkopolskiego organizowane m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu: Wielkopolskie Porównania Filmowe – przegląd konkursowy, wykład Mikołaja Jazdona, spotkanie ze Sławomirem Fabickim; wycieczka „Z cystersami przez miedzę” z cyklu „Wielkopolska bez tajemnic”; „Powiedzieć to inaczej. Polska liryka nowoczesna. Antologia” – spotkanie autorskie prowadzone przez Piotra Śliwińskiego; „Cicho-sza: czytamy Miłosza” – warsztaty literackie w Dyskusyjnych Klubach Książki.

BIBLIOTEKI // Polska Głos Wielkop. (Wyd.1, 2). – 2011, nr 64, s. 24

Imprezy w bibliotekach woj. wielkopolskiego organizowane m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu: „Cicho-sza: czytamy Miłosza” – warsztaty literackie prowadzone przez Przemysława Czaplińskiego; „Seryjni poeci” – spotkanie promujące najnowsze tomiki poetyckie z udziałem Macieja Gierszewskiego, Szczepana Kopyta i Roberta Rybickiego prowadzone przez Piotra Śliwińskiego; Wielkopolskie Porównania Filmowe; wycieczka „Z cystersami przez miedzę” z cyklu „Wielkopolska bez tajemnic”; wystawa fotograficzna „Fotokolektywy”.

BIMBA na Dymbiec : 15. Konkurs Wiedzy o Wielkopolsce / Mariusz Frankowski // Tyg. Nowy (Ziemia Piłska) – 2011, nr 14, s. A3

Relacja z etapu rejonowego konkursu zorganizowanego w Pile, którego WBPiCAK była współorganizatorem

CICHO-SZA: czytamy Miłosza! / IPU // *Nasz Dzień po Dniu* – 2011, nr 13, s. 13

Warsztaty w nowotomyskiej bibliotece zorganizowane zostały przez WBPICAK w ramach projektu „Czego nas uczy Miłosz?” .

DWADZIEŚCIA sposobów na prawdę / Juliusz Kurkiewicz, Agnieszka Wolny-Hamkało // *Gaz. Wybor.* – 2011, nr 110, s. 14

M.in. nominacja do nagrody literackiej NIKE dla Joanny Lech za tom poezji „Nawroty” wydany przez WBPICAK w Poznaniu.

E-LEARNING – nowe aspekty : materiały z II ogólnopolskiej konferencji, Warszawa, 14-15 września 2010 r. / oprac. Marzena Przybysz // *Bibliotekarz* . – 2011, nr 5, s. 27

Omówienie publikacji pokonferencyjnej, w której ukazał się artykuł Urszuli Cimoch, pracownika WBPICAK w Poznaniu.

FINAŁ w języku kannada // *Gaz. Wybor.* – *Poznań* . – 2011, nr 116, s. 6

Festiwal Poznań Poetów, w ramach którego m.in. odbyło się spotkanie poetów publikujących w WBPICAK.

[GENOWEFA Jakubowska-Fijałkowska] // *Gaz. Wybor.* – 2011, nr 77, s. 22

Informacja o kolejnej książce poetki, która ma się ukazać nakładem WBPICAK w Poznaniu.

GLÓD formy / Jerzy Madejski // *Nowe Książki* . – 2011, nr 2, s. 57

Recenzja książki „Fortepian i jego cień” Marka K. E. Baczewskiego wydanej przez WBPICAK w Poznaniu.

JAK napisać scenariusz imprezy bibliotecznej? / (far) // *Gaz. Krotoszyńska* – 2011, nr 11, s. 17

Warsztaty metodyczne dla bibliotekarzy z powiatu krotoszyńskiego przeprowadzone przez Magdalenę Giemzę-Żurawską z WBPICAK.

KALEJDOSKOP fotograficznych wydarzeń / RJ // *Monitor Wielkop.* – 2011, nr 5, s. 11

Przegląd dorobku wielkopolskich klubów fotograficznych w galerii WBPICAK w Poznaniu.

KIERUNEK na Miłosza / SDR // Polska Głos Wielkop. (Wyd.1, 2). – 2011, nr 113, s. 19

Konferencja „Miłosz: przybliżenia – oddalenia” zorganizowana przez WBPICAK w Poznaniu w ramach obchodów Roku Czesława Miłosza.

[KONFERENCJA poświęcona twórczości Czesława Miłosza] // Gaz. Wybor. – Poznań. – 2011, nr 110, dod. Co Jest Grane, s. 13

Informacja o konferencji zorganizowanej przez WBPICAK w Poznaniu.

KONKURS Fotograficzny im. Ireneusza Zjeżdżałki „Moja Wielkopolska 2011” // Nasze Jeźyce. – 2011, nr 5, s. 5

Ogłoszenie konkursu przez WBPICAK w Poznaniu.

KRYMINAŁ i sensacja z poetą w tle / PM // Nasz Tygodnik Chodzieski – 2011, nr 8, s. 6

Warsztaty w chodzieskiej bibliotece z udziałem Magdaleny Giemzy-Żurawskiej z WBPICAK, poświęcone organizacji wydarzeń kulturalnych związanych z Rokiem Miłosza.

LIRYKA „tamtej strony” / Tomasz Mizerkiewicz // Nowe Książki. – 2011, nr 3, s. 42-43

Recenzja książki „Przeciki” Dariusza Bugajskiego wydanej przez WBPICAK w Poznaniu.

LITERATURA jako psychoterapia / Agnieszka Nęcka // Nowe Książki. – 2011, nr 2, s. 45

Recenzja książki Ewy Wiegandt „Niepokoje literatury” wydanej przez WBPICAK w Poznaniu.

MOJA przygoda z biblioteką / Urszula Cimoch. – (Galeria Młodych Bibliotekarzy) // Por. Bibliot. – 2011, nr 4, s. 28-29

Sylwetka pracownika WBPICAK w Poznaniu.

NASI nominowani do prestiżowych nagród literackich // Gaz. Wybor. – Poznań. – 2011, nr 111, s. 15

Nominacje książek wydanych przez WBPICAK do Nagrody Literackiej Gdynia 2011 i Nagrody NIKE.

ODCISNAĆ ślad / Krzysztof Lisowski // Nowe Książki. – 2011, nr 4, s. 45-46

Recenzja książki „Potrawy pośmierne” Karola Maliszewskiego wydanej przez WBPiCAK w Poznaniu.

POETYCKIE spojrzenia / RJ // *Monitor Wielkop.* – 2011, nr 5, s. 11

Konkurs literacki „Spojrzenia 2011: Świadekstwo poezji” nawiązujący do obchodów Roku Czesława Miłosza.

„PORADNIK Bibliograficzno-Metodyczny” 1968-2009 – doświadczenia i perspektywy. Analiza w oparciu o badania ankietowe 2009 / Andrzej Dudziak // W: Prasa bibliotekarska : materiały z konferencji „Regionalna prasa bibliotekarska – doświadczenia i perspektywy”. Szczecin, 8-9 października 2009 r. – Szczecin : Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica, 2011. – S. 34-44. – (Seria „Bibliotekarza Zachodniopomorskiego”; t. 8)

[SZÓSTE] VI Forum Młodych Bibliotekarzy // *Bibliotekarz.* – 2010, nr 11, s. 14-17

Zaproszenie na Forum Młodych Bibliotekarzy w Poznaniu, której partnerem jest WBPiCAK w Poznaniu.

ŚWIĘTO wyobraźni : wiersze, spotkania i koncerty, czyli 5. Festiwal Poznań Poetów / Iwona Torbicka // *Gaz. Wybor.* – Poznań. – 2011, nr 113, s. 1

M.in. o książce Piotra Śliwińskiego „Poznań Poetów 1989-2010” wydanej przez WBPiCAK w Poznaniu i promowanej podczas festiwalu.

WARSZTATY literackie : Powidz : Biblioteka Publiczna / MB // *Gaz. Słupiecka* – 2011, nr 15, s. 15

Warsztaty „Cicho-sza: czytamy Miłosza” zrealizowane z inicjatywy WBPiCAK.

WIECZÓR z fotografią // *Polska Głos Wielkop.* – 2011, nr 76, dod. Pasaż Poznański s. 10

Wystawa pokonkursowa „Pejzaż” w ramach Wojewódzkiego Przeglądu Wystaw Fotograficznych 2010. Prezentacja projektu „Obrazki z tekstem” Lidii Beaty Borej oraz promocja albumu Jacka Kulma „Polski Teatr Tańca”.

WIELKIE czytanie Miłosza / RJ // *Monitor Wielkop.* – 2011, nr 5, s. 11

Realizacja projektu WBPiCAK „Czego nas uczy Czesław Miłosz?” współfinansowanego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

WIELKOPOLSKA bez tajemnic : Koźmin Wlkp. – Konkurs Wiedzy o Regionie / (ep) // G a z . K r o t o s z y ń s k a – 2011, nr 9, s. 13

Powiatowy etap konkursu współorganizowanego przez WBPICAK

[WYSTAWA „Pejzaż”] // G a z . W y b o r . – P o z n a ń . – 2011, nr 82, 88, dod. Co Jest Grane, s. 15

Informacja o wystawie w WBPICAK w Poznaniu.

[WYSTAWA „Portret”] // G a z . W y b o r . – P o z n a ń . – 2011, nr 104, dod. Co Jest Grane, s. 12

Informacja o wernisażu wystawy w WBPICAK w Poznaniu.

WYSTAWA w Galerii WBPICAK / Mariusz Forecki // N a s z e J e ż y c e . – 2011, nr 5, s. 4

Wystawa fotografii „Portret” oraz promocja tomiku Macieja Mańkowskiego „Marzenia – moja energia” z serii „Fotografowie Wielkopolski”.

ZBIÓR / Arkadiusz Morawiec // N o w e K s i ą ż k i . – 2011, nr 4, s. 48

Recenzja książki „Pisane osobno : o poezji polskiej lat pierwszych” Pawła Mackiewicza wydanej przez WBPICAK w Poznaniu.

V. KRONIKA

A. Polskie nagrody i wyróżnienia

- **Nagrodę im. Arkadego Fiedlera „Bursztynowy Motyl”** w 2011 roku przyznano *Martynie Wojciechowskiej* za książkę „Kobieta na końcu świata 2”.
- **Nagrodę im. Kazimierza Wyki** 2011 za całokształt dokonań w dziedzinie krytyki oraz eseistyki literackiej i artystycznej otrzymał *Michał Paweł Markowski* – literaturoznawca, krytyk i teoretyk literatury, publicysta i tłumacz.
- **Nagrodę Odry** za 2010 rok otrzymał *Jerzy Pomianowski* za zasługi dla kultury polskiej, kształtowania jej w duchu wolności, dbałości o sprawy publiczne, tolerancji i dialogu z narodami sąsiednimi.
- **Nagrodę im. Karla Dedeciusa** za przekłady w 2011 roku otrzymali: *Esther Kinsky* i *Ryszard Turczyn*.
- **Nagrodę im. Ksawerego Pruszyńskiego** w roku 2011 otrzymał *Henryk Samsonowicz* – historyk, mediewista.
- **Nagrodę im. Władysława Reymonta** za 2010 rok otrzymali: *Henryk Bereza* i *Roman Śliwonik* – za twórczość całego życia; *Henryk Bardijewski* – za książkę „Wyprawa do raju księcia Marginała” oraz *Erwin Kruk* za „Spadek. Zapiski mazurskie 2007-2008”.
- **Nagrodę Poetycką Silesius** w 2011 roku otrzymali: *Urszula Koziół* za całokształt twórczości, *Bohdan Zadura* za książkę „Nocne życie” i *Kira Pietrek* za „Język korzyści” (debiut) – książka wydana przez WBPiCAK w Poznaniu.
- **Nagrodę Feniksa** 2009 otrzymała *s. Zofia Józefa Zdybicka* za wybitne osiągnięcia edytorskie z zakresu literatury religijnej (nagroda główna).
- **Nagrodę Edytorską PEN Clubu (Polskiego)** za 2010 rok otrzymał *Roman Loth*
- **Nagrodę Transatlantyk** 2011 otrzymała *Vlasta Dvořáčková*, autorka przekładów literatury z języka polskiego, angielskiego i niemieckiego.
- **Nagrodę im. Ryszarda Kapuścińskiego** przyznawaną za reportaż literacki w roku 2011 otrzymała *Swietlana Aleksiejewicz* za książkę „Wojna nie ma w sobie nic z kobiety” oraz jej tłumacz *Jerzy Czech*.

- **Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”** w 2011 roku otrzymał *Paweł Kuszczczyński*, poeta i krytyk, prezes poznańskiego oddziału Związku Literatów Polskich.
- **Nagrodę Poznańskiego Przeglądu Nowości Wydawniczych – Zima 2010/2011** otrzymali: *Aleksandra i Daniel Mizielińscy* za książkę „Co z Ciebie wyrośnie?” [Warszawa: Wydawnictwo Dwie Siostry]; *Jarosław Marek Rymkiewicz* za książkę „Samuel Zborowski” [Warszawa: Wydawnictwo Sic!]; *Witold Szablowski* za książkę „Zabójca z miasta moreli. Reportaże z Turcji” [Wołowiec: Wydawnictwo Czarne].
- **Nagrodę Poznańskiego Przeglądu Nowości Wydawniczych – Wiosna 2011** otrzymali: *Jacek Dehnel* za książkę „Saturn. Czarne obrazy z życia mężczyzn z rodziny Goya” [Warszawa: Wydawnictwo W.A.B.]; *Barbara i Zygmunt Dolczewscy* za książkę „Rzemiosło artystyczne w Wielkopolsce. Piękne przedmioty i ozdoby” [Poznań: Wydawnictwo WBPiCAK]; *Chris Niedenthal* za książkę „Zawód: fotograf” [Warszawa: Wydawnictwo Marginesy].

B. Międzynarodowe nagrody i wyróżnienia

- **Nagrodę Instytutu Cervantesa** za 2010 rok otrzymała *Barbara Jaroszuk* za przekład „Spalona forsa” Ricardo Piglii.

C. Z m a r l i

- **Janusz Maciejewski** (09.02.2011), historyk i krytyk literacki związany z Uniwersytetem Warszawskim i Instytutem Badań Literackich PAN
- **Romuald Wernik** (16.02.2011), emigracyjny prozaik i publicysta, historyk sztuki
- **Miguel Delibes** (12.03.2010), pisarz hiszpański
- **Ewa Nowacka** (29.03.2011), pisarka, eseistka, krytyk literacki
- **Marian Pankowski** (03.04.2011), prozaik, poeta, dramaturg, literaturoznawca i tłumacz
- **Alina Witkowska** (21.04.2011), badaczka romantyzmu, autorka prac o dziejach Wielkiej Emigracji oraz życiu i twórczości Adama Mickiewicza
- **Alojzy Andrzej Łuczak** (29.04.2011), animator kultury, pisarz, dziennikarz, twórca Młodzieżowego Ruchu Miłośników Muzyki Pro Sinfonika
- **Ernesto Sabato** (30.04.2011), pisarz argentyński pochodzenia włoskiego